

SPECIALNA ENOTA

SPECIALNA ENOTA

SPECIALNA ENOTA

Izdajatelj

Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije
Policija

Avtor

Matjaž Tomšič

Lektorica

Stella Straus

Fotografije

Borut Krajnc
Fabio Štefe
Milan Tomažin
Arhiv Specialne enote
Arhiv MNZ

Oblikovanje in prelom

Matjaž Mitrović

Tisk

SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Naklada

400 izvodov

Ljubljana 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

351.74(497.4)

TOMŠIČ, Matjaž, varstvoslovec

Specialna enota / [avtor Matjaž Tomšič ; fotografije Borut Krajnc
... et al.]. - Ljubljana : Ministrstvo za notranje zadeve Republike
Slovenije, Policija, 2013

ISBN 978-961-6797-16-0

1. Gl. stv. nasl.

266876672

ISBN 961-6797-16-0

9789616797160

KAZALO

	Stran
PREDGOVOR	4
VLOGA IN POMEN POLICIJSKIH SPECIALNIH ENOT V EVROPSKEM PROSTORU	8
PREDSTAVITEV SPECIALNE ENOTE SLOVENSKE POLICIJE	12
Karantanski panter – simbol Specialne enote	18
Statua Specialne enote	20
SPECIALNA ENOTA SKOZI ČAS	22
Prvo razvojno obdobje – predhodnica Specialne enote (leto 1972)	23
Drugo razvojno obdobje – rojstvo Specialne enote (1973–1977)	26
Tretje razvojno obdobje – Zaščitna enote milice (1977–1990)	34
Četrto razvojno obdobje – vloga in položaj Specialne enote milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve pred in v osamosvojitveni vojni (1990–1991)	44
Peto razvojno obdobje – Specialna enota Ministrstva za notranje zadeve (obdobje po letu 1991)	57
Šesto razvojno obdobje – članstvo v združenju evropskih policijskih specialnih enot ATLAS	67
POVELJNIKI SPECIALNE ENOTE OD USTANOVITVE DO DANES	74
SPECIALNA ENOTA DANES	78
Oddelek za operativno delovanje	83
Oddelek za operativno podporo	99
Oddelek za protibombno zaščito	102
Posebna znanja in veščine – specialnosti	108
ŠPORTNO UDEJSTVOVANJE SPECIALNE ENOTE	138
SPECIALNA ENOTA V MEDIJAH	148

1.

PREDGOVOR

Knjigi na pot

O kroglja obletnica delovanja Specialne enote, ki jo praznujemo letos, je prava priložnost, da to področje dela slovenske policije predstavimo širši javnosti tudi v knjižni obliki. V štirih desetletjih od njene ustanovitve leta 1973 se je namreč nabralo veliko omembe vrednih dogodkov, operativnih uspehov, organizacijskih sprememb in drugih prelomnih trenutkov, ki so zaznamovali delovanje in razvoj te elitne policijske enote.

Pred vami je tako prva knjiga o Specialni enoti, v kateri so na enem mestu združeni številni zanimivi podatki in zgodovinska dejstva, pomembne depeše in dokumenti. Pred vami je knjiga, ki podaja informacije pregledno in dovolj poljudno, da so te razumljive tudi širšemu krogu bralcev, ne le ozko specializirani stroki. Knjiga, ki ključne datume in letnice dokumentira z navedbami najodmevnejših policijskih akcij. Nenazadnje pa je to tudi bogato opremljena, vizualno privlačna monografija, katere avtor ve, da lahko slika pove več kot tisoč besed. Zato je vanjo vključil veliko tako arhivskih kot tudi novejših, visoko kakovostnih, ponekod celo umetniških fotografij, ki tako niso le ilustracija besedila, temveč zgodba zase in dodana vrednost publikacije.

Stanislav Veniger
generalni direktor policije
glavni policijski svetnik

Pričujoče branje končno odstira tančico z doslej precej skrivnostne podobe Specialne enote. Narava dela policijskih »specialcev« je namreč takšna, da se v javnosti ne izpostavljajo, saj svoje operacije izvajajo praviloma zakriti, zamaskirani. Ob tem nosijo tudi atraktivne uniforme ter uporabljajo moderno opremo, najsodobnejše orožje in specializirana materialno-tehnična sredstva. Zato ne preseneča, da je med ljudmi toliko zanimanja zanje: skoraj vsak drugi iskalec zaposlitve v policiji ima pravzaprav željo postati pripadnik njihovega moštva. A uspe le redkim. Kajti dejstvo je, da ti fantje dejansko so nekaj posebnega. So najboljši med najboljšimi – lahko smo upravičeno ponosni nanje! Za njimi so ure in ure nenehnega »drila«: telesnega urjenja, napornih treningov, strelskih vaj, taktično-operativnega usposabljanja in izpopolnjevanja. V vsakem trenutku so pripravljeni na najzahtevnejše in najnevarnejše policijske akcije.

Seveda pa morajo imeti pripadniki »rdečih panterjev« poleg odličnih psihofizičnih zmogljivosti tudi izrazit smisel za skupinsko delo; brez tega bi težko govorili o njihovi uspešnosti in učinkovitosti. Za skoraj nobeno drugo policijsko enoto ne moremo bolj utemeljeno trditi, da je kakor veriga, močna samo toliko, kolikor je močan njen najšibkejši člen. Prav zato mora biti vsak posameznik v njej vrhunsko izurjen, odgovoren, odločen in vztrajen, sposoben zbrano delovati tudi pod hudim fizičnim in psihičnim pritiskom. A še bolj kot to štejejo tovarištvo, dejavna skrb za korist enote in zmožnost postaviti svoje interese na drugo mesto. Le tako

je mogoče, da se poslanstvo Specialne enote skozi različna časovna obdobja ni spremenilo. Enota se je nenehno prilagajala in se razvijala, spreminjala svoje metode in oblike delovanja, njeno glavno poslanstvo pa ostaja vseskozi enako. To je boj proti terorizmu in organiziranemu kriminalu, zaradi česar je bila kot ena prvih policijskih formacij v Evropi tudi ustanovljena.

Delovanje proti terorističnim grožnjam ali proti drugi nasilni kriminalni dejavnosti je sicer na vrhu prioritet Specialne enote, vendar pa niso nič manj pomembne niti druge zadolžitve, ki jih lahko najboljše povzamemo kar z njenim aktualnim sloganom Izurjeni za pomoč, a tudi za udarnost in ostrino. V njem se zrcali vsa pestrost širokega nabora nalog, ki jih danes opravljajo »specialci« in so podrobneje opisane na naslednjih straneh. Od svojih začetkov, ko miličniške enote niso bile več kos nekaterim ekstremnim kriminalnim dejanjem in je bila zato ustanovljena Četa milice, se je Specialna enota slovenske policije že velikokrat izkazala kot nepogrešljiva. Eno ključnih vlog je imela v procesu osamosvajanja in v vojni za Slovenijo leta 1991. V zadnjih desetletjih izstopajo tudi nekatere odmevne akcije iskanja storilcev najhujših kaznivih dejanj na Slovenskem, uspešna je bila pri številnih aretacijah prekupčevalcev z drogami, izsiljevalcev, oboroženih bančnih roparjev idr., nazadnje pa smo lahko učinkovito posredovanje njenih pripadnikov spremljali ob zagotavljanju varnosti na nedavnih množičnih javnih shodih. Svojo uigranost ekipa slovenskih »specialcev« nenehno dokazuje tudi na področju mednarodnega sodelovanja in v okviru športnih tekmovanj doma in v tujini.

Odlične rezultate tako Specialne enote kot drugih enot budno spremljamo in jih podpiramo, saj se zavedamo, da so njihovi dosežki uspehi celotne policije in da prispevajo k prepoznavnosti in pozitivni podobi slovenskih policistov v evropskem prostoru in drugod po svetu. Tudi pričujoča knjiga o »specialcih« pomeni izvrstno promocijo našega dela, ki bo zagotovo še okrepila naš ugled in zaupanje ljudi v slovensko policijo kot tisto organizacijo v nacionalnem varnostnem sistemu, ki si vsakodnevno prizadeva, da bi vsem prebivalcem Slovenije zagotovila visoko stopnjo notranje in s tem tudi globalne varnosti.

Ustanovitev Specialne enote sega v leto 1973, v čas daleč pred osamosvojitvijo Slovenije. Spoznanje o potrebi po ustanovitvi Specialne enote, v kateri bodo policisti opravljali najzahtevnejše naloge, je bil čas, ko smo se tudi pri nas soočili s pojavom terorizma. Celotno 40-letno obdobje je čas pridobivanja izkušenj, dozorevanja, racionalnih in razumnih rešitev, obdobje, ki je plod vseh generacij te enote. Od njene ustanovitve pa do danes so generacije policistov v vrstah Specialne enote pustile svoj pečat in s svojo iznajdljivostjo, z zanosom ter s požrtvovalnostjo pisale njeno zgodovino. Zelo ponosni smo na celotno obdobje delovanja enote, na svoje uspehe pri delu, še posebej pa na aktivnosti, ki smo jih izvajali v procesu osamosvajanja Slovenije, in na izjemno pomembno vlogo, ki jo je enota odigrala v osamosvojitveni vojni.

Naloga enote je zagotavljanje varnosti, ob spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki so temelj pravne države, ter zagotavljanje najvišje vrednote v okviru nacionalnovarnostnega sistema, tj. najvišje stopnje varnosti.

Štirideset let je obdobje nasledstva, nastanek tradicije, ki se začne 1. marca 1973 z oblikovanjem Čete milice, katere vrednote so hrabrost, pripravljenost izvajati naloge v najzahtevnejših razmerah in z veliko mero odpovedovanja, željo po uspehu in doseganju vrhunske usposobljenosti. Vedno se trudimo, da delamo več, bolje, da sledimo razvoju in odkrivamo novo.

Naši policisti so na različnih tekmovanjih in usposabljanjih doma in v tujini uspešno zastopali barve enote ter s tem dokazali in pokazali svojo vrhunsko usposobljenost. Uspehi in priznanja doma in v tujini so nam v spodbudo, da se nenehno držimo slogana: »Več, bolje, močnejše!« V okviru združenja ATLAS, ki združuje specialne enote Evropske unije, smo aktivni udeleženci, vključeni v različne delovne skupine, v katerih izmenjujemo izkušnje in spoznavamo nove trende na področju dela protiterorističnih enot. Koristna znanja in izkušnje uspešno vključujemo v naša usposabljanja in operativno delo.

Marjan Anzeljc
poveljnik Specialne enote

Biti poveljnik Specialne enote, biti na čelu enote, sestavljene iz vrhunskih profesionalcev, ki jih združujejo pripadnost, strokovnost, visok etični in moralni standard, odločna pripravljenost zoperstaviti se najtežjim izzivom, je velika čast in stalna obveza nadaljevati z vrhunskim usposabljanjem in razvojem, na temelju prehojene poti in tradicije kot tudi novih spoznanj v svetu na področju protiteroristične dejavnosti.

Vedno smo pripravljeni soočiti se z nevarnostmi, ki jih predstavljajo terorizem, kriminal in druge oblike ekstremnega nasilja. Uspešnost našega dela temelji na dolgoletnih izkušnjah, znanju, nenehnem usposabljanju in izobraževanju, pri čemer je naš ključni cilj zagotavljati najvišjo stopnjo varnosti v Republiki Sloveniji.

2.

**VLOGA IN POMEN
POLICIJSKIH
SPECIALNIH ENOT
V EVROPSKEM
PROSTORU**

Policijske specialne enote so začele nastajati v začetku sedemdesetih let hkrati s pojavom in z razmahom terorističnih aktivnosti in organizacij, ki se jim običajne policijske enote s svojo stopnjo izurjenosti, neprimerno taktiko in opremo niso bile zmožne učinkovito zoperstaviti. Številne ugrabitve letal, zajetje in poboj dela izraelskega športnega moštva na olimpijadi v Münchnu leta 1972, ugrabitev in kasneje umor Alda Mora, italijanskega predsednika vlade, leta 1978 v Italiji ter bombni napadi na diplomatsko-konzularna predstavništva nekaterih držav so kazali na to, da je terorizem nevarna in organizirana oblika delovanja posameznikov ali skupin na različnih (predvsem političnih) osnovah, ki se ne strinjajo z uveljavljenimi družbenimi

sistemi in obstoječo razdelitvijo moči v družbi.

Teroristična dejanja so zaradi svoje brutalnosti, ki ni bila usmerjena zgolj zoper nosilce družbene moči, ampak so največjo ceno plačali nedolžni ljudje, takoj vzbudila odpor ljudi do tovrstnega uveljavljanja volje teroristov in takojšen odziv nosilcev oblasti v posameznih državah. Tako so se kmalu po pojavu terorističnih dejanj začele ustanavljati predvsem policijske in žandarske enote, izjemoma tudi vojaške enote, ki jim je bila določena naloga boja proti terorizmu, kot so nemški GSG9, italijanski NOCS, francoska RAID in GIGN ter druge enote za opravljanje nalog z visoko stopnjo tveganja.

Specialca v akciji

Terrorizem in nasilna kriminalna dejanja so kazali na to, da za reševanje določenih situacij niso dovolj običajne enote policije ali drugi varnostni organi, temveč je potrebna uporaba skupine izurjenih policistov – specialcev, ki s hitrim in z učinkovitim delovanjem izvedejo še tako zahtevne naloge.

Pripadniki vseh specialnih enot morajo biti za opravljanje tako zahtevnih nalog izredno dobro izurjeni in imeti odlično psihofizično kondicijo.

Za specialne enote je značilno, da opravljajo posebne naloge, da imajo za to usposobljene in izurjene specialne kadre ter v ta namen uporabljajo posebno opremo in oborožitev.

Policijske specialne enote se uporabijo šele takrat, ko:

- so preverjene že vse ostale možnosti za običajno, milejšo rešitev situacije;
- so izpolnjeni vsi pogoji (pravni predpisi) za uporabo najhujših oblik prisile (orožje, pes, oklepno vozilo itd.);
- je za izvedbo naloge potrebna specifična izurjenost, ki jo obvladujejo le strokovnjaki specialisti s posameznih področij (bombni tehniki, ostrostrelci, potapljači, alpinisti ali jamarji, borilne veščine itd.);
- se rešujejo oziroma izvajajo najzahtevnejše naloge ali naloge, ki so posebnega pomena za državo;
- obstaja zelo velika nevarnost za izvajalce naloge;

Trenutek pred vpadom v prostor

- obstaja možnost nastanka zelo hudih posledic, kot so človeške žrtve, velika materialna škoda, politične posledice itd.

Vse policijske specialne enote se uporabljajo za izvedbo bolj ali manj enakih nalog, in sicer:

- protiteroristično delovanje
- pomoč pri prijetju storilcev hujših kaznivih dejanj
- pomoč pri varovanju najvišjih predstavnikov domače in tuje oblasti
- pomoč pri varovanju določenih objektov posebnega pomena
- drugih nalog, ki jih odredi pristojna oseba.

V nekaterih državah pa je obseg delovanja specialnih enot širši, kajti vključuje naloge z drugih področij, kot so:

- izvajanje določenih nalog, ki jih običajno izvajajo vojaške enote
- pomoč pri varovanju državne meje
- pomoč pri spremljanju letal in ladij
- sodelovanje pri preprečevanju demonstracij in hujših neredov.

Skupne značilnosti teh enot so:

- enote so povsod ustanovljene na zveznem nivoju, nekatere države pa imajo poleg zveznih ustanovljene tudi enote na nivoju dežel, pokrajin, regij (Nemčija, Avstrija, Hrvaška itd.) ali celo enote za posamezna večja mesta (npr. enota avstrijske policije Wega na Dunaju);
- enote so v posameznih primerih neposredno podrejene najvišjim predstavnikom oblasti, ki odredjajo njihovo uporabo, medtem ko v nekaterih državah njihovo uporabo odreja celo vlada (npr. v Veliki Britaniji, delovanje GSG9 v Nemčiji odobri notranji minister, nizozemska specialna enota se aktivira po ukazu pravosodnega ministra);
- pri aktiviranju enote se stremi, da je prenos odredbe oziroma ukaza o uporabi enote čim krajši;
- enote so razdeljene v manjše enote, osnovna enota za delovanje pa je skupina, ki najpogosteje šteje od deset do 15 članov;
- število pripadnikov enot se giblje od 100 do 200.

3.

**PREDSTAVITEV
SPECIALNE ENOTE
SLOVENSKE
POLICIJE**

Specialna enota (SE) slovenske policije z uradnim imenom »Specialna enota« je vrhunsko izurjena policijska enota, ki je s svojo mobilnostjo, prilagojeno taktiko delovanja in sodobno opremljenostjo sposobna razreševati najzahtevnejše varnostne naloge. Njeni pripadniki se usposabljaajo za izvajanje nalog z najvišjo stopnjo tveganja, pri tem pa težijo k zagotavljanju visoke stopnje varnosti morebitnih nedolžnih, potencialnih osumljencev in lastne varnosti. »Izurjeni za pomoč, a tudi za udarnost in ostrino!« je slogan enote od leta 1990.

»Izurjeni za pomoč, a tudi za udarnost in ostrino!«

Specialec v popolni opremi

Na razvojni poti, ki so jo opredeljevale predvsem različne notranje organizacijske vpetosti v okviru Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) in policije ter njena preimenovanja, je ostala temeljna naloga enote nespremenjena. Njeni pripadniki sodelujejo z drugimi enotami policije in drugimi organi pri izvedbi najzahtevnejših varnostnih nalog oziroma akcij ter različnih usposabljanj.

Prijetje oboroženih osumljencev

Prijetje oboroženega osumljenca z blokado vozila

Specialna enota je namenjena protiterorističnemu delovanju in izvajanju najzahtevnejših nalog policije, kot so prijetje storilcev najhujših kaznivih dejanj, naloge na področju protibombne zaščite, varovanje najvišjih domačih in tujih predstavnikov oblasti, spremstva vrednostnih ali nevarnih pošilk, opravljanje nalog ob naravnih in drugih nesrečah ter druge naloge, ki bi drugim enotam policije predstavljale logistično in kadrovsko težavo. Naloge izvaja ob vsakem času, na območju celotne države, tudi na več lokacijah hkrati in neodvisno od drugih služb policije.

Z nacionalnovarnostnega vidika je SE državni organ in obenem služba, ki tvori varnostni sistem v ožjem smislu, ter je namenjena boju proti organiziranemu kriminalu in terorizmu. Kljub njenemu uradnemu nazivu »Specialna enota« jo v mednarodnih združenjih in v tujini imenujejo tudi »Red Panther« po rdečem karantanskem panterju v emblemu enote. Sedež enote je v Ljubljani.¹

¹ Povzeto po knjigi Vinka Gorenaka, Srečka F. Kropeta in Marka Tanasiča »Evropske specialne policijske enote«, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, 2007.

Na muhi specialca

Specialna enota predstavlja kombinacijo najboljših policistov, sodobnega orožja, specialistične opreme in materialno-tehničnih sredstev, kar ji omogoča strokovno izvajanje nalog. Pogosto igra vlogo »zadnje obrambne črte«; takrat, ko ni drugega načina za reševanje najhujših situacij, v katerih so človeška življenja resnično ogrožena. Zato je ohranjanje visoke stopnje operativnosti enote zagotovilo, da resen kriminal in terorizem v Sloveniji ne bosta nikoli zavladata.

Karantanski panter – simbol Specialne enote²

Emblem Specialne enote

Do preimenovanja oziroma ustanovitve Specialne enote milice (SE milice) leta 1990 SE ni imela svojega posebnega policijskega simbola. Ob reorganizaciji Zaščitne enote milice in ustanovitvi SE milice pa je bil enoti dodeljen simbol oziroma emblem v obliki črnega ščita, obrobljenega z rumeno barvo, v katerem je pod rumenim napisom SPECIALNA ENOTA podoba rdečega karantanskega panterja. Policisti nosijo emblem na desnem rokavu delov njihove uniforme, na levem rokavu pa emblem policije. Za potrebe črne in maskirne uniforme, kot jo imajo danes, sta bila oba emblema izdelana tudi v črno-sivi kombinaciji. A zakaj prav karantanski panter?

Podoba panterja se na ozemlju Srednje Evrope nenehno pojavlja že tisočletja; v etruščanskih grobnicah so ga našli 400 let pr. n. št., med najdbami na današnjem slovenskem ozemlju pa je upodobljen že na venetski situli iz Vač 500 let pred

Emblem Specialne enote
v črno-beli kombinaciji

Kristusovim rojstvom. Ohranjene so tudi njegove upodobitve iz časov Norika, rimske province na ozemlju vzhodnih Alp. Na ozemlju notranjega Norika je v 6. stoletju nastala Karantanija – prva znana slovenska država po razpadu Rimskega imperija. Panther je ohranjen na več kamnitih spomenikih iz rimske dobe. Eden teh značilnih kamnov iz 2. stoletja je še danes vzidan nad glavnim vhodom v stolnico pri Gospe Sveti na Koroškem, v bližini griča, kjer je nekoč stal Knežji kamen, in Gosposvetskega polja, kjer še danes stoji Vojvodski prestol – zgodovinska spomenika slovenske državnosti in karantanskega slovenskega prava. Podobni, v kamne vklesani panterji, so bili najdeni in vzdani na cerkve tudi drugod na Koroškem in Štajerskem.

Bajeslovni pomen panterja izhaja iz časov davno pred krščanstvom. Fiziolog iz Aleksandrije navaja, da je panter prijatelj vseh živali, razen zmaja, ki predstavlja hudiča. Panther je torej starodavni simbol dobrega, branik pred zlom, in kot takšen prastar simbol boja med svetlobo in temo.

Njegov lik, vklesan v kamne starega rimskega Norika, je simbolično prešel na srednjeveško Karantanijo. Med najdbami iz slovenskih karantanskih grobov iz 10. stoletja so tudi luničasti uhani, značilni predmeti keltske kulture iz obdobja med

² Zgodovino karantanskega panterja je opisal predsednik Zveze domoljubnih društev Hervardi, Andrej Šiško, Ljubljana, 2011.

8. in 11. stoletjem, na katerih je podoba stiliziranega panterja dokaj pogosta. Panther je upodobljen na številnih zaponkah in uhanih, najdenih na Ptuj, v Mengšu, Kranju, na Bledu, v Srednji vasi v Bohinju, v furlanskem Kvaru (Corno di Rosazzo), v Ogleju (Aquileia) in v številnih gornještajerskih najdiščih.

V obdobju grboslovja je kot grb odražal državnopravno izročilo slovenske Karantanije. Zaradi zgodovinskega in bajeslovnega pomena ima črni panter v svojstvu slovenskega karantanskega grba posebno mesto med grbi evropskih dežel, saj je bil izpričan med prvimi štirimi grbi v Evropi. Črni panter je izpričan na pečatu, odtisnjen na ščitu (l. 1160) in upodobljen na bojnem praporu, imenovanem gonfalon ali bandera. Zgodovinske okoliščine kažejo na to, da je bil panter v Karantaniji najprej bojni znak plastične oblike, nato so ga začeli uporabljati na bojnih ščitih, kasneje pa na praporu, pod katerim se je zbirala deželna vojska. Prav prapor priča o prvotnem simbolu dežele in dokler je črni panter na praporu, predstavlja nadaljevanje njenega zgodovinskega prava. Za karantanske dežele je veljal enoten bojni poziv pod belim praporom s črnim panterjem, tudi potem, ko sta bili Koroška in Štajerska samostojni vojvodini.

Črni panter se je na Koroškem obdržal vse do izumrtja domače slovenske karantanske dinastije leta 1270, na Štajerskem pa se je beli panter karantanskega oziroma slovenskega izvora sicer ohranil do danes, a kot podoba avstrijskega grba.

Upoštevajoč njegovo slovensko poreklo in starodavno simboliko dobrega nadzlim, prijatelja vseh živali, razen zmaja, ki predstavlja hudiča, kot simbol boja med svetlobo in temo, je panter prava izbira za simbol SE, ki s svojo usposobljenostjo in opremljenostjo uspešno premaguje in zatira tudi najhujše oblike zla. Pantherjevi rogovi kot simbol moči, vztrajnosti in žilavosti upodabljajo značilne lastnosti pripadnikov SE.

Statua Specialne enote

Statua Specialne enote

POLICIST SPECIALNE ENOTE

Strumna drža policista SE predstavlja njegovo odločnost, samozavest, moč, vrhunsko usposobljenost in pripravljenost za izvajanje najzahtevnejših varnostnih nalog. Oblečen je v uniformo za izvajanje operativnih nalog v najzahtevnejših vremenskih in terenskih pogojih. Krinka na obrazu zagotavlja prikrito identiteto policista, obenem pa simbolizira diskretnost in zahtevnost nalog, ki jih policist izvaja. Oborožen je s klasičnim orožjem policista SE H&K MP 5. Steber za policistom simbolizira njegovo vlogo in odgovornost do varnosti državljanov in naselij, ki jih upodabljajo kvadratki na zadnji strani krone. Steber obenem predstavlja načelo delovanja policistov te enote na skupnih temeljih, kot enotna skupina.

TEMELJ SIMBOLA POLICISTA SPECIALNE ENOTE

Temelj simbola je knežji kamen, ki predstavlja zgodovinske težnje Slovencev do svoje lastne države in samostojnosti. Knežji kamen, na katerem stoji policist SE, simbolizira pomen in vlogo enote pri osamosvajanju naše države; enota je v procesu osamosvajanja in v vojni za Slovenijo leta 1991 odigrala eno ključnih vlog, zato je simbolna povezanost knežjega kamna in policista SE velika. Lev v osrednjem delu knežjega kamna simbolično predstavlja pozitivne lastnosti kralja živali, njegovo moč in nepremagljivost.

KRONA

Sonce v kroni tvorijo manjši sončki, ki simbolno predstavljajo policiste SE in njihovo enotnost pri izvajanju nalog. Združeni v soncu predstavljajo čistost, moč in pomen, ki ga ima sonce za življenje, policisti pa za varnost državljanov. Luna in sonce skupaj predstavljata stalno, neprekinjeno pripravljenost policistov te enote za izvajanje nalog, skupaj z odprtim obodom krone pa simbolizirajo odgovornost policistov SE, ki je usmerjena v zagotavljanje varnosti državljanov Republike Slovenije (RS).

4. SPECIALNA ENOTA SKOZI ČAS³

³ Del podatkov o zgodovini SE je povzet po knjigi Biserke Debeljak »Muzej organov za notranje zadeve«, str. 250–255, MNZ, Ljubljana, 2006, in publikacije MNZ »Informacija o Specialni enoti«, Ljubljana, 1994.

Prvo razvojno obdobje – predhodnica Specialne enote (leto 1972)

Obdobje v začetku sedemdesetih let, ko splošne policijske enote s svojo izurjenostjo in opremljenostjo niso bile več kos razraščajočemu se terorizmu, predstavlja mejnik v ustanavljanju specialnih enot po svetu. Rojstvo prve enote v Sloveniji, katere naloga je bila razreševanje najzahtevnejših varnostnih nalog, sega v leto 1973; povezano je z vdorom teroristične skupine »Feniks« na območje takratne Jugoslavije in s pobjem izraelskih športnikov na olimpijskih igrah v Münchnu leta 1972.

21. junija 1972 je čez mejo z Avstrijo v Jugoslavijo vdrla diverzantsko-teroristična skupina pripadnikov hrvaškega revolucionarnega bratstva, imenovana »Feniks«, in v Bosni in Hercegovini na območju planine Raduša pričela oborožen boj zoper legalno izvoljeno oblast. V akciji za prijetje teroristov, znani pod imenom »Raduša«, so tedanje jugoslovanske oblasti uporabile svoj uradni koncept – teritorialno obrambo (TO) – in spoznale, da TO in masovna mobilizacija nista najsmotrnejši način za reševanje konflikta. Pri posredovanju 8000 pripadnikov tedanje narodne milice, enot Jugoslovanske ljudske armade (JLA) in TO je bilo ubitih 15 teroristov, štirje so bili prijeti. V akciji je izgubilo življenje 13 miličnikov in vojakov, veliko je bilo ranjenih.

Zaradi delovanja sovražne skupine in napovedi politične migracije, da se bo skupini 19 teroristov priključilo še več pristašev, ter podatka, da bodo potovali čez ozemlje RS, je predsednik Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) leta 1972 izdal ukaz za formiranje specialnih enot v vseh republikah za vodenje boja proti terorizmu. Republiški sekretar za notranje zadeve Marjan Orožen je na podlagi tega ukaza leta 1972 izdal Odločbo o ustanovitvi Specialne enote Republiškega sekretariata za notranje zadeve (RSNZ) Socialistične republike Slovenije št. 21-Z-180/15-72. Enota se je zbrala 24. julija 1972 na Ugarju pri Ribnici in se usposabljala do 1. septembra 1972 pod nazivom »ROG 1«. 29. avgusta 1972 se je SE RSNZ udeležila zaključne vaje Uprave javne varnosti Maribor na Kozjaku, imenovane »Akcijska GAJ«, kjer se je preverila njena usposobljenost, ki je bila ocenjena kot zelo dobra.

Na podlagi 17. in 30. člena zakona o notranjih zadevah (Ur. list SRS, št. 13/67) ter prvega odstavka 59. člena zakona o republiški upravi SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 14/65) izdajam

O D L O Č B O

o ustanovitvi specialne enote

I.

Za uničevanje oboroženih skupin, ki ogrožajo z ustavo določen red, za razbijanje agresivnih skupin demonstrantov in za opravljanje drugih posebnih nalog na območju SR Slovenije, se ustanovi specialna enota republiškega sekretariata za notranje zadeve SR Slovenije.

II.

Specialno enoto sestavljajo posebej usposobljeni delavci organov za notranje zadeve SR Slovenije. Enota je v formaciji voda, ki ima tri oddelke. V enoti je sistemiziranih 41 delovnih mest.

III.

Poveljnika specialne enote, njegovega pomočnika in komandirja oddelkov imenuje s posebno odločbo republiški sekretar za notranje zadeve.

Druge delavce organov za notranje zadeve razporedi v specialno enoto pomočnik republiškega sekretarja za notranje zadeve, odgovoren za milico, v soglasju s predstojniki organizacijskih enot RSNZ.

IV.

Specialno enoto aktivira in ji daje naloge republiški sekretar za notranje zadeve ali od njega pooblaščen oseba.

V.

Moštvo specialne enote je opremljeno in oboroženo tako kot do loča formacija, ki je sestavni del te odločbe.

VI.

Načrt aktiviranja specialne enote pripravi inšpektorat milice RSNZ.

VII.

Strokovna, vojaška in idejno politična vzgoja moštva specialne enote se izvaja po posebnem učnem načrtu, ki ga izdela inšpektorat milice RSNZ v sodelovanju s službo državne varnosti.

Za izvajanje učnega načrta skrbi inšpektorat milice RSNZ.

VIII.

Ta odločba velja takoj.

Številka: 21-Z-180145-72
Datum:

REPUBLIŠKI SEKRETAR
Marjan Orožen

Odločba o ustanovitvi Specialne enote leta 1972

Miličniki na usposabljanju

Enota je ob ustanovitvi štela 41 pripadnikov, usposabljanje pa jih je opravilo 39. Ti so se po končanem usposabljanju ponovno vključili v delo svojih matičnih enot, vendar so zadržali zadolženo opremo in oborožitev. Oboroženi so bili z jurišnimi puškami M-70 in M-70 A ter s pištolami M-57, kar je bila tedaj najboljša lahka oborožitev.

Na podlagi prvih izkušenj SE RSNZ je bil organiziran še en poseben tečaj za miličnike, imenovan »ROG 2«, ki je potekal od 23. oktobra do 24. novembra 1972 (odločba št. 21-10-61/73-72 z dne 17. 11. 1972). Za razliko od prvega tečaja se je k organizaciji tega tečaja pristopilo načrtno, vsi miličniki so bili predhodno testirani, izbor je bil opravljen na podlagi doseženih rezultatov. Iz zaključnega poročila o ustanovitvi in organizaciji posebnega tečaja za miličnike – Rog 72/II z dne 5. 12. 1972 je razvidno, da se je tečaja udeležilo 33 miličnikov, od katerih je bilo ob zaključku tečaja šest ocenjenih kot neprimernih za opravljanje dela v posebni enoti.

Postroj pred usposabljanjem

Postroj v opremi za vzdrževanje javnega reda

V tem prvem obdobju je bila ustanovljena enota na vpoklic, predhodnica SE, ki pa ni bila stalna enota. Za to obdobje je bilo značilno iskanje in določitev ustrezne organizacijske strukture in oblike, kar glede na pomanjkanje izkušenj doma in v tujini ni bilo najbolj enostavno.

Potrebno je omeniti, da so že v tistem obdobju obstajale zamisli o tem, da bi imeli pripadniki enote bolj uporabne posebne uniforme, ki bi imele večji psihološki učinek na nasprotnika, da mora biti večji del delovnega časa namenjen usposabljanju, vendar zaradi nerazumevanja tedanjega vodstva milice te zamisli niso bile sprejete, češ da so preveč »zahodnjaške« (odprti tok za pištolo naj bi bil »kavbojski«, pokrivalo baretka naj ne bi ustrezalo tedanjemu sistemu ipd.).

Drugo razvojno obdobje – rojstvo Specialne enote (1973–1977)

Republiški sekretar za notranje zadeve Marjan Orožen je z odločbo št. 43/15-S-22/40-A-10/72 z dne 27. 12. 1972 ustanovil Četo milice v stalnem sestavu. Odločba je pričela veljati s 1. 1. 1973, četa pa se je dejansko ustanovila 1. marca 1973, kar velja za rojstvo SE. Z ustanovitvijo profesionalne enote je prenehala obstajati SE RSNZ na vpoklic.

Na podlagi 26. člena zakona o notranjih zadevah (Uradni list SRS, št. 47-359/72 z dne 16/11-1972) izdaja republiški sekretar za notranje zadeve SR Slovenije

O D L O Č B O

o ustanovitvi čete milice.

I.

Ustanovi se četa milice s sedežem v Ljubljani.

II.

Četa milice je posebna enota milice v organizacijski sestavi inšpektorata milice republiškega sekretariata za notranje zadeve. Komandir čete je odgovoren za svoje delo in delo čete načelniku inšpektorata milice republiškega sekretariata za notranje zadeve; komandirja vodov sta za svoje delo in delo podrejenih odgovorna komandirju čete milice, komandirji oddelkov pa komandirju voda.

III.

Četa milice opravlja naloge iz 1., 2., 3., 4., 5., 6., 9. in 10. alineje 20. člena zakona o notranjih zadevah.

IV.

Četo milico sestavljajo:

- vodstvo čete;
- vod milice za posebne naloge z oddelki in
- vod milice za zavarovanje objektov.

V.

Po obsegu in zahtevah opravi se četa milice razvrsti v I. kategorijo; veljavno za postajo milice.

VI.

Četa milice ima sistemiziranih 34 delovnih mest:

1. komandir čete;
 - višja izobrazba in 6 let delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se štuje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - organizira, vodi in nadzira dela čete. Skrbi za vzgojo in izobraževanje delavcev v četi. Je odgovoren za opremo in oborožitev. Sodeluje z drugimi organizacijskimi enotami organov za notranje zadeve. Neposredno je odgovoren za opravljanje dela voda milice za posebne naloge. Skrbi za opravljanje drugih nalog s področja dela čete.

2. Pomočnik komandirja čete;
 - višja izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - nadomešča komandirja čete v njegovi odsotnosti. Opravlja druge naloge, ki mu jih določa komandir čete.
3. Komandir voda milice za posebne naloge;
 - srednja izobrazba in 6 let delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - neposredno vodi enoto v vseh akcijah. Skrbi za izvajanje vzgoje po učnem načrtu in opravlja druge naloge, ki mu jih določi komandir čete.
4. Pomočnik komandirja voda milice za posebne naloge;
 - srednja izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - nadomešča komandirja voda v njegovi odsotnosti. Opravlja naloge, ki mu jih določa komandir voda.
5. Komandir oddelka;
 - 3 delovna mesta;
 - srednja izobrazba in 3 leta delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - neposredno vodi oddelke v akcijah in opravlja druge naloge, ki mu jih določa komandir voda.
6. Vodja trojke;
 - 9 delovnih mest;
 - srednja izobrazba in 3 leta delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - vodi trojko v akcijah in opravlja druge naloge, ki mu jih določi komandir oddelka.
7. Miličnik;
 - 21 delovnih mest;
 - srednja izobrazba;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - opravlja naloge, iz 20. člena zakona o notranjih zadevah.

Odločba o ustanovitvi Čete milice leta 1973

8. Komandir voda milice za zavarovanje objektov;
 - srednja izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - neposredno vodi enoto. Skrbi za zavarovanje objektov in izvršuje nadzor nad opravljanjem službe. Opravlja druge naloge, ki mu jih določi komandir čete.
9. Pomočnik komandirja voda za zavarovanje objektov;
 - srednja izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - nadomešča komandirja voda v njegovi odsotnosti. Izvršuje nadzor nad opravljanjem službe in opravlja druge naloge, ki mu jih določa komandir voda.
10. Vodja sektorja;
 - 2 delovni mesti;
 - srednja izobrazba in 3 leta delovnih izkušenj;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - skrbi za zavarovanje objektov na njegovem okolišu, izvršuje nadzor nad opravljanjem službe in opravlja druge naloge, ki mu jih določa komandir voda.
11. Miličnik;
 - 43 delovnih mest;
 - nižja izobrazba;
 - zavarovalna doba se šteje s povečanjem;
 - uniformiran delavec;
 - delavec je pooblaščen in mu pripada posebna izkaznica;
 - dela v izmeni;
 - opravlja naloge iz 20. člena zakona o organih za notranje

VII.

Ta odločba velja od 1/1-1973.

VIII.

Z dnem, ko začne veljati ta odločba, preneha veljati odločba republiškega sekretarja za notranje zadeve, št. 21-Z-790/1-72 z dne 17/11-1972.

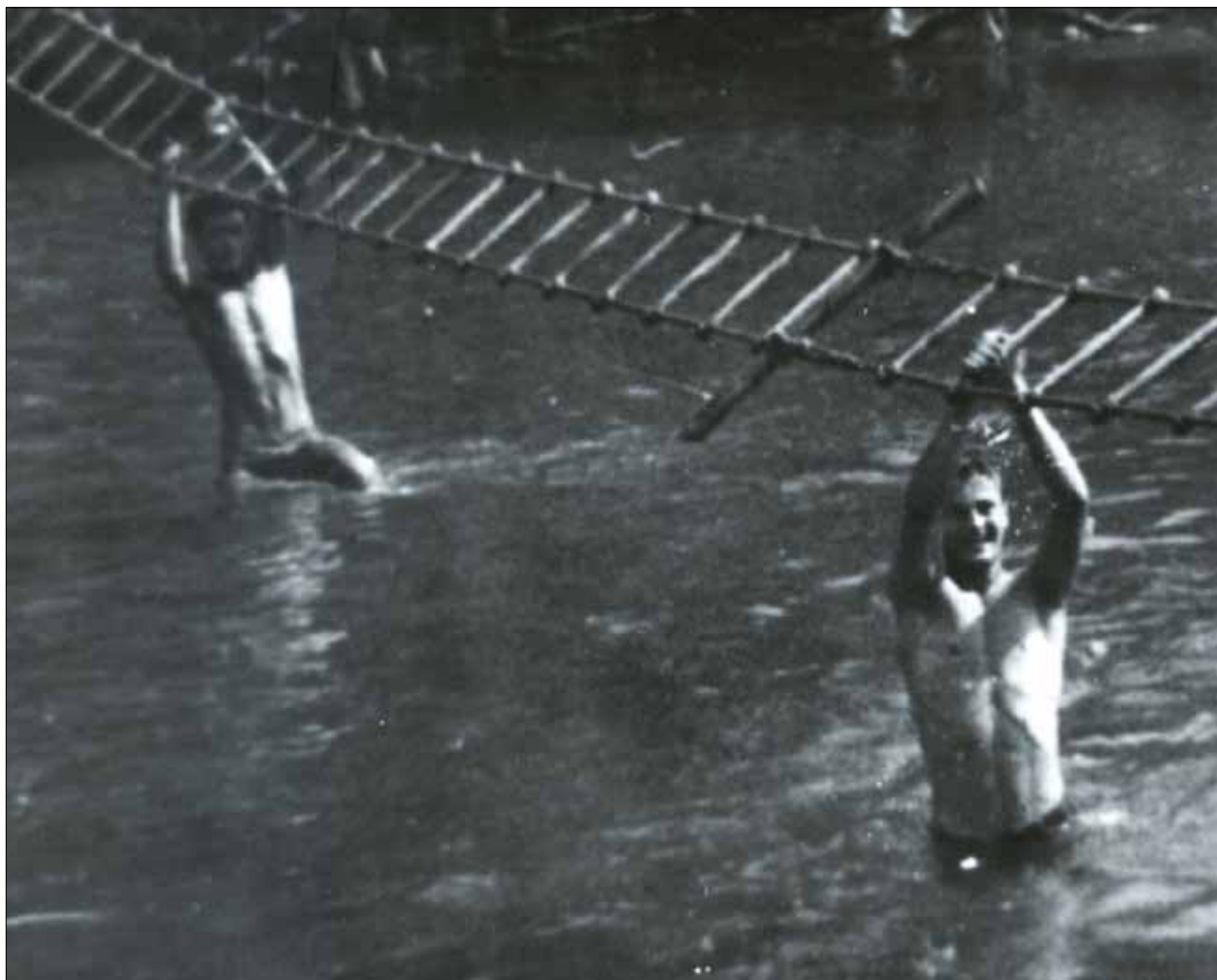
Številka: 43/15-S-22/40-A-10/72

Datum: 27/12-1972

REPUBLIŠKI SEKRETAR
Marjan Orožen 4.

Odločba o ustanovitvi Čete milice leta 1973

Fizično naporen trening

Pregledi avtobusov ob akciji »Vrnitev«

Pregled je bil natančen

Četo milice so sestavljali vodstvo čete, vod milice za posebne naloge s tremi oddelki in vod milice za zavarovanje objektov. Četa je imela sistemiziranih 84 delovnih mest, od tega vod za posebne naloge 35 delovnih mest, organiziranih v vodstvo in tri oddelke. V vod so bili razporejeni delavci, ki so uspešno končali usposabljanje leta 1972 in so se za delo v vodu odločili sami; v vodu je ostalo 26 pripadnikov, nekaj jih je prevzelo druge delovne dolžnosti v takratni Službi državne varnosti, zato je bila leta 1973 v enoto sprejeta skupina devetih miličnikov kadetov takoj po končanem šolanju.

Oprema je bila za tiste čase odlična

Zaseženi predmeti

Napotki pred izvedbo vaje

Specialni oklepni vozili

V okviru voda za tehnične zadeve so bile leta 1974 formirane nove skupine, in sicer skupina za operativno-tehnične preglede motornih vozil, rentgenska

skupina ter skupina pilotov in mehanikov helikopterjev. Sistemiziranih je bilo že 110 delovnih mest.⁴

Konjenik v akciji

⁴ Podatki o številu delovnih mest in novo ustanovljenih skupinah so pridobljeni iz Poročila o delu Čete milice pri RSNZ za leto 1974 št. 82/75 z dne 28. 1. 1975.

Tretje razvojno obdobje – Zaščitna enote milice (1977–1990)

Zodločbo republiškega sekretarja za notranje zadeve je bila 1. decembra 1977 Četa milice preimenovana v Zaščitno enoto milice (ZEM) RSNZ SRS. Z navedeno odločbo so nastale tudi spremembe in dopolnitve sistemizacije, tako da je bilo skupno število delovnih mest 150, zasedenih pa je bilo le 83. Poleg redne sistemizacije 150 delovnih mest je bilo sistemiziranih še 65 delovnih mest, ki so jih zasedali delavci milice iz področnih Uprav javne varnosti (začasni sestav za zavarovanje objektov).⁵

Preiskava vlaka

Vlak je bil pregledan v celoti

⁵ Podatki so pridobljeni iz Letnega poročila o delu Zaščitne enote milice RSNZ SRS za leto 1977 z dne 11. 1. 1977.

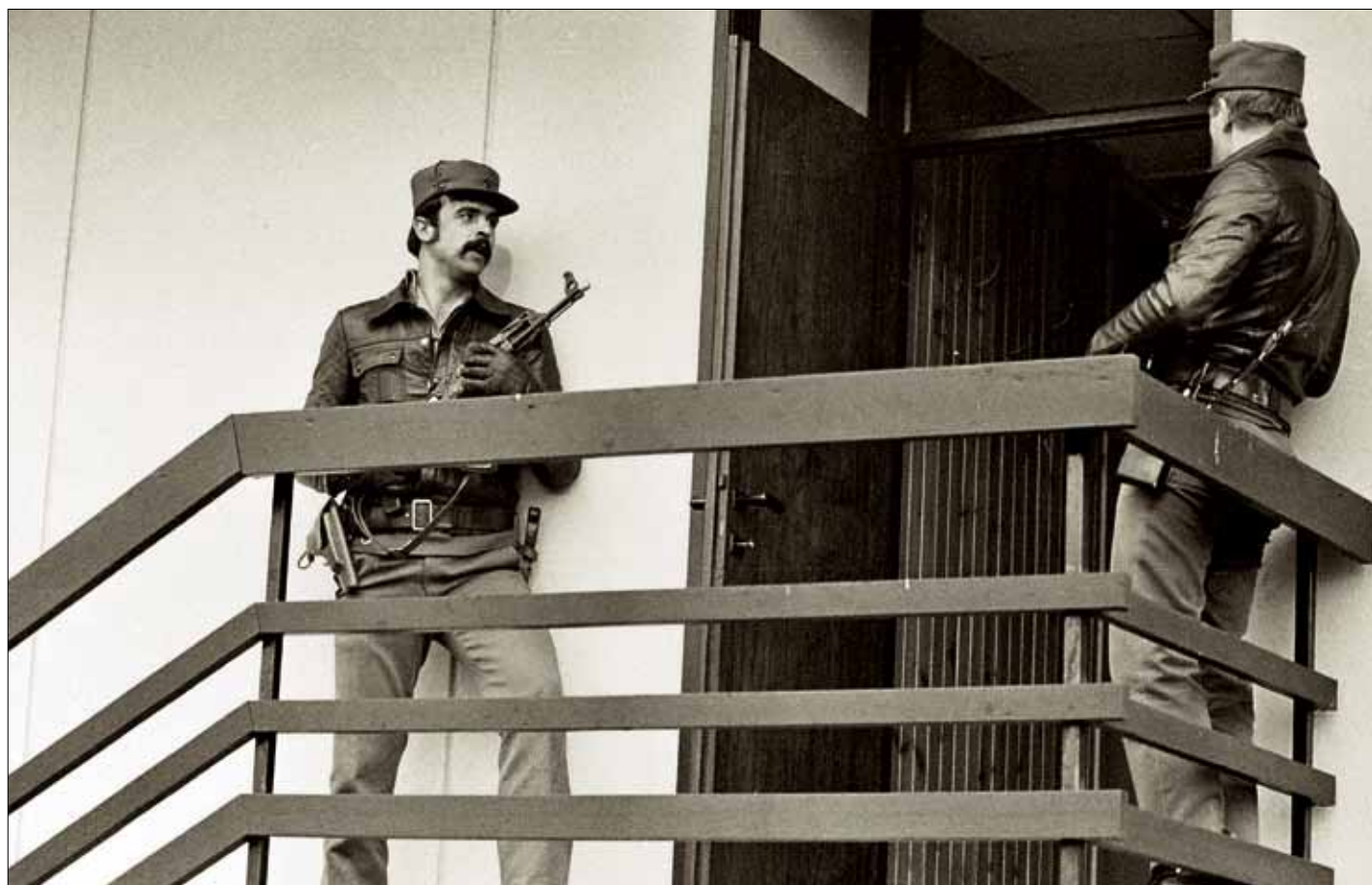
Enota je bila še vedno organizirana v tri vode: Vod za zavarovanje, Vod za posebne naloge in Vod za operativno-tehnične zadeve.

Do 1. avgusta 1978 je ZEM delovala po opisani shemi, od navedenega datuma pa je bila organizirana v dve četi, in sicer v:

I) Četo milice za posebne naloge v sestavi Voda za protidiverzantske in protiteroristične naloge, Voda za prometno operativne naloge in samostojnega Oddelka za materialno-tehnične zadeve;

II) Četo milice za zavarovanje oseb in objektov s štirimi vodi.⁶

Zaščitna enota milice je bila posebna enota milice za opravljanje določenih nalog s področja varnosti v mirnem obdobju, v izrednih razmerah, v neposredni vojni nevarnosti in v vojni. Bila je organizacijska enota uprave milice oziroma poveljstva milice RSNZ. Komandir je bil za svoje delo in delo ZEM odgovoren upravi milice RSNZ, v neposredni vojni nevarnosti in vojni pa poveljstvu milice RSNZ. ZEM so sestavljali miličniki, ki so bili razporejeni v enoto za nedoločen čas (stalni sestav), in miličniki, ki so bili razporejeni v ZEM za določen čas (začasni sestav). V tem času je enota izvajala pretežno splošne policijske naloge.

Vaja vpad v objekt

⁶ Letno poročilo o delu Čete milice za posebne naloge za leto 1978, št. 2/79, in leto 1979, št. 21/7-1-25/1-80.

Pripadniki vseh enot so izvajali naloge z vseh delovnih področij. Prelivanje kadrov iz ene enote v drugo je bilo stalno in nekontrolirano. To je bil čas stagnacij, velikih kadrovskih premeščanj in vedno večjega oddaljevanja od osnovnega namena ustanovitve Voda za protidiverzantske in protiteroristične naloge.⁷

Do leta 1990 je enota doživela več manjših reorganizacij. V ZEM je bila v tem času vključena tudi Postaja železniške milice, Oddelek za protidiverzijsko zaščito in rentgenska skupina sta se združila v samostojen vod za protidiverzijsko zaščito, helikopterska enota pa je postala samostojna enota v milici.

Vadba postopkov streljanja

Prikaz uniforme

⁷ Boštjan Pungaršek. Vloga policijskih specialnih enot pri zagotavljanju nacionalne in mednarodne varnosti. Specialistično delo. Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, 2009.

Sedež enote je bil na Kotnikovi ulici v Ljubljani

Vpad v objekt skozi garažo

Vadba praktičnega postopka v paru

11. marca 1981 so se na Kosovu začeli nemiri in demonstracije zaradi zahtev albanske narodnosti, da Kosovo postane sedma jugoslovanska republika. Predsedstvo SFRJ je 1. aprila razglasilo izredne razmere v Socialistični avtonomni pokrajini (SAP) Kosovo, za obvladovanje nemirov pa je tja najprej napotilo Zvezni bataljon milice, zaradi razširitve nemirov pa kasneje še miličnike republiških enot milice. Prvi kontingent ZEM je na Kosovo odšel že maja 1981. Slovenski miličniki so tako v eno- ali dvomesečnih izmenah sodelovali pri reševanju nastalih razmer vse do 5. februarja 1990, ko so se na zahtevo slovenskega vodstva vrnili. Tedaj je Slovenija že izvajala osamosvojitvene procese in vrnitev policistov je bila eden prvih znakov nepokorščine zveznim organom.

Tudi potapljači so se predstavili v Tacnu

Zanimanje za specialno oklepno vozilo na predstavitvi v Tacnu

Specialci pred usposabljanjem

Bombni tehniki so predstavili svojo opremo

Uspeh na tekmi v Dražgošah leta 1980

Postavljen tabor

Iskanje utopljenca v ledeno mrzli vodi januarja 1981

Večer ob tabornem ognju

Specialci na Dupeljskem maratonu leta 1978

Varovanje in pomoč potapljaču v Ljubljani ...

... pri iskanju predmetov oziroma sledov kaznivega dejanja

Usposabljanje v Tacnu

Postopek z osebo

Med usposabljanjem v Tacnu

Četrto razvojno obdobje – vloga in položaj Specialne enote milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve pred in v osamosvojitveni vojni (1990–1991)⁸

Leti 1990 in 1991 sta bili za Slovenijo obdobje velikih sprememb. Prve demokratične volitve in posledično pretresi na vseh družbeno-političnih ravneh, predvsem na delovnem področju državnih organov, niso vplivali na strokovnost dela v enoti. To je bil čas, ko je bilo izjemno težko izvajati aktivnosti za osamosvojitve Slovenije. V državni upravi so bili na vseh področjih, zlasti na obrambnem, zaposleni posamezniki, ki spremembam niso bili naklonjeni. Zelo težko je bilo delovati v sistemu, kjer nisi vedel, kdo ti stoji ob strani, kdo za hrbtom.

Začetek korenitih sprememb je pomenil poizkus zvezne države, da s pomočjo JLA razoroži TO kot drugo komponento obrambnega sistema države. Verjetno je bil ravno to tisti trenutek, ki je sprožil plaz aktivnosti, ki bi se dejansko lahko začele mnogo kasneje in zelo verjetno s hujšimi posledicami. V tem času je enota odigrala izjemno pomembno vlogo. Eden prvih ukrepov, ki jih je sprejela nova slovenska oblast in izvedel Vod za protidiverzantske in protiteroristične naloge ZEM, je bil pregled in preiskava zaprtega območja Gotenice, Kočevske Reke in Škrilja, kjer je bila shranjena velika količina oborožitve TO, ki je v nobenem primeru ni smela prevzeti JLA. S tem in z nadaljnjimi dejanji je bila načrtovana uspešna pot enote v času osamosvajanja Slovenije.

Konec marca 1990 se je skupina miličnikov Čete milice za posebne naloge, ki je izvajala usposabljanje v streljanju v Svetlem Potoku, med povratkom v Ljubljano ustavila v trenažnem centru milice na Jasnici. V krajšem razgovoru med skupino starešin Čete milice za posebne naloge in Vincencijem Beznikom, vodjo trenažnega centra, se je ta prvič zanimal za usposobljenost in število specialcev, ki bi se jim lahko stoodstotno zaupalo izvedbo zelo zahtevne naloge. Namen tega zanimanja je bil viden že 2. junija 1990, ko je bila večina pripadnikov Čete milice za posebne naloge napotena na ne najbolj prepričljivo »snemanje strokovnih učnih filmov« v trenažni center milice na Jasnici. Na prvem večernem sestanku sta Vincencij Beznik in Tone Krkovič razkrila dejanski namen te napotitve in izkazalo se je, da je bilo snemanje filmov le pretveza, s katero je bila zagotovljena tajnost priprav za izvedbo zavarovanja objektov in orožja v Gotenici. Sestanka se je udeležil tudi republiški sekretar za notranje zadeve Igor Bavčar. Samo akcijo zasedbe in zavarovanja območja Gotenice so specialci naslednje jutro izvedli strokovno in bliskovito. Presenečenje je bilo popolno. Specialci so zastražili vse objekte na tem območju do pregleda komisije novo izvoljene oblasti, še isto leto pa je oblast Gotenico odprla za javnost. Do vdora specialcev je širše območje Gotenice veljalo za zaprto območje pod okriljem Službe državne varnosti, kjer so bila podzemna zaklonišča, skladišča, vojne rezerve ipd., namenjena najvišjim predstavnikom slovenske oblasti v primeru vojne.

⁸ Del opisa delovanja Specialne enote pred, med in po osamosvojitveni vojni je povzet po delovnem osnutku članka Janeza Portirja za časopis Varnost iz arhiva SE.

Zasedba Gotenice je bila prva akcija specialcev v pričakovanju osamosvojitve Slovenije; z njo so si tudi pridobili zaupanje novo izvoljene oblasti. Na tajnost operacije opozarja tudi dejstvo, da takratni poveljnik ZEM ni vedel za načrtovano in izvedeno akcijo, zanjo je izvedel šele iz medijev.

URADNA TAJNOST
STROGO ZAUPNO

Na podlagi 22. člena Zakona o notranjih zadevah (Ur. list SRS, št. 22/80) izdajam

O D L O Č B O

o ustanovitvi, delovnem področju in notranji organizaciji Specialne enote milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve Republike Slovenije.

I.

Ustanovi se Specialna enota milice RSNZ RS (v nadaljnjem besedilu: SEM) kot posebna enota milice za trajno opravljanje določenih nalog iz pristojnosti RSNZ na celotnem območju Republike Slovenije.

Specialna enota milice ima sedež na Vodnikovi 13/A v Ljubljani.

II.

Specialna enota milice je samostojna organizacijska enota RSNZ, vezana neposredno na republiškega sekretarja za notranje zadeve.

Specialno enoto milice vodi poveljnik, ki je za svoje delo in delo enote odgovoren neposredno republiškemu sekretarju za notranje zadeve ali osebi, ki jo on pooblasti.

III.

Specialno enoto milice aktivira in ji daje naloge republiški sekretar za notranje zadeve ali oseba, ki jo on pooblasti.

IV.

Delovno področje SEM obsega:

- usposabljanje pripadnikov SEM-a,
- protiteroristično delovanje,
- načrtovanje, priprava in izvedba nalog, povezanih z najtežjimi kaznivimi dejanji,
- zavarovanje najvišjih predstavnikov domače in tuje oblasti,
- varovanje letal in ladij,
- delovanje ob hujših elementarnih in drugih nesrečah,
- delovanje ob hujših neredih in demonstracijah,
- nudenje pomoči in inštruktaža pri izvajanju usposabljanja enot in služb ONZ in struktur izven ONZ,
- druge naloge, ki jih odredi republiški sekretar

Odločba o ustanovitvi Specialne enote milice leta 1990

V.

Specialno enoto milice sestavljajo naslednje notranje organizacijske enote:

1. poveljstvo SEM-a,
2. operativna enota A,
3. operativna enota B,
4. mehanizirana enota,
5. enota za protidiverzijsko zaščito,
6. enota za oskrbo.

VI.

Notranja organizacija in sistemizacija delovnih mest SEM se določi v Pravilniku o organizaciji in delu RSNZ in v Pravilniku o sistemizaciji.

VII.

Specialna enota milice se formira iz obstoječega sestava Zaščitne enote milice.

Status določenih enot (Vod za prometno-operativne naloge, Konjeniški oddelek iz sestava voda za posebne naloge, Postaja železniške milice Ljubljana in Četa milice za varovanje oseb in objektov) mora Uprava milice urediti v roku 1 meseca od izdaje te odločbe. Do ureditve statusa opravljajo te enote svoje naloge v okviru SEM-A.

VIII.

Usposabljanje specialne enote milice se izvaja po posebnem programu, ki ga izdela poveljstvo SEM-a v sodelovanju z upravo milice.

Nadzor nad izvajanjem programa usposabljanja izvajajo delavci, ki jih pooblasti republiški sekretar za notranje zadeve.

IX.

Z dnem, ko prične veljati ta odločba, preneha veljati Odločba o ustanovitvi, delovnem področju in notranji organizaciji Zaščitne enote milice RSNZ SR Slovenije, št. 21/5-Z-157/78.

X.

Ta odločba velja takoj.

Številka: 0432-16-Z-221-01/5-90
Datum: 23/8-1990

Republiki Bavčar
REPUBLIŠKI SEKRETAR

Zaradi pridobljenega zaupanja je 23. avgusta 1990 republiški sekretar za notranje zadeve Igor Bavčar z odločbo št. 0432-16-Z-221-01/5-90 ustanovil Specialno enoto milice RSNZ RS, z dopolnitvijo odločbe pa jo je 4. oktobra 1990 preimenoval v Specialno enoto RSNZ. Posebnost tokratne reorganizacije je bila v tem, da je enoto podredil neposredno sebi, kar je bilo za takratno politično situacijo in visoko stopnjo nezaupanja v državni upravi popolnoma razumljivo dejanje; enota je s tem postala samostojna organizacijska enota RSNZ. SE je vodil poveljnik, ki je bil za svoje delo in delo enote odgovoren neposredno republiškem sekretarju za notranje zadeve ali osebi, ki jo je pooblastil. Enoto je lahko aktiviral in ji dajal naloge sekretar za notranje zadeve oziroma oseba, ki jo je za to pooblastil. Ker pa je šlo vendar le za klasično »policijsko specialno enoto«, je Bavčar že 31. avgusta 1990 s pooblastilom št. 0214-2-SZ-556/90 pooblastil načelnika milice RSNZ, Pavleta Čelika, za aktiviranje in odrejanje nalog SE. S tem pooblastilom je tudi določil, da je poveljnik enote za svoje delo in delo enote odgovoren načelniku milice.

URADNA TAJNOST
STROGO ZAUPNO

Republika Slovenija
REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE
Ljubljana, Kidričeva 2

Številka: 0214-2-SZ-556/90
Datum: 31.8.1990

V skladu z II. in III. poglavjem Odločbe o ustanovitvi, delovnem področju in organizaciji Specialne enote milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve Republike Slovenije (št.0432-16-Z-221-01/5-90 z dne 23/8-1990) izdajam

P O O B L A S T I L O

gospodu Pavletu ČELIKU, načelniku milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve Republike Slovenije, da lahko aktivira in daje naloge Specialni enoti milice ter da mu je poveljnik Specialne enote milice odgovoren za svoje delo in delo enote.

Igor Bavčar
REPUBLIŠKI SEKRETAR

Pooblastilo načelniku milice Pavletu Čeliku

Specialno enoto so sestavljale naslednje notranje organizacijske enote:

- poveljstvo SE
- operativna enota A
- operativna enota B
- mehanizirana enota
- enota za protidiverzijsko zaščito
- enota za oskrbo.

Specialna enota se je formirala iz obstoječega sestava ZEM. Preostale enote iz ZEM, ki niso postale sestav SE (vod za prometno-operativne naloge, konjeniški oddelek, postaja železniške milice in četa milice za varovanje oseb in objektov), je Uprava milice reorganizirala v enem mesecu od izdaje navedene odločbe.

V avgustu in septembru 1990 se je delovanje enote na podlagi zahtev za vzpostavitev operativnosti in intenzivnega procesa priprav na osamosvojitev usmerilo predvsem v naslednje naloge:

- prilagoditev celotnega usposabljanja delovanju v vojnih razmerah;
- usposabljanje pripadnikov milice in TO za delovanje v vojnih razmerah;
- skrb za varnost posameznikov, ki so vodili razne aktivnosti v procesu osamosvajanja;
- skrb za varnost pripadnikov milice in TO pri premeščanju in razporejanju opreme ter oborožitve;
- nadzor nad delovanjem obveščevalnih struktur nasprotnika;
- zbiranje podatkov o nasprotniku;
- druge aktivnosti v zvezi s pripravami enot milice in TO na prihajajoče dogodke.

V začetku oktobra 1990 so aktivnosti JLA in zasedba štaba TO na Zupančičevi ulici v Ljubljani dvignile na noge tudi specialce, ki so nadaljnja dogajanja budno spremljali z okoliških streh. Zaostrovanje razmer je narekovalo selitev moštva in opreme SE na tajne lokacije. Profesionalnost specialcev ob uporabi tajnih lokacij dokazuje tudi dejstvo, da so lokacije kljub večkratnemu prihajanju in odhajanju specialcev za JLA ostale neodkrita. 14. junija 2012 je SE skupaj s policijsko veteranskim društvom Sever – Specialna enota odkrila spominski plošči na tajnih lokacijah Ptičnica in Dobnikarjeva domačija v Ljubljani.

Za JLA pa ni ostala neopažena demonstracija sile SE. Posamezne skupine so po izdelanem načrtu izvedle demonstrativno vožnjo skozi Ljubljano mimo posameznih vojašnic JLA, nato pa so se odpeljale do letališča Brnik in ga obkrožile. Po dogovorjenem signalu so se skupine v različnih smereh izgubile v noč.

Decembra 1990 je bilo pričakovati resen konflikt z JLA zaradi poskusa razorožitve TO in večjih enot milice. Odrejeno je bilo dodatno varovanje objektov, dodatna oborožitev miličnikov in priprava načrtov obrambe. Aktiviranju SE je sledil premik na rezervne lokacije, kjer je enota pripravljena čakala na izvajanje nalog.

Slovesnost ob spominskem obeležju

Spominsko obeležje

Do ponovne hujše zaostritve odnosov je prišlo v marcu 1991, ko je vodstvo JLA zahtevalo uvedbo izrednih razmer v RS in grozilo, da bo JLA sama začela izvajati določene ukrepe za zagotovitev »ustavnega reda« v RS.

Ponovni poskus politikov, da zadeve rešijo po mirni poti, je aprila 1991 angažiral vse pripadnike SE. Sodelovali so pri organizaciji in izvedbi varovanja zadnjega srečanja vseh predsednikov jugoslovanskih republik pred osamosvojitveno vojno, ki je bilo 18. aprila na Brdu pri Kranju. Varovanje je za razliko od neuspešnih pogajanj predsednikov potekalo zelo uspešno.

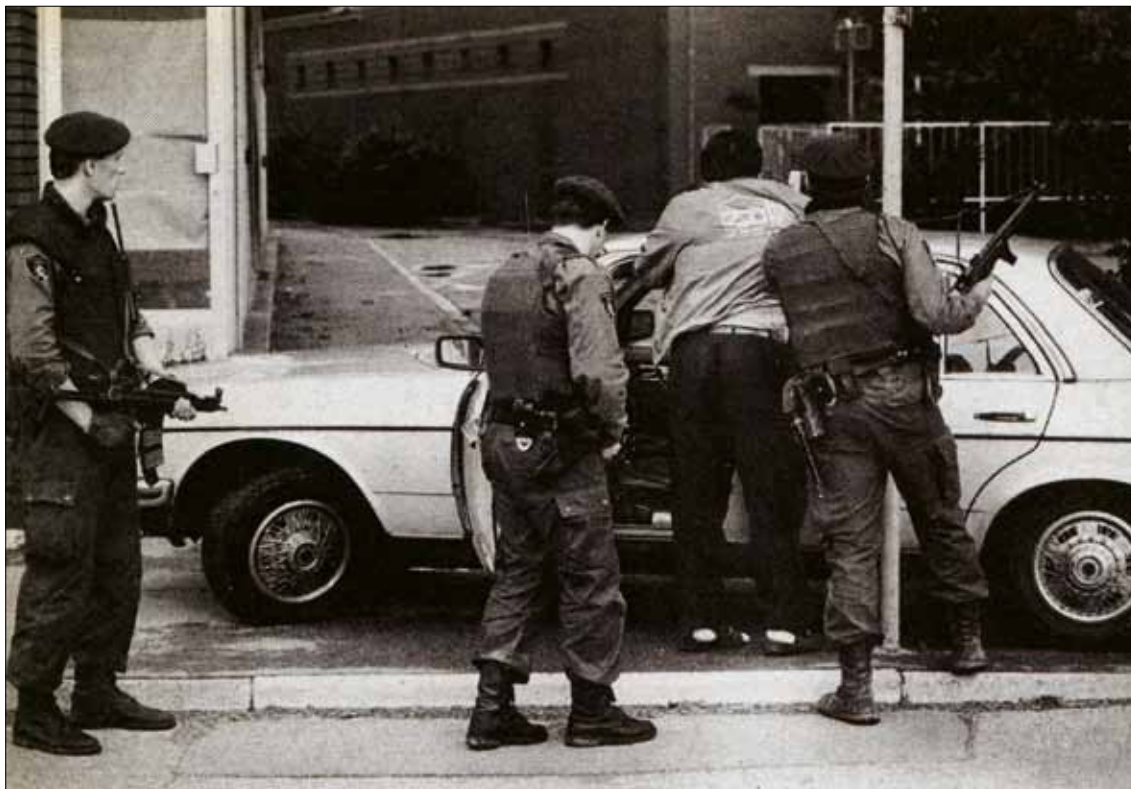
Obkolitev centra TO v Pekrah pri Mariboru 23. maja 1991 s strani JLA je nakazovala na dramatični niz dogodkov, ki pa se na srečo niso uresničili. Popolno presenečenje pa je naslednji dan predstavljalo obvestilo o ugrabitvi poveljnika Pokrajinskega štaba TO, podpolkovnika Vladimirja Miloševića, in dveh pripadnikov SE, ki sta mu bila dodeljena v varovanje. Po nekaj urah, še preden se je pričelo s kakršnimi koli pogajanjimi oziroma načrti za reševanje ugrabljenih, jih je JLA izpustila.

Pripadniki SE so od 27. maja do 5. junija aktivno sodelovali pri zaplembi, zavarovanju in prevozu vojaških oklepnih vozil v Tovarni avtomobilov Maribor, ki so bili namenjeni JLA. V kasnejših pogajanjih je bil sprejet dogovor o vrnitvi teh vozil JLA.

Simbolični zamenjavi stare planinske kape z baretko s slovenskim simbolom, ki sta jo na svečanosti ob razglasitvi dneva osamosvojitve izvedla poveljnik SE Vincencij Beznik in njegov namestnik Dušan Gorše, je v noči s 26. na 27. junij sledil izhod tankov iz vojašnice na Vrhniki in njihov uničujoč pohod skozi Ljubljano proti Brniku. Del policistov SE je spremljal posamezne vojaške kolone, ostali pa so bili napoteni na strateške točke v Ljubljani z nalogo izvajanja varovanja in nadzora.

Istega dne je bilo več skupin SE kot pomoč enotam TO napotnih v Trzin pri Ljubljani, kjer so zaradi okvare obstali ukleščeni trije oklepni transporterji JLA, nekaj skupin pa na Toško čelo pri Ljubljani, kjer so obstali tanki JLA. V Trzinu so od prihoda na kraj potekala pogajanja za predajo vojakov, ki pa so bila neuspešna. Ob prihodu dveh helikopterjev JLA v pomoč obkoljenim vojakom se je začela prva ognjena bitka, v kateri so bili udeleženi pripadniki SE. Po bitki, v kateri je bil v nogo ranjen tudi pripadnik SE, je bil organiziran prevoz ranjencev v Univerzitetni klinični center v Ljubljani, vojake, ki so se predali, pa so prepeljali v zbirne centre na policijskih postajah.

V akciji na Toškem čelu so pripadniki SE pridobili strogo zaupne načrte JLA pod zapnim imenom »BEDEM«, iz katerih so bile razvidne načrtovane aktivnosti JLA v RS. Poleg navedenih načrtov so zajeli tudi dva oficirja Kontraobveščevalne službe, ki sta prišla na Toško čelo po izgubljene načrte.

Specialci med osamosvojitveno vojno v Ljubljani (foto Borut Krajnc)

28. junija so pripadniki SE izvajali pregled naselja in širše okolice na območju Depale vasi, da bi izsledili visokega oficirja JLA. Dolgotrajno pregledovanje ni utrudilo pozornosti specialcev, ki so opazili poškodovano hišo in zapuščeno terensko vozilo s prestreljenim steklom. V bližini so našli skrite niške specialce, ki so dan prej prišli na pomoč enoti JLA v Trzinu. Tokrat so bila pogajanja uspešnejša, do spopada ni prišlo, s hitro izvedbo postopkov in taktičnim umikom pa je bila pomoč vojakom JLA onemogočena.

Odhod pripadnikov SE na pomoč enotam, ki so blokirale kolono JLA v Krakovskem gozdu, je v zadnjem trenutku preprečila novica o nasilnem prevzemu poveljstva v skladišču goriva JLA v Mokronogu. Specialci so odhiteli na kraj, v sodelovanju s TO je bil izdelan načrt za razrešitev nastale situacije, ki pa ga enote niso izvedle. Razlog za to je bila potencialna grožnja ekološke katastrofe, do katere bi lahko prišlo ob najmanjši napaki. S pogajanja in s pomočjo spleta okoliščin je bila tudi ta kočljiva situacija uspešno rešena.

Manj odmevne, a zato nič manj pomembne aktivnosti SE, ki so potekale pred, med in po osamosvojitveni vojni so bile:

- izvajanje nalog varovanja najvišjih predstavnikov domače in tuje oblasti v RS (akcija »ATLAS«);

**Varovanje predsednika Republike Slovenije med osamosvojitveno vojno
(foto Borut Krajnc)**

- izdelava prvih in hkrati edinih protiklepnih min domače proizvodnje;
- iskanje strelca ob zgradbi Smelta v Ljubljani, kjer je na barikadah izgubil življenje policist;
- iskanje neznanega strelca na Delavskem domu v Ljubljani;
- uspešen prevzem visokega oficirja JLA Rajka Meha, Slovenca, ki so mu omogočili prebeg v zadnjem trenutku;
- sodelovanje pri zagotavljanju opreme in oborožitve za potrebe oboroženega odpora RS (akciji »Hrast« in »Kanal«);
- nešteto protibombnih pregledov;
- odstranjevanje diverzantske naprave v Krškem;
- usposabljanje Posebne policijske enote za pričakovane naloge;
- varovanje vitalnih objektov v Ljubljani;
- zavarovanje stavbe RSNZ med pogajanji najvišjih predstavnikov JLA in RSNZ;
- opravljanje vseh drugih varnostnih nalog, za katere so zaprosile druge enote milice in državni organi.

V popolni pripravljenosti za izvajanje bojnega delovanja je SE dočkala dogovor o premirju.

Po sprejetem dogovoru o premirju je SE skrbela za varnost v širši okolici vojaškega letališča Cerklje pri Krki, kjer so se predvsem z njeno pomočjo končale provokacije prebivalstva s strani pripadnikov JLA, ki so tam ostali do odhoda iz Slovenije.

Priprava na varovanje odhoda JLA v Luki Koper (foto Fabio Štefe)

Odhod jugoslovanskih vojakov na trajekt Sveti Štefan (foto Fabio Štefe)

Zadnja, a zelo pomembna naloga SE, povezana z vojno v Sloveniji, je bila zagotavljanje varnosti ob odhodu vojakov JLA iz RS v Kopru, ki se je zaključila 26. oktobra 1991 ob 24. uri.

Pozdrav po odhodu zadnjega vojaka (foto Fabio Štefe)

Glede na navedeno se je vojna za SE pričela z zasedbo Gotenice junija 1990 in končala z odhodom zadnjega vojaka JLA iz RS 26. oktobra 1991. Vse to je pripadnikom SE uspelo z močno voljo in vrhunsko usposobljenostjo, sicer ne brez žrtev, a na srečo ne človeških.

16. maja 1992 je na proslavi v Kočevski Reki predsednik RS Milan Kučan poleg častnih znakov, podeljenim posameznikom, SE predal tudi bojni prapor. Prapor je izobešen v prostorih SE, uporablja pa se na proslavah in drugih svečanostih. Za SE predstavlja izredno čast.

Za izjemne zasluge pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti RS so bili posamezni pripadniki SE odlikovani z različnimi stopnjami častnega znaka svobode RS; en pripadnik je bil odlikovan z najvišjim odlikovanjem TO, dva pripadnika sta prejela častni znak MNZ, 74 pripadnikov je bilo odlikovanih z znakom manevrske strukture narodne zaščite 1990, 75 pripadnikom je bil podeljen spominski znak »Maribor – Dobova«, 72 pripadnikov je prejelo spominski znak »Hrast«, 77 pripadnikov pa spominski znak »Kanal«.

Postroj enote ob podelitvi praporja

Prapor Specialne enote

Podelitev praporja

Peto razvojno obdobje – Specialna enota MNZ (obdobje po letu 1991)

Z novembrom 1991 se je končalo obdobje vojaškega delovanja enote v času osamosvojitvenih procesov in začelo postopno privajanje na naloge v obdobju miru, zaradi katerih je bila enota pravzaprav ustanovljena. Vodstvo enote je skupaj s takratnim vodstvom RSNZ z različnimi ukrepi zagotovilo vračanje k usposabljanju in izvajanju izključno policijskih nalog, samozadostnost enote pa je bila presežena s pričetkom sodelovanja s sorodnimi evropskimi policijskimi specialnimi enotami.

Obdobje prilagajanja je pokazalo nekatere negativnosti pri delovanju posameznikov, ki so se novo nastali situaciji prilagodili težje, kot je bilo pričakovano.

30. septembra 1992 je minister za notranje zadeve izdal Odločbo o spremembi in dopolnitvi Odločbe o ustanovitvi, delovnem področju in notranji organizaciji Specialne enote RSNZ Republike Slovenije št. 0432-16-SZ-037/7-92. Na podlagi te odločbe je bilo spremenjeno uradno ime enote iz Specialne enote RSNZ v Specialno enoto Ministrstva za notranje zadeve. SE je ostala še naprej samostojna notranja organizacijska enota MNZ z nespremenjeno notranjo strukturo, še vedno neposredno podrejena ministru za notranje zadeve.

Desant s polno opremo

Naloge SE so bile določene v navedeni odločbi:

- protiteroristično delovanje;
- sodelovanje pri prijetju storilcev hujših kaznivih dejanj;
- sodelovanje pri varovanju najvišjih predstavnikov domače in tuje oblasti;
- sodelovanje pri varovanju določenih objektov;
- sodelovanje pri delovanju ob hujših elementarnih in drugih nesrečah;
- usposabljanje pripadnikov SE MNZ, nudenje strokovne pomoči pri izvajanju usposabljanja enot in služb organov za notranje zadeve (ONZ) ter struktur izven ONZ;
- druge naloge, ki jih je v okviru svojih pristojnosti odredil minister za notranje zadeve ali oseba, ki jo minister pooblasti.

V obdobju od leta 1992 do leta 1994 so rdečo nit predstavljale naslednje aktivnosti SE:

- zagotavljanje čim boljših pogojev za delo in razvoj enote;
- zagotavljanje visoke strokovne usposobljenosti svojih pripadnikov;
- ugotovitev in zagotavljanje primerne vrednotenja delovnih mest (status pripadnikov);
- vključevanje v operativno delo služb MNZ;
- nadaljevanje mednarodnega sodelovanja s sorodnimi policijskimi specialnimi enotami.

Leto 1994 je bilo za pripadnike SE MNZ milo rečeno dramatično. V letnem poročilu o delu SE je pisalo: »Za Specialno enoto so v letu 1994 značilne velike organizacijske in kadrovske spremembe. Operativna sposobnost enote je bila bistveno zmanjšana zaradi odhoda velikega števila uslužbencev na druga delovna mesta ter nepredvidljivih dogodkov, zaradi katerih je bilo večje število delavcev začasno odstranjenih z dela.« »Črno leto« je sprožila medijska vojna, ki se je odvijala zaradi vpletenosti posameznih pripadnikov SE v storitev kaznivega dejanja.

Istega leta se je SE prvič pojavila na mednarodnem prizorišču z udeležbo na mednarodni tekmi specialnih enot »International Combat Team Competition« na Nizozemskem. Ekipa SE je zasedla odlično 2. mesto.

Ekipa Specialne enote na Nizozemskem

S spremembo akta o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest so bila v SE sistemizirana 104 delovna mesta (prej 149). Kljub zmanjšanju števila delovnih mest se operativnost enote ni bistveno zmanjšala. V enoti je bilo sistemizirano in takoj zasledeno delovno mesto psihologa, ki je v osnovi skrbel za psihološka usposabljanja, svetovanje in selekcijo novih kadrov ter za razvoj poklicne kariere pripadnikov SE.

Leto 1996, ki je potekalo brez večjih pretresov, je bilo usmerjeno v analizo preteklega leta, operativno delo pa je bilo vezano predvsem na izvedbo naslednjih operativnih nalog:

- prijetje osumljencev hujših kaznivih dejanj v zvezi z orožjem, eksplozivnimi snovmi in s prepovedanimi drogami;
- sodelovanje pri varovanju ob obisku papeža v Sloveniji v prvi polovici leta;
- zavarovanje oseb pred organiziranimi skupinami izsiljevalcev in njihovo prijete.

Usposabljanje na vlaku

Vpad v vlak

Na področju usposabljanja je bilo dograjevanje znanj usmerjeno na prijetje storilcev v letalu, v avtobusu in na vlaku. V okviru usposabljanj na ozkih delovnih področjih je bilo organizirano usposabljanje potapljačev. Na področju mednarodnega sodelovanja se je sodelovanje z drugimi evropskimi policijskimi specialnimi enotami v tem letu izredno okrepilo v obliki tekmovanj, seminarjev in drugih dogodkov, med katerimi so bili tudi:

- udeležba na mednarodni tekmi policijskih specialnih enot na Nizozemskem;
- obisk pri avstrijski policijski zvezni specialni enoti GEK Cobra;
- sodelovanje na konferenci o delu specialnih enot v Münstru v Nemčiji;
- sodelovanje na 1. mednarodni konferenci specialnih enot na Madžarskem;
- vzpostavitev stika s policijo iz Sarrya iz Velike Britanije.

Leta 1998 je z reorganizacijo MNZ in policije policija postala organ v sestavi MNZ, dve leti kasneje pa je na podlagi določb Zakona o policiji SE postala notranja organizacijska enota Generalne policijske uprave (GPU).

Leta 1998 je SE praznovala 25. obletnico svojega obstoja in delovanja. Ob tem jubileju je 9. marca predsednik RS Milan Kučan z ukazom št. 996-01-11/98 odlikoval SE MNZ z zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije za izjemne zasluge pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Slovenije.

Zlata častna znaka svobode

Borut Likar je otvoril tekmovanje

Specialna enota je nadaljevala z uspešno začetim mednarodnim sodelovanjem in leta 2000 od 8. do 10. junija v Gorenju organizirala zahtevno mednarodno tekmovanje specialnih enot, ki se ga je udeležilo 15 ekip iz devetih držav (Češke, Nemčije, Francije, Avstrije, Španije, Madžarske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Slovenije). Specialci so se v dveh dneh pomerili na devetih izjemno zahtevnih poligonih oziroma taktičnih točkah, kjer so do izraza prišle veščine streljanja, vožnje, spretnosti, moči, predvsem pa vzdržljivosti. Delno tudi s pomočjo »prednosti domačega terena« je pred tretje uvrščeno ekipo nemške SEK Sudbayern in drugo uvrščene avstrijske enote GEK Cobra zmago slavila ekipa SE.

Otvoritev tekmovanja v Gorenju

Zmagovalna ekipa Specialne enote

V nadaljnjih letih je SE v sodelovanju z drugimi službami policije, različnimi organi in organizacijami nadgrajevala svoja usposabljanja in krepila mednarodno sodelovanje. Tako je med drugim v sodelovanju z Letališčem Brnik, z Adrio Airways in z Ladjedelnico Izola izvajala kontinuirana usposabljanja na letalih in ladjah, v sodelovanju s Slovenskimi železnicami ter Železniško postajo Ljubljana pa usposabljanja na vlaku.

Sodniki in spremljevalci ekip

Teroristi iz letala ne morejo videti vpadne skupine

Zaključna realizacija v ladijskem salonu

Evakuacija osvobojenih talcev

Gibanje po ladji

Vpad v letalo

**Prevoz vadbenega letala za usposabljanje
Specialne enote ...**

... je omogočila Slovenska vojska

Na podlagi Prümske pogodbe o čezmejnem sodelovanju na področju boja proti terorizmu in čezmejnemu kriminalu je bila v RS za izvajanje programa zagotavljanja varnosti na letalih, t. i. »Air Marshal«, zadolžena policija. Policija je nalogo dodelila SE, ki je nemudoma pristopila k njeni izvedbi. Tako je bilo leta 2010 organizirano prvo usposabljanje z avstrijsko specialno enoto Cobra, ki ima 20-letno tradicijo spremljanja in varovanja letal po programu Air Marshal in lahko podeli tudi licenco. Za potrebe usposabljanja Cobra razpolaga z objekti, poligoni in drugimi zmogljivostmi, kot so npr. modeli letal ali strelišče, opremljeno z letalskimi sedeži, ki je kot kabina letala. Usposabljanja v dveh delih so se udeležili pripadniki Oddelka za operativno delovanje in inštruktorja iz Oddelka za operativno podporo.

Zavzetje letala

Prvi del usposabljanja je pod vodstvom avstrijskih inštruktorjev potekal v Sloveniji, drugi del pa na sedežu Cobre v Avstriji. Policisti so z odliko opravili usposabljanje in s tem pridobili licenco za spremljanje in varovanje letal v mednarodnem prometu.

Simulacija streljanja v letalu

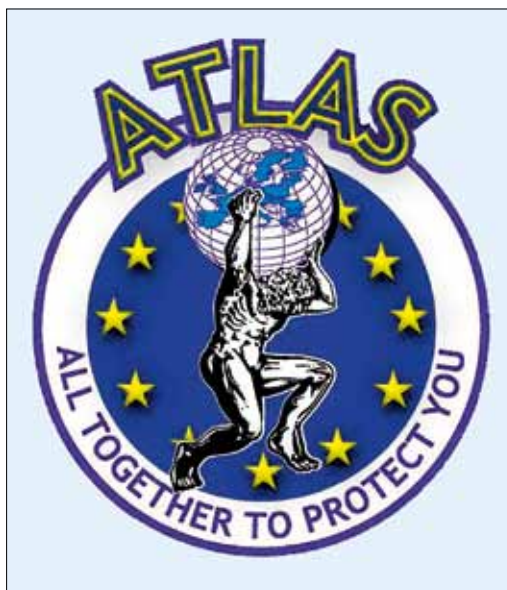
Air Marshal v akciji

Usposabljanje v trenažnem letalu Cobre

Šesto razvojno obdobje – članstvo v združenju evropskih policijskih specialnih enot ATLAS

Po terorističnih napadih 11. septembra 2001 v Združenih državah Amerike sta Evropski svet in Odbor za pravosodje in notranjo politiko naslovila prošnjo na združenje šefov evropskih policij, da bi organizirali srečanje poveljnikov specialnih enot policije na območju Evropske unije (EU) z namenom izboljšanja operativnega sodelovanja in koordinacije med državami članicami in tretjimi državami ter da bi implementirali koordinirane ukrepe v državah članicah in s tem zagotovili enake varnostne standarde. Tako so se 15. oktobra 2001 v Bruslju sestali poveljniki policijskih specialnih enot 15 držav članic EU; ta datum pomeni

Znak združenja ATLAS

ustanovitev združenja. Na ustanovitvenem srečanju je bil sprejet tudi sklep, da je treba zagotoviti varno komunikacijo oziroma vzpostaviti varovano mrežo enot s ciljem, da bi izmenjava operativnih informacij potekala varno ter da bi se izboljšala ali okrepila vzajemna podpora in mednarodno sodelovanje. Tako je nastala komunikacijska platforma »Atlas Collaboration Platform« (ACPF); elektronska izmenjava podatkov je medij za izmenjavo vseh informacij, s katerimi razpolagajo članice združenja ATLAS, in ki ga uporabljajo vse članice.

Združenje ATLAS vodi Upravni odbor. Delovanje znotraj združenja je organizirano v okviru petih delovnih skupin, dveh forumov in platforme za izmenjavo podatkov.

ATLAS konferenca leta 2009 v Bolgariji

Delovne skupine:

- **»Building« (stavbe);** delovna skupina obravnava poenotenje standardov na področju dela na objektih, učinek redno preverja z delavnicami, ki so organizirane v različnih državah. Slovenska SE je članica Upravnega odbora delovne skupine.
- **»Entry« (vstop);** to je tehnična skupina, ki se ukvarja z vstopom v objekte skozi ali preko najrazličnejših medijev, od vrat, oken, sten, do streh.
- **»Naval« (vode);** delovna skupina obravnava vse vidike delovanja protiterorističnih enot na vodah.
- **»Transport« (prevoz);** delovna skupina obravnava vse vidike delovanja protiterorističnih enot na prevoznih sredstvih, razen plovil in letal.
- **»Aircraft« (letalo);** delovna skupina obravnava vse vidike delovanja protiterorističnih enot v zvezi z letali.

Foruma:

- V okviru foruma »Sniper« (ostrorelstvo) ostrorelci usklajujejo standarde na področju delovanja ostrorelcev v zvezi z orožjem, s taktiko delovanja, z opremo ter z drugimi operativno-taktičnimi podatki.
- V okviru foruma »Nego« (pogajalci) delujejo policijski pogajalci v protiterorističnih enotah, ki usklajujejo standarde delovanja na področju izvajanja pogajanj v specialnih enotah.

Znotraj združenja je SE znana pod imenom »Red Panther« in deluje na srečanjih poveljnikov, v delovnih skupinah »Building« in »Entry« ter v forumu »Sniper«.

Načrtovanje v operativnem štabu

V okviru sodelovanja v združenju ATLAS SE sodeluje na številnih mednarodnih vajah v tujini, leta 2008 pa je organizirala večdnevno mednarodno vajo »Pivka 2008«, v kateri so sodelovali tudi policijski specialci iz avstrijske Cobre, poljske BOE in pripadniki enote Aras iz Litve, in sicer dvanaest policistov iz vsake enote. Vaje sta se udeležila še dva predstavnika iz slovaške enote Linx in dva iz portugalske GOE. Poveljevanje in koordinacija aktivnosti sta na taktični vaji potekala v angleškem jeziku.

Na taktični vaji je bila preigrana situacija masovnega zajetja talcev z uporabo eksplozivnih sredstev, s koordinirano izvedbo operativnih postopkov specialnih enot iz različnih držav. Pri pripravi taktične vaje je SE sodelovala tudi s Slovensko vojsko, ki je za potrebe vaje odstopila objekte za taktično urjenje v Postojni, z OŠ Pivka in z lokalno skupnostjo oziroma občino Pivka, ki je zagotovila objekt za izvedbo taktične vaje Krpanov dom v Pivki, bivši dom JLA. Priprave na taktično vajo, ki so potekale v vojašnici Postojna, sta si 28. oktobra 2008 ogledala tudi tedanja generalni direktor policije Jože Romšek in njegov namestnik.

Dostava hrane za talce in teroriste

Del vaje si je ogledal tudi generalni direktor policije

Na taktični vaji so poleg specialcev sodelovali tudi pogajalska skupina Uprave kriminalistične policije, Policijska akademija s kandidati za policiste kot markiranti ter s predavateljico angleškega jezika, Urad za organizacijo in kadre s sanitetno oskrbo, Urad za logistiko, ki je skrbel za prevoze, prehrano in nastanitev v Vadbno-oskrbnem centru Gotenica, Policijska uprava Postojna s Posebno policijsko enoto – sestav II, policijsko patruljo in Operativno-komunikacijskim centrom, Policijska uprava Murska Sobota s polici-

stom dokumentaristom, policisti ostrostrelci iz drugih policijskih uprav ter Sektor za odnose z javnostmi. Na taktični vaji je tako sodelovalo 215 udeležencev.

Gibanje v objektu

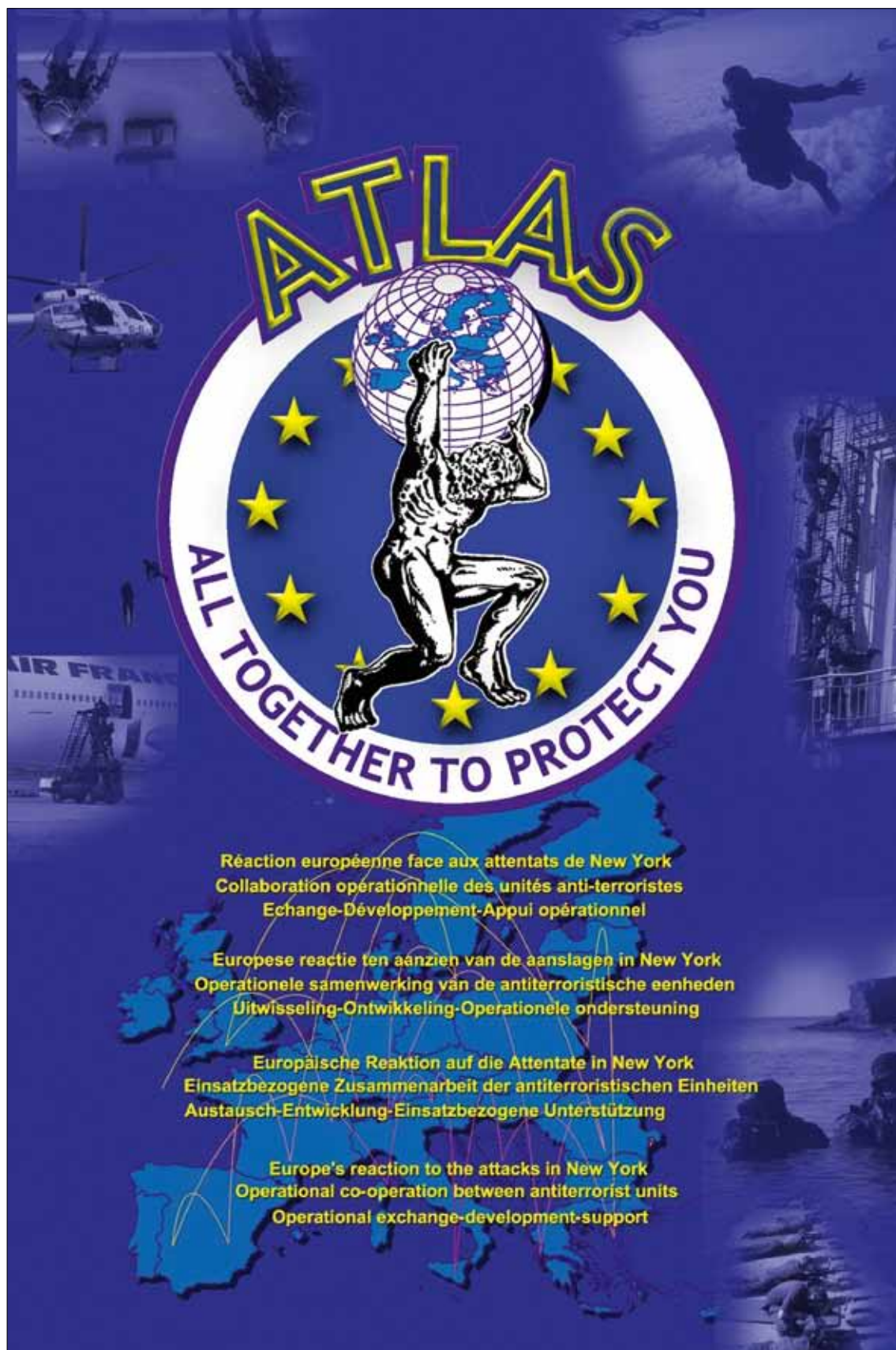
Zdaj gre zares

Onesposobljeni teroristi in pregled talcev

Udeleženci mednarodne vaje

Evropski odziv na teroristični napad v New Yorku

- Plus jamais ça !
- Dit nooit meer !
- Never again !
- Nie mehr !

Nikoli več!

Atlas members			
	AUSTRIA	EKO COBRA 	
	BELGIUM	DSU 	
	CYPRUS	EAO 	
	CZECH REPUBLIC	URNA 	
	DENMARK	AKS 	
	ESTONIA	KOMMANDO K 	
	FINLAND	KARHU 	
	FRANCE	GIGN-RAID 	
	GERMANY	GSG9-SEK BWL 	
	GREECE	EKAM 	
	HUNGARY	TESZ 	
	IRELAND	ERU 	
	ITALY	GIS-NOCS 	
	LATVIA	OMEGA 	
	LITHUANIA	ARAS 	
	LUXEMBURG	USP 	
	MALTA	SAG 	
	NETHERLANDS	KLPD/BBE-SIE	
	POLAND	BOA 	
	PORTUGAL	GOE 	
	SLOVAKIA	LYNCKX COMMANDO 	
	SLOVENIA	RED PANTHER 	
	SPAIN	GEO-UEI 	
	SWEDEN	NI 	
	UNITED KINGDOM	SO19 	

Članice združenja ATLAS

5.

**POVELJNIKI
SPECIALNE ENOTE
OD USTANOVITVE
DO DANES**

POVELJNIKI SPECIALNE ENOTE OD USTANOVITVE DO DANES

1973–1975	Četa milice RSNZ SRS, komandir čete Maks Majcenovič
1975–1977	Četa milice RSNZ SRS, komandir čete Ivan Gruden
1977–1981	Četa milice v Zaščitni enoti milice, komandir čete Alojz Kuralt
1981–1984	Četa milice v Zaščitni enoti milice, komandir čete Borut Likar
1984–1987	Četa milice v Zaščitni enoti milice, komandir čete Vincencij Beznik
1987–1990	Četa milice v Zaščitni enoti milice, komandir čete Janez Košir
1990–1990	Četa milice v Zaščitni enoti milice, komandir čete Maks Majcenovič
1990–1994	Specialna enota, poveljnik Specialne enote Vincencij Beznik
1994–1997	Specialna enota, poveljnik Specialne enote Jože Kolenc
1997–1999	Specialna enota, poveljnik Specialne enote mag. Srečko F. Krobe
1999–2002	Specialna enota, poveljnik Specialne enote Jože Sironič
2002–2004	Specialna enota, poveljnik Specialne enote Zlatko Halilović
2004–2008	Specialna enota, poveljnik Specialne enote mag. Srečko F. Krobe
2008–	Specialna enota, poveljnik Specialne enote Marjan Anzeljc

Komandir čete Borut Likar

Komandir čete in poveljnik SE
Vincencij Beznik

Komandir čete Janez Košir

Poveljnik SE Jože Kolenc

Poveljnik SE mag. Srečko F. Krobe

Poveljnik SE Jože Sironič

Poveljnik SE Zlatko Halilović

Poveljnik SE Marjan Anzeljc

Generalni direktor policije z vodstvom Specialne enote

6.

**SPECIALNA
ENOTA DANES**

Danes je SE organizacijsko umeščena v Upravo za policijske specialnosti (UPS), ki je notranja organizacijska enota GPU. Upravo za policijske specialnosti od ustanovitve leta 2010 vodi direktor Robert Sušanj, višji policijski svetnik. SE sestavljajo vodstvo enote in trije oddelki, in sicer:

- Oddelek za operativno delovanje
- Oddelek za operativno podporo
- Oddelek za protibombno zaščito.

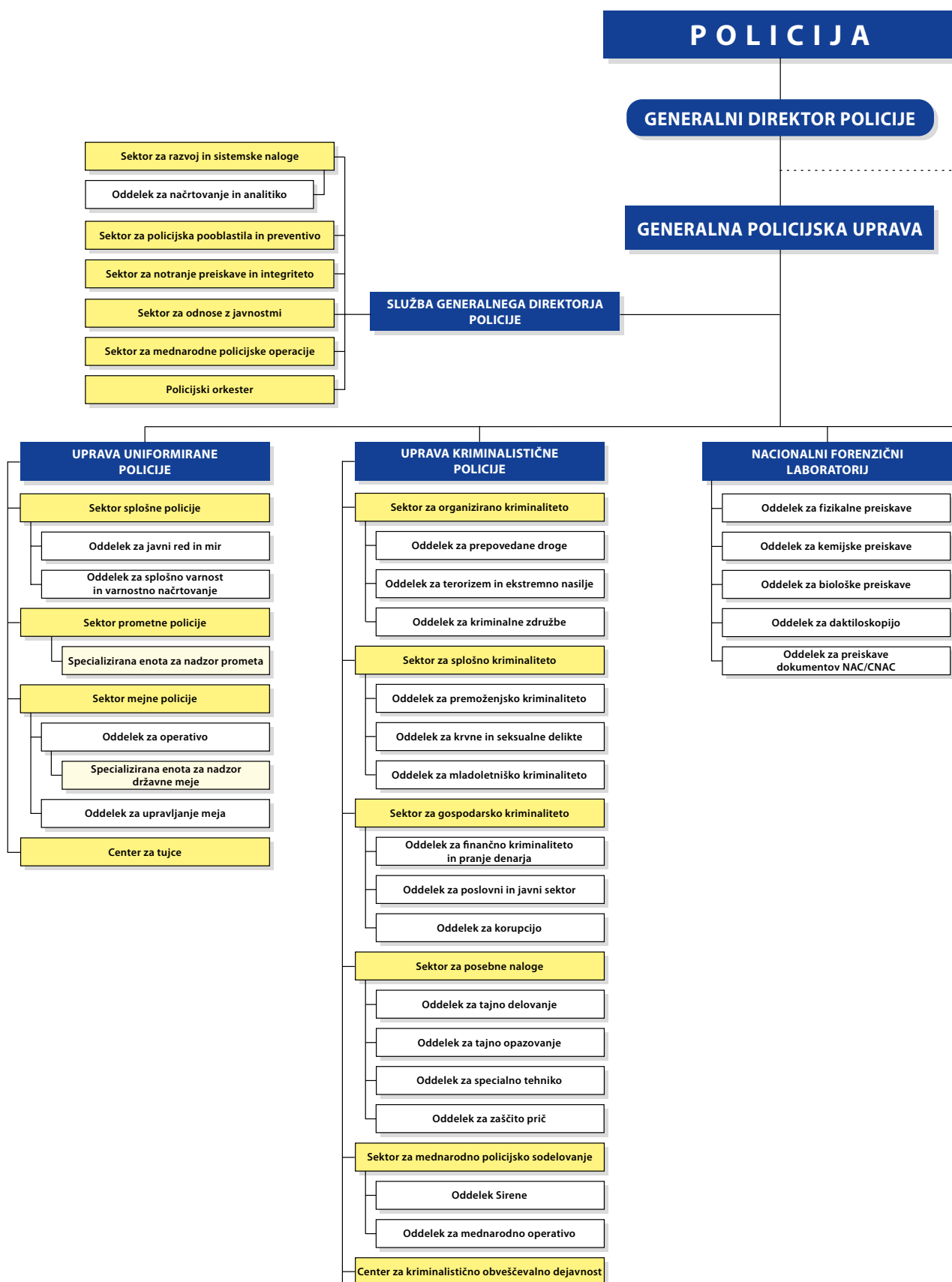
**Direktor Uprave za policijske specialnosti
Robert Sušanj**

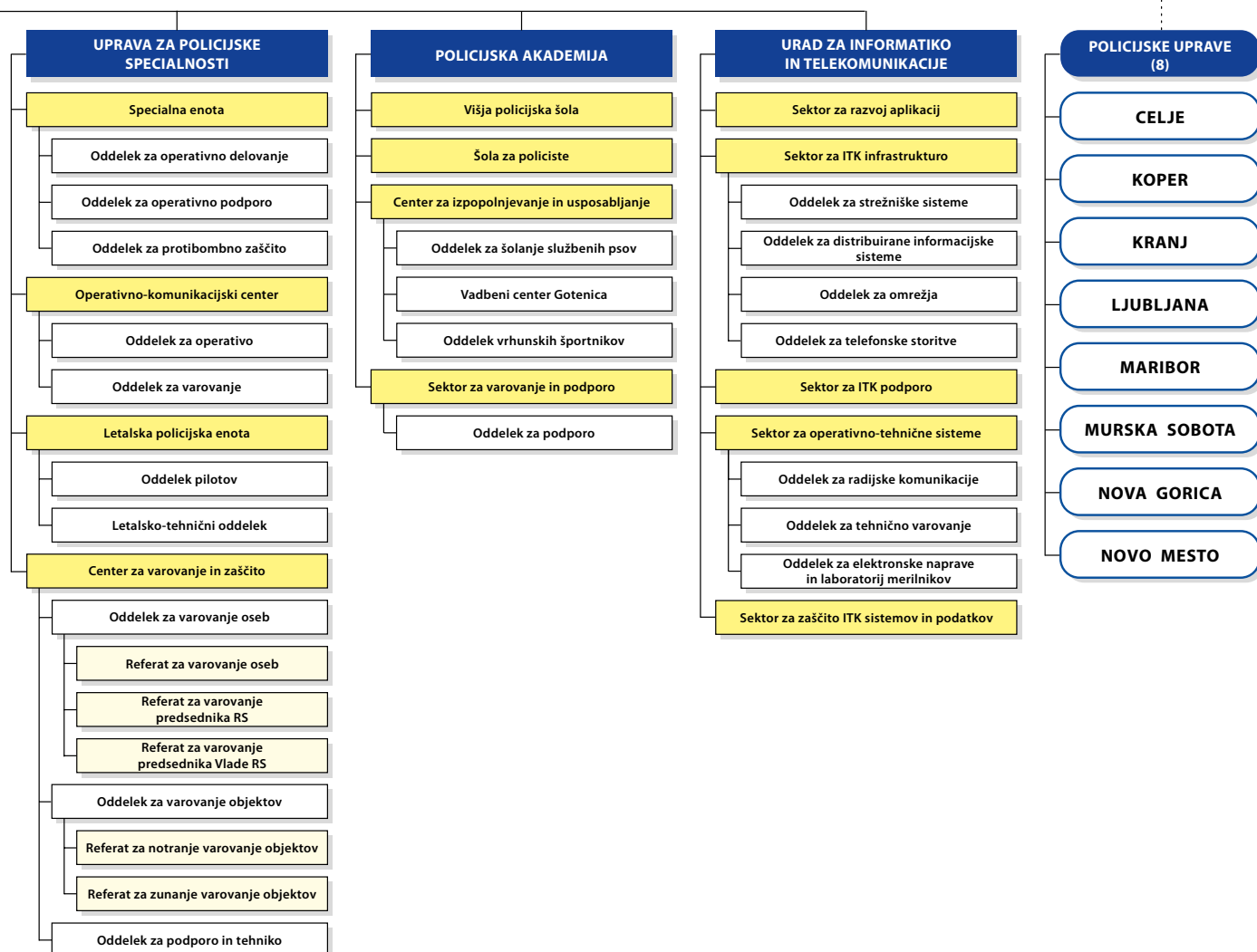
Specialno enoto vodi poveljnik, ki je za svoje delo in delo enote odgovoren direktorju UPS in generalnemu direktorju policije. SE sestavljajo izbrani specialistično in vrhunsko usposobljeni ter tehnično opremljeni posamezniki, ki so v okviru oddelkov organizirani v operativne skupine, ki imajo natančno določene cilje, naloge, strukturo in odgovornost.

Vodstvo Specialne enote z nekdanjo ministrico za notranje zadeve Katarino Kresal

Enota se po odobritvi poveljnika ali osebe, ki ga nadomešča, aktivira ob terorističnih dejanjih ali drugih kaznivih dejanjih, za katera se oceni, da so po stopnji ogrožanja varnosti splošnega pomena za varnost države, ko je potrebna asistenca drugim policijskim enotam z uporabo posebnih znanj in veščin, in/ali se zahteva uporaba posebnih tehničnih sredstev ali pripomočkov ter obstaja preveliko varnostno tveganje tako za policiste kot za udeležene osebe na območju konflikta. V primerjavi s klasičnimi kriminalnimi konflikti je posredovanje v takšnih primerih bistveno bolj zapleteno, zato se pri izvedbi intervencije zahteva izjemna povezanost postopkov in metod delovanja.

Vsakršna napaka med pripravo in načrtovanjem intervencije ter med samo izvedbo ima lahko zelo hude posledice tako za njene izvajalce kot za druge udeležence. Pri posredovanju proti ekstremnemu nasilju in terorizmu bi neuspeh posledično vplival tudi na politično strukturo, ki lahko izgubi svojo kredibilnost.

Obisk v Beogradu leta 2011

Poleg teh nalog enota opravlja še specialistične naloge po posameznih specialnostih, ki so organizirane znotraj enote, in sicer potapljači, alpinisti – jamarji, ostrostrelci, vodniki službenih psov, vozniki specialnih vozil, reševalci – »mediki« ter specialisti za vstopanje v prostore ali »bričerja«.

Zaradi navedenega mora biti SE kar najbolj usposobljena in vrhunsko opremljena z najsodobnejšo opremo ter imeti potrebne infrastrukturne objekte za kontinuirano vadbo. To je nujen predpogoj, da se bo enota kjerkoli in kadar koli hitro in kompetentno odzvala ter zoperstavila vsaki teroristični grožnji ali drugi nasilni kriminalni dejavnosti.

Oddelek za operativno delovanje⁹

Oddelek za operativno delovanje predstavlja jedro SE za delovanje in izvajanje že opisanih nalog. Vrhunsko strokovno in psihofizično usposobljeni posamezniki, ki so uspešno zaključili verificiran program osnovnega usposabljanja policistov v SE, so znotraj oddelka organizirani v operativne skupine. V okviru oddelka so posebej usposobljeni policisti organizirani še v posamezne specialnosti, in sicer **potapljači, alpinisti – jamarji, ostrostrelci, vodniki službenih psov, vozniki specialnih vozil, reševalci – »mediki«** ter **specialisti za vstopanje v prostore**.

Desant na ladjo med plovbo

Taktično gibanje proti vhodu v objekt

⁹ Del tega poglavja je povzet iz članka Petra Sušnika in Elizabete Vovko »Kako postati pripadnik Specialne enote policije«, objavljenega v časopisu Varnost, št. 1/2011, MNZ, Ljubljana.

Helikopterski desant

Uporaba službenega psa pri prijetju osumljenca

Kondicijski pohod pozimi

Taktika s specialnim oklepnim vozilom

Zahtevnost operativnih nalog in usposabljanj v SE narekuje poudarek na iskanju in preverjanju osebnostnih lastnosti in sposobnosti kandidata za zaposlitev policista specialista. Policist specialist dela v timu, ki deluje kot izurjen mehanizem. Kakovostni timi se lahko oblikujejo šele po izboru kakovostnih posameznikov v okviru selekcijskega postopka. V ožji izbor pridejo tisti kandidati, ki imajo primernejše sposobnosti in osebnostne lastnosti za delo v SE. Pomembno je, da se kandidat prijavi prostovoljno in da ima jasno vizijo, zakaj bi se rad pridružil enoti.

Kandidati za delo v Specialni enoti med usposabljanjem

Selekcijski postopek za sprejem v SE je podoben postopkom v drugih specialnih enotah po svetu. Prav tako so v večini razvitih držav kriteriji za izbor kandidatov za policiste specialiste podobni. Vodstvo SE na podlagi temeljite analize in spremljanja kadrovske zasedenosti enote po posameznih tipičnih delovnih mestih praviloma enkrat letno oziroma ko se pokažejo potrebe odloči, da se izvede selekcijski postopek za zasedbo prostih delovnih mest. Postopek je razdeljen v več faz, v katerih se opravijo posamezne dejavnosti.

Kondicijski pohod kandidatov

Težiščne vsebine usposabljanja so splošna in specialna telesna pripravljenost, taktika in taktični postopki, oborožitev s strelstvom in psihološko usposabljanje. Policiste kandidate je treba usposobiti in izuriti tako, da bodo:

- obvladali specifične metode in postopke delovanja;
- do mojstrstva obvladali glavne težiščne vsebine;
- lahko samostojno opravljali naloge, za katere so usposobljeni;
- spretni in energični pri delovanju;
- iznajdljivi v nenadnih in nepredvidljivih situacijah;
- sposobni kreativno reševati probleme;
- moralno in etično stabilne osebnosti.

Poveljnik Specialne enote spremlja usposabljanje kandidatov

Prva dva meseca usposabljanja sta načrtovana tako, da se kandidatom po načelih postopnosti v prvi vrsti bistveno dvigne raven splošne in specialne telesne pripravljenosti. To je temelj, na katerem se bo v nadaljevanju gradila osebnost policista specialista, zato so te vsebine zelo pomembne. Želeni rezultati se dosežejo s sistemom različnih treningov, ki se praviloma izvajajo vsak delovni dan. Dnevno se izvajata ena ali dve izmed disciplin, kot so pohodi, teki za povečanje dolgotrajne vzdržljivosti, atletski treningi, teki na kratke in srednje proge, vaje atletske abecede, vaje moči in maksimalne moči, vadba za razvoj koordinacije, vadba za povečanje gibljivosti, vadba na spretnostnih poligonih in pehotnih preprekah, akrobatika, plavanje, kolesarjenje, igre z žogo (košarka, nogomet) in borilne veščine. Za vsako vrsto treninga imajo inštruktorji izdelane kriterije, na podlagi katerih se posameznega kandidata dnevno spremlja in na koncu oceni.

Generalni direktor policije in poveljnik Specialne enote na obisku

Naslednje najobsežnejše področje je pehotna taktika, ki je temelj vseh taktičnih postopkov. Pri tem je poudarek na tehniki in taktiki gibanja posameznika in skupine, orientaciji, taktičnih postopkih (maskiranje, blokade, zasede, opazovanja) in praktičnem postopku s pooblastili. Usposabljanje vseh vsebin se prične s teoretičnimi predavanji v idealnih razmerah, nato po načelih postopnosti poteka individualno in skupinsko urjenje v preprostih do v najbolj zahtevnih in surovih razmerah, v kakršnih bi se posameznik oziroma skupina lahko znašla. Skupaj s taktiko se sistematično izvaja tudi usposabljanje s področja oborožitve in vaj v streljanju ter uporabe plinskih in drugih sredstev za pasivizacijo. Poudarek je na tem, da vsak kandidat do popolnosti spozna in obvlada uporabo osebne oborožitve plinskih in drugih sredstev za pasivizacijo, da se s temi orožji izuri za varno taktično uporabo in obvlada različne tehnike streljanja v različnih razmerah delovanja.

Kandidat pod budnim nadzorom inštruktorja ...

... med vajo v streljanju

V začetku tretjega meseca se v obliki tečaja, ki traja 14 delovnih dni (vikendi so vključeni), izvede intenzivno usposabljanje v posebnih, terenskih delovnih razmerah, na udeležencem neznanem terenu. Zajema vsebine s področij taktike, oborožitve s streljanjem, splošne in specialne telesne pripravljenosti, veščin preživetja ter uporabe delovne in varovalne opreme. Cilj intenzivnega urjenja je kandidate soočiti z življenjem na terenu v različnih časovnih, vremenskih in prostorskih razmerah, večdnevni odsotnosti od doma, nepredvidljivem delovnem času, nepredvidljivih terminih prehranjevanja in počitka.

Usposabljanje je fizično in psihično naporno.

Usposabljanja so sestavljena iz dnevnih in nočnih pohodov, stražarske službe, alarmiranja, urjenja v uporabi orožja (avtomatske puške, pištole), orientacije, dela v timu, izvajanja ukazov, taktičnega usposabljanja oddelka (napada, obrambe, gibanja posameznika in skupine, izdelovanja zaklonišč, maskiranja, izvidništva, praktičnega postopka), uporabe specialnega oklepnega vozila, vadbe splošne in specialne telesne pripravljenosti.

Poškodbe so sestavni del usposabljanja

Za to obdobje usposabljanja je značilno tudi to, da se inštruktorji izmenjujejo podnevi in ponoči. Kandidati so izpostavljeni zahtevnim vjam z namenom, da se jih privede do skrajnih meja fizičnih in psihičnih zmogljivosti. Poleg avtomatske puške in pištole ima kandidat na sebi čelado, zaščitni jopič ter druga zaščitna sredstva in opremo za preživetje, ki skupaj tehta 30 kg. To opremo imajo na sebi tri četrtine delovnega časa med usposabljanjem, pri izvajanju določenih vsebin pa celotna teža opreme preseže tudi 45 kg. Kandidati so izpostavljeni velikim fizičnim obremenitvam in pomanjkanju spanja. Usposabljanje se izvaja 24 ur dnevno, z nekaj krajšimi počitki. V tej fazi ni izhodov z območja usposabljanja.

Pomoč sotrpinu

V času selekcijskega usposabljanja gredo kandidati skozi proces medosebnega spoznavanja in zbliževanja, oblikovanja kolektiva in izgradnje medsebojnega zaupanja. Poleg fizičnih sposobnosti inštruktorji ocenjujejo tudi psihične sposobnosti kandidatov: odpornost na stres, zmožnost realne ocene v kritičnih situacijah, sposobnost zaznavanja podrobnosti, sposobnost hitrega prilagajanja različnim situacijam, sposobnost komunikacije z drugimi kandidati, občutek za timsko delo.

Vaje za moč in vzdržljivost

Kandidati z vodstvom in inštruktorji

Kandidati z vodstvom in inštruktorji preverjajo njihovo motivacijo, vztrajnost ter druge osebne lastnosti posameznika in lastnosti skupine, kot so čustvene reakcije, frustracijska toleranca, konformizem, iniciativnost, skupinska dinamika, odnos do avtoritete, identifikacija lastne profesionalne vloge. Pripadniki specialne enote morajo biti odporni na fizično neugodje, torej psihično močni in vzdržljivi v nepretrganem ali dolgotrajnem nelagodju. Četrty in peti mesec usposabljanja sta namenjena urjenju že znanih vsebin, ki so tokrat povezane v smiselne celote. Prednostna naloga je izuriti kandidate v taktiki statičnih in dinamičnih izvajanj, pregledov in vpadov v objekte ter v vožnji osebnih prevoznih sredstev. V tem obdobju se izvede tudi intenzivno enotedensko usposabljanje iz prve pomoči, kandidati se usposobijo za uporabo brezžičnih zvez ter varno vožnjo s civilnimi in terenskimi vozili.

Preživetje v naravi

Kandidati, ki uspešno zaključijo osnovno petmesečno usposabljanje, v naslednjih dveh mesecih opravijo še osnovna specialistična usposabljanja. Ta se izvedejo v obliki tečajev:

- potapljanja, ki se izvede na slovenski obali in traja šest dni;
- osnovnega specialističnega usposabljanja za izvajanje nalog na višini v kopnih in zimskih razmerah, ki se izvaja v gorskem svetu, na kraškem terenu (v jamah) in na visokih objektih ter traja 20 dni;
- izvajanja policijskih nalog z uporabo helikopterja v ruralnem in urbanem okolju, ki traja pet dni;
- protibombne zaščite na ustreznih poligonih, ki traja šest dni.

Spust po debeli vrvi – »fast rope«

Potapljaški tečaj je sestavni del osnovnega usposabljanja

Kandidati čakajo na vstop v helikopter

Specialec v ožji blokadi objekta

Tudi med počitkom je treba ostati buden

Nočno streljanje s pištolo ...

... in z dolgocevnim orožjem

Vsak kandidat lahko v kateri koli fazi usposabljanja na lastno željo prekinе usposabljanje in se vrne v matično enoto. Prav tako lahko inštruktorji in/ali psiholog SE na podlagi spremljanja rezultatov, ki ne dosegajo kriterijev, predlagajo, da se kandidat vrne v matično enoto.

S takšnim pristopom in izvedbo usposabljanja SE pridobi ustrezno preverjene, vrhunsko usposobljene ter motivirane policiste za izvajanje najzahtevnejših nalog. Da pa bi se zagotovila sorazmerno visoka učinkovitost SE, mora biti zagotovljena dolgoročna, večletna prisotnost izurjenih posameznikov in tudi vrhunsko usposobljenega moštva.

Oddelek za operativno podporo

Oddelek za operativno podporo s svojimi inštruktorji in policisti za logistično podporo poleg splošnih nalog SE skrbi za nemoteno izvajanje tako operativnega dela kot usposabljanj. Njihovo predano delo je ob slavi SE pogosto spregledano, vendar tudi tu velja pravilo, da se »brez ustrezne logistike izgubljajo vojne.«

Dostava opreme enoti na terenu

Inštruktorji v sodelovanju z vodstvom SE in vodstvom oddelka:

- pripravljajo in izvajajo programe izpopolnjevanja in usposabljanja z delovnega področja SE;
- opravljajo naloge v zvezi z mednarodnim sodelovanjem na svojem delovnem področju;
- skrbijo za zakonito izvrševanje predpisov s svojega delovnega področja, pripravljajo strokovna navodila ter načrtujejo in predlagajo ustrezne ukrepe;
- sodelujejo pri pripravi načrta nabav tehnične opreme enote ter pri pripravi sistemizacije in tipizacije tehničnih sredstev in opreme enote;
- proučujejo razvoj in metode dela v enoti ter sodelujejo pri uvajanju novih metod dela;
- izvajajo mentorstvo;
- spremljajo in analizirajo uporabo prisilnih sredstev ter v zvezi s tem predlagajo izvajanje posameznih ukrepov;
- pripravljajo kriterije za preverjanje strokovne in psihofizične pripravljenosti policistov SE ter vodijo evidenco o izpopolnjevanjih in usposabljanjih;
- pripravljajo in izvajajo programe usposabljanja in strokovnega izpopolnjevanja v SE in zagotavljajo ustrezne pogoje za njihovo izvedbo;
- skrbijo za zakonito izvajanje nalog s svojega delovnega področja, pripravljajo strokovna navodila ter načrtujejo in predlagajo ukrepe za učinkovito delovanje;
- skrbijo za vzdrževanje, racionalno uporabo ter preizkuse tehnične opreme in sredstev, ki jih ima enota v uporabi;
- zagotavljajo strokovno pomoč pri operativnem in interventnem izvajanju nalog SE, pri čemer so nosilci predvsem svetovalne in analitične vloge;
- skrbijo za izvajanje nalog s področja varnosti in zdravja pri delu na izpopolnjevanjih in usposabljanjih.

Usposabljanje kandidatov za delo v Specialni enoti

Taktično tehnična predstavitev Specialne enote

Najpomembnejša naloga policistov za logistično podporo je zagotavljanje ustrezne logistične podpore za samostojno in neodvisno delo enote v vseh pogojih, tako pri operativnem delu kot pri izvajanju usposabljanj. Policisti za logistično podporo v sodelovanju z vodstvom SE ter vodstvom oddelka:

- pripravljajo načrt nabav materialno-tehnične opreme enote, sistemizacijo in tipizacijo tehničnih sredstev in opreme enote;
- zagotavljajo ustrezne materialne pogoje, logistično pomoč za izvedbo operativnih in interventnih nalog na terenu, izpopolnjevanj in usposabljanj;
- skrbijo za vzdrževanje, racionalno uporabo, preizkuse tehnične opreme in sredstev, ki jih ima enota v skupni uporabi;
- skrbijo za izvajanje nalog s področja varnosti in zdravja pri delu;
- strokovnjaki s področja radijskih zvez, računalništva, oborožitve, foto- in video dokumentiranja ter posebne tehnične opreme skrbijo za nemoteno delovanje teh sistemov, njihovo nadgradnjo ali posodabljanje na posameznih področjih.

Postavitev repetitorja

Vezist med delom

Odhod na teren

Oddelek za protibombno zaščito

Oddelek za protibombno zaščito zagotavlja operativno ter interventno izvajanje nalog s področja protibombne zaščite in bombnih preiskav. Osnovna naloga oddelka je boj proti terorizmu oziroma vsem oblikam ekstremnega kriminala, predvsem pa oddelek opravlja naloge na področjih:

- operativno-interventnega in neposrednega izvajanja nalog protibombne zaščite, protibombnih pregledov ter bombnih preiskav;
- opravljanja ogledov krajev eksplozij;
- izdelave strokovnih mnenj;
- hrambe in skladiščenja zaseženih in/ali najdenih eksplozivnih sredstev in snovi ter njihovega strokovnega uničevanja.

Delo v protibombni obleki

Operativno-interventno in neposredno izvajanje nalog protibombne zaščite v praksi pomeni večino dela oddelka. Tako so v povprečju v zadnjih petih letih opravili 45 interventnih posredovanj na leto, zaradi dezaktiviranja improviziranih eksplozivnih naprav, ogledov kraja eksplozije, najdbe in pregleda sumljivih predmetov, anonimnih groženj o postavitvi eksplozivne naprave ter prevzemov zaseženih ali najdenih nevarnih eksplozivnih predmetov. Po vsaki intervenciji pa sledi še dolgotrajno delo s strokovnimi in administrativnimi postopki, od pisanja strokovnih mnenj, ustrezne hrambe predmetov, vodenja evidenc, strokovnega uničevanja nevarnih ali dotrajanih eksplozivnih sredstev in prepovedane pirotehničke, do komunikacije z enotami, ki so zaprosile za intervencijo. Posebno skrb namenjajo ohranitvi sledov, ki jih z zaseženih predmetov v naknadnem postopku lahko pridobijo strokovnjaki iz Nacionalnega forenzičnega laboratorija.

Eksplozivna naprava pod vozilom

Uničevanje ročnih bomb po preteku roka uporabe

Sumljiv paket pregleda pes za iskanje eksploziva

Postavitev vodnega topa za razstrelitev sumljivega paketa

Ročne bombe so uničene

Enota zaposluje policiste – bombne tehnike in specialiste, ki pred zaposlitvijo na svojem delovnem mestu opravijo sedemmesečni tečaj za bombnega operaterja in bombnega tehnika. Za opravljanje takšnega dela še zdaleč ne zadostujejo ostro oko, mirna roka in jekleni živci, pač pa štejejo le strokovna usposobljenost, znanje, izkušnje, premišljenost in previdnost, svoje pa prispeva še vrhunska tehnična oprema. Izvajanje nalog in intervencij temelji na zaupanju med sodelavci, na skupnem dogovoru in pravih odločitvah. Pri delu upoštevajo pravila, ki so bila v preteklosti zapisana »s krvjo«, tj. ob nesrečah z eksplozivnimi sredstvi. V stroki velja pravilo, da je dober tisti bombni tehnik, ki mu uspe oditi v pokoj. Do sedaj so se vsi pripadniki oddelka uspešno upokojili.¹⁰

Kontrolna točka za protibombne preglede ob varovanju varovanih oseb

¹⁰ Del opisa dela Oddelka za protibombno zaščito je povzet po članku Stanka Leščanca in Franca Klemenčiča »35 let oddelka za protibombno zaščito«, objavljenega v časopisu Varnost, št. 4/2011, MNZ, Ljubljana.

Prihod robota tEODor na kraj

Robot ob sumljivem predmetu

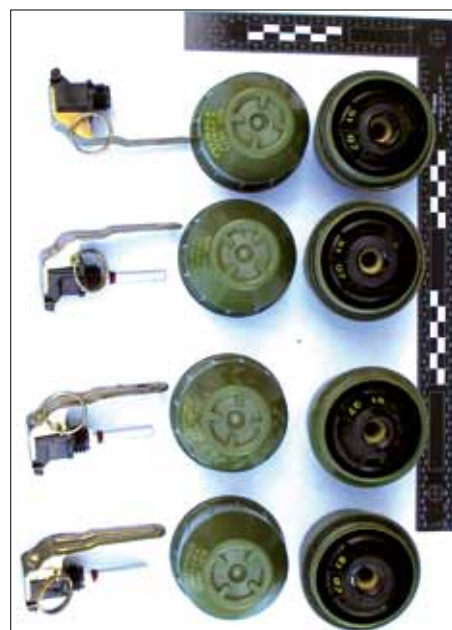
Razstrelitev sumljivega predmeta

Zanesljivi predhodnik tEODorja

Dekontaminacija robota po uporabi

Zasežene ročne bombe, fotografirane za izdelavo strokovnega mnenja

Bombni tehniki so prikazali svojo opremo danes ...

... in nekoč

Teleskopska roka

Bombni tehnik med delom na ladji

Posebna znanja in veščine – specialnosti

Narava in taktika dela SE ter operative potrebe drugih enot policije zahtevajo določena posebna znanja in veščine, t. i. specialnosti, ki so se razvile v SE. Tako policisti po posameznih specialnostih, ki so organizirane znotraj enote, opravljajo naloge na specialističnih področjih: potapljači, alpinisti – jamarji, ostrostrelci, vodniki službenih psov, vozniki specialnih vozil, reševalci »mediki« ter specialisti za vstopanje v prostore ali t. i. »bričerji«.

Specialnost ostrostrelcev se je razvila vzporedno z ustanovitvijo SE; takoj po ustanovitvi je bila v enoti določena skupina policistov, ki je začela z usposabljanjem na področju ostrostrelstva.

Ostrostrelec spremlja dogajanje na ladji ...

... tudi iz helikopterja

Tako, kot se je razvijala SE, so ostrostrelci nabirali izkušnje, nadgrajevali taktiko svojega dela, skrbeli za razvoj posebne opreme in oborožitve. Danes specialnost ostrostrelcev predstavlja skupina vrhunsko usposobljenih in opremljenih policistov, ki svoje znanje in izkušnje izmenjujejo v okviru evropskega foruma ATLAS »Sniper«, v sodelovanju z drugimi tujimi specialnimi enotami ter s Slovensko vojsko. Poleg svojih nalog skrbijo še za usposabljanje policijskih ostrostrelcev s področnih policijskih uprav.

Opazovanje in poročanje

Maskiranje je del taktike ostrostrelcev

Maskiranje v gozdu

Na položaju

Ostrostrelec na usposabljanju ...

... za streljanje na večjih razdaljah

Testiranje streliva na opeki ...

... in kovini

Usposabljanje ostrostrelcev s policijskih uprav v Gotenici

Vodniki službenih psov so podobno kot ostrostrelci v SE že od njene ustanovitve. Službeni psi – tako psi za splošno uporabo v Oddelku za operativno delovanje kot psi za iskanje eksplozivov v Oddelku za protibombno zaščito – so nepogrešljivi partnerji pri delu SE.

V akcijo s helikopterjem

Iz zraka na zemljo

Spust na čvrsta tla

Miruj!

Zvesti pomočnik je pomagal pri prijetju

Med vadbo

Službeni pes v akciji

V pomoč pri delu enote na ladji

Zagnano proti osumljencem

Z dobavo prvih specialnih oklepnih vozil leta 1973 se je v enoti razvila tudi **specialnost voznikov specialnih oklepnih vozil**. Skupina policistov, ki je opravila vozniški izpit za kategorijo tovornih vozil, se je dodatno usposobila za vožnjo, uporabo in vzdrževanje specialnih oklepnih vozil. Do leta 1984 so uporabljali oklepna vozila iz 2. svetovne vojne, in sicer ameriška M8 in M3 A1.

Davno v zgodovini

V letu 1981 je slovenska milica skupaj s Tovarno avtomobilov Maribor (TAM) razvila lahki oklepni transporter TAM 150 B9-MV. Navedena vozila je SE prejela v uporabo leta 1984, TAM pa je zaradi izjemne uporabnosti nadaljeval proizvodnjo navedenih oklepnikov za potrebe JLA.

Specialno oklepno vozilo nekoč ...

... in danes

Specialna oklepna vozila se v SE uporabljajo kot zaščita policistov pri prijetju orožanih oseb, približevanju objektom, v katerih se nahajajo takšne osebe, varovanju oseb in objektov, za pregled terena, zasedo ter druge naloge, kjer lahko specialno oklepno vozilo nudi zaščito policistom. Leta 1987 je TAM po naročilu slovenske milice izdelal specialno vozilo z vodnim topom za posredovanje ob hujših kršitvah javnega reda. Specialno vozilo z vodnim topom je v upravljanju specialnosti voznikov specialnih oklepnih vozil, ker posebna policijska enota, namenjena posredovanju ob hujših kršitvah javnega reda, ni redna enota, temveč enota »na sklic«. Specialnost voznikov specialnih oklepnih vozil s posadko v specialnem vozilu z vodnim topom sodeluje pri usposabljanju posebne policijske enote in pri posredovanju ob hujših kršitvah javnega reda.

Na usposabljanju v Gotenici leta 1993

Varen prevoz moštva na vaji

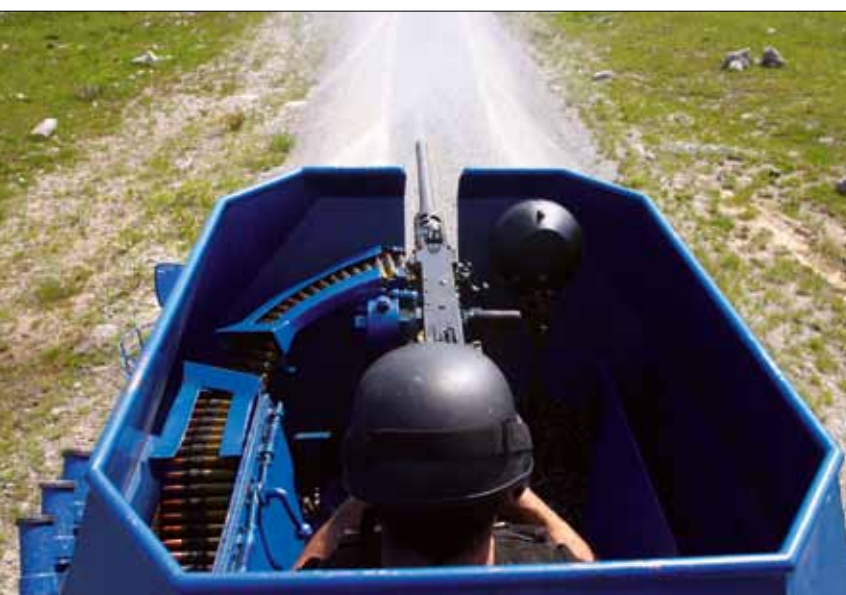
Na mednarodni vaji specialnih enot v Pivki leta 2009

Usposabljanje na poligonu

Varno kritje za policista

Mitraljez Browning, 12,7 mm

Prečkanje Sore v kritju vozila

Od ustanovitve SE leta 1973 je v enoti tudi **specialnost potapljačev** za izvajanje policijskih nalog. Glavne naloge policistov potapljačev so sodelovanje v reševalnih akcijah, iskanje pogrešanih oseb, iskanje ter video in/ali foto dokumentiranje sledov in predmetov kaznivih dejanj, varnostni pregledi ladij, splavov ter drugih objektov, protibombni pregledi plovnih objektov in obale, ko to zahtevajo varnostne razmere.

Dokumentiranje najdenih predmetov oziroma sledov kaznivega dejanja

Vsak policist SE opravi osnovni potapljaški tečaj v sklopu osnovnega usposabljanja, policist potapljač pa tudi nadaljevalni tečaj in usposabljanje v specialnosti po specifikah dela potapljačev. Svoje znanje in izkušnje izmenjujejo v okviru sodelovanja z drugimi tujimi specialnimi enotami ter s Slovensko vojsko.

Iskanje kovinskih predmetov ...

... z detektorjem kovin

Potop pod ledom danes ...

... in nekoč

Proti dnu

Pregled potopljenih objektov

V podvodni jami

Vhod v podvodno jamo

Prihod iz globine

Približevanje po vodi

Specialnost alpinistov – jamarjev se je začela razvijati leta 1982, ko so se pokazale potrebe po izvajanju policijskih nalog v visokogorju in v jamah. Z usposabljanjem na tem področju je začela skupina policistov, do danes pa je specialnost prerasla v skupino strokovno in fizično vrhunsko pripravljenih ter opremljenih policistov.

Pregled jame

Najpogostejše naloge specialnosti alpinistov – jamarjev so sodelovanje v reševalnih akcijah, iskanje pogrešanih oseb, iskanje ter video in/ali foto dokumentiranje sledov in predmetov kaznivih dejanj v jamah, pomoč pri vstopanju v višje objekte s streh s pomočjo vrvnih tehnik, pomoč pri spuščanju s helikopterja ter druge naloge, ki so povezane s specifikko dela alpinistov – jamarjev. Skrbijo tudi za usposabljanje ostalih policistov SE na področju vrvnih tehnik, dela s helikopterjem in dela v jamah ter visokogorju.

Vhod v brezno

Iskanje predmetov, odvrženih v brezno

Ozek prehoda v jami

Vadba na stolpu na lgu ...

... in v naravi

Pohod na turno smuko

Usposabljanje za reševanje izpod plazov

Ledno plezanje

Brez pripomočkov ne gre.

Vrvne tehnike na ledu

Priprava vrvi

Specialnost reševalcev – »medikov«

se je v SE pričela razvijati leta 2008 zaradi narave operativnih akcij SE, kjer obstaja nevarnost za druge udeležence in ni možen takojšen dostop za reševalce v primeru poškodb. Specialisti reševalci – »mediki« so vključeni v posredovanje SE in v primeru poškodb strokovno oskrbijo poškodovance. Opremljeni z reanimacijskim nahrbtnikom, v katerem je vse potrebno za vzdrževanje vitalnih življenjskih funkcij, poskrbijo tudi za ustrezen prevoz poškodovanca do najbližje zdravstvene ustanove, ki lahko oskrbi določeno poškodbo. Usposablajo se v sodelovanju z reševalci Slovenske vojske in v sodelovanju z Reševalno postajo Ljubljana.

Oprema policista »medika«

Preverjanje odzivnosti ranjenca

Usposobljeni tudi za infuzijo

Realistična vadba

Oskrba rane v realističnih razmerah

Kirurška natančnost

Oskrba ranjenca na terenu

Od ustanovitve SE so se policisti urili v metodah vstopa v objekt. Primeri iz bližnje preteklosti, ko so policisti SE za vstop porabili več časa od načrtovanega, kažejo na to, da tudi osumljenci kaznivih na območju RS uporabljajo čedalje čvrstejše materiale za zaščito objektov, kar zahteva bolj sistematično angažiranje SE. Veliko nevarnost ob vstopu predstavljajo tudi minsko-eksplozivna sredstva, ki so lahko nastavljena kot mine presenečenja. V okviru evropske mreže protiterorističnih enot ATLAS je bilo podanih več informacij o uporabi minsko-eksplozivnih sredstev za zaščito objektov, kot tudi za napade na policiste, ki so prodirali v objekte. V porastu je tudi trend slepega streljanja storilcev skozi vrata, ko zaslišijo šume ob poskusu odpiranja. Samo v Zvezni republiki Nemčiji so imeli v letu 2009 tri takšne primere, dva v Franciji in enega v Avstriji. Zato je bila 1. januarja 2010 v SE ustanovljena **skupina specialistov za vstopanje v prostore**, za katero v tujini uporabljajo izraz »breachers«, ki je pripravila elaborat organizacije specialnosti in materialne potrebe za njeno delovanje. Skupina je pripravila tudi program usposabljanja – Vstopanje v objekte v posebnih okoliščinah –, ki ga je leta 2011 verificiral Programski svet Policijske akademije. Program je bil v letu 2012 uspešno izveden za prvo skupino specialistov za vstopanje v prostore, na usposabljanju pa so sodelovali tudi predstavniki Slovenske vojske.

Odpiranje vrat s pomočjo hidravlike

Rezanje tečajev vrat

Odpiranje garažnih vrat

Uporaba ovna

Hidravlika, nameščena na oknu

7.

**ŠPORTNO
UDEJSTVOVANJE
SPECIALNE
ENOTE**

Športna aktivnost je za policiste SE izjemnega pomena. Vrhunska psihofizična pripravljenost je eden od predpogojev za zanesljivo izvajanje najzahtevnejših nalog z visoko stopnjo tveganja. Ena od temeljnih nalog vsakega pripadnika SE, ki je zapisana tudi v Aktu o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v policiji, je skrb za lastno osnovno in specialistično stopnjo usposobljenosti. Del vsakodnevnega usposabljanja je tako namenjen športnim aktivnostim s poudarkom na borilnih veščinah in kondicijskih športih. Pripadniki SE se udeležujejo različnih športnih tekmovanj in ob tem dosegajo zavidljive rezultate, tako ekipno kot posamično.

Specialci na strehi Slovenije

Start ekipe SE na Patruljnem teku leta 2011

Nekaj najbolj odmevnih uvrstitev od leta 2000 dalje:

2000

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patrolnem teku na Pokljuki – 1. mesto generalno
- Državno prvenstvo Policije v veleslalomu – 1. mesto v kombinaciji (ekipno)
- Mednarodno tekmovanje specialnih enot v Gotenici – 1. mesto
- Državno prvenstvo Policije v malem nogometu, Murska Sobota – 1. mesto
- Mednarodni turnir specialnih enot v nogometu na travi, München – 2. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno

2001

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patrolnem teku na Pokljuki – 1. mesto generalno
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno
- Državno prvenstvo Policije v tekmovalstvu vodnikov službenih psov – 3. mesto
- Mednarodni nogometni turnir v Tacnu (Miltropa) – 2. mesto

Ekipa za borilne veščine na policijskih igrah

2002

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Poljuki – 1. mesto generalno
- Policijske igre – 1. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno

2003

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Poljuki – 1. mesto generalno
- Policijske igre – 1. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno

2004

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Poljuki – 2. mesto v kategoriji policija
- Državno prvenstvo Policije v veleslalomu – 3. mesto v kombinaciji (ekipno)
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno
- Policijsko tekmovanje v streljanju IPSC v Nemčiji – 2. mesto ženske posamezno

2005

- Policijske igre – 1. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 2. mesto generalno

2006

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Poljuki – 2. mesto v kategoriji policija
- Smučarski tek na Osankarici – 1. mesto
- Policijske igre – 1. mesto

2007

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Poljuki – 1. mesto generalno
- Policijske igre – 2. mesto
- Mednarodno tekmovanje specialnih enot CTC v Nemčiji – 6. mesto generalno
- 14. evropsko policijsko prvenstvo v streljanju v Franciji, malokalibrska puška 60 m leže – 3. mesto ženske posamezno, in malokalibrska puška 3 x 20 – 2. mesto ženske posamezno

Borba na policijskih igrah

2008

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Pokljuki – 1. mesto generalno
- 4. tekmovanje Vojne policije na vojaško-policijskih igrah v Vipavi – 1. mesto generalno
- Policijske igre – 1. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno

2009

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Pokljuki – 1. mesto generalno
- Policijske igre – 1. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 2. mesto generalno

2010

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnem teku na Pokljuki – 1. mesto generalno
- Policijske igre – 1. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 3. mesto generalno
- Mednarodno tekmovanje specialnih enot v strelskem poligonu na Madžarskem – 1. mesto
- Državno prvenstvo Policije in Slovenske vojske v cestnem kolesarstvu – 1. mesto posamezno
- Državno prvenstvo Policije v gorskem teku na Pohorju – 1. mesto ekipno

1. mesto na mednarodnem tekmovanju Slovenske vojske in Policije
v patrolnem teku na Pokljuki leta 2010

Brajnikov memorial leta 2010

2011

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patrolnem teku na Pokljuki – 1. in 3. mesto generalno
- Policijske igre – 1. mesto
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno
- Mednarodno tekmovanje specialnih enot CTC v Nemčiji – 2. mesto generalno
- Državno prvenstvo Policije in Slovenske vojske v cestnem kolesarstvu – 1. mesto posamezno
- 15. evropsko policijsko prvenstvo v streljanju na Danskem, malokalibrska puška 60 m leže – 1. mesto ženske posamezno, in malokalibrska puška 3 x 20 – 2. mesto ženske posamezno

CTC ekipa na sprejemu pri nekdanji ministrici za notranje zadeve Katarini Kresal po odlični uvrstitvi

CTC ekipa z ministrico in generalnim direktorjem policije ...

... ter z vodstvom Specialne enote in direktorjem uprave

1. in 2. mesto na mednarodnem tekmovanju Slovenske vojske in Policije v patroljnim teku na Pokljuki

2012

- Mednarodno tekmovanje Slovenske vojske in Policije v patroljnim teku na Pokljuki – 1. in 2. mesto generalno
- Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial – 1. mesto generalno
- Državno prvenstvo Slovenske vojske in Policije v cestnem kolesarstvu – 1. mesto generalno

Finalni sprint državnega prvaka leta 2012

Državni prvak leta 2012 na najvišji stopnički

Finalni sprint državnega prvaka leta 2012

8.

SPECIALNA ENOTA V MEDIJIH

PREDGOVOR

VLOGA IN POMEN POLICIJSKIH SPECIALNIH ENOT V EVROPSKEM PROSTORU

PREDSTAVITEV SPECIALNE ENOTE SLOVENSKE POLICIJE

Karantanski panter – simbol Specialne enote

Statua Specialne enote

SPECIALNA ENOTA SKOZI ČAS

Prvo razvojno obdobje – predhodnica Specialne enote (leto 1972)

Drugo razvojno obdobje – rojstvo Specialne enote (1973–1977)

Tretje razvojno obdobje – Zaščitna enote milice (1977–1990)

Četrto razvojno obdobje – vloga in položaj Specialne enote milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve pred in v osamosvojitveni vojni (1990–1991)

Peto razvojno obdobje – Specialna enota Ministrstva za notranje zadeve (obdobje po letu 1991)

Šesto razvojno obdobje – članstvo v združenju evropskih policijskih specialnih enot ATLAS

POVELJNIKI SPECIALNE ENOTE OD USTANOVITVE DO

DANES

Republika, 11. 10. 1995

PREDGOVOR

VLOGA IN POMEN POLICIJSKIH SPECIALNIH ENOT V EVROPSKEM PROSTORU

PREDSTAVITEV SPECIALNE ENOTE SLOVENSKE POLICIJE

Karantanski panter – simbol Specialne enote

Statua Specialne enote

SPECIALNA ENOTA SKOZI ČAS

Prvo razvojno obdobje – predhodnica Specialne enote (leto 1972)

Drugo razvojno obdobje – rojstvo Specialne enote (1973 - 1977)

Tretje razvojno obdobje – Zaščitna enote milice (1977 - 1990)

Četrto razvojno obdobje – vloga in položaj Specialne enote milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve pred in v osamosvojitveni vojni (1990 - 1991)

Peto razvojno obdobje – Specialna enota Ministrstva za notranje zadeve (obdobje po letu 1991)

Šesto razvojno obdobje – članstvo v združenju evropskih policijskih specialnih enot ATLAS

POVELJNIKI SPECIALNE ENOTE OD USTANOVITVE DO DANES

SPECIALNA ENOTA DANES

Gorenjski glas, 10. 2. 1998

Najvišje državno odlikovanje za posebno enoto MNZ

Vedno so tam, ker je to potrebno

Ob 25-letnici obstoja in delovanja specialne enote ministrstva za notranje zadeve je bila včeraj v vadbno oskrbnem centru slovenske policije v Gotenici posebna svečanost. Na njej je minister za notranje zadeve Mirko Bandelj poveljniku specialne enote Sreču Kropetu izročil najvišje državno odlikovanje - zlati častni znak svobode RS za izjemne zasluge pri obrambi svobode pri uveljavljanju suverenosti RS. Z njim jih je odlikoval predsednik države Milane Kučan.

Začetki specialne enote segajo v leto 1972, ko je skupina teroristov Fenix, pripadnikov ustaškega združenja za hrvaško revolucionirano bratstvo, prestopila mejo na Muti pri Dravogradu z namenom v takratni Jugoslaviji izpeljati splošno ljudsko vstajo. Zaradi vdora omenjene skupine in groženj leta 1972 so po republikah bivše skupne države sekretariati za notranje zadeve ustanavljali miličniške enote za boj proti terorizmu. 1. marca 1973 je bila dejansko formirana četa milice MNZ.

Specialna enota - ta šteje nekaj več kot sto mož in sedem deklet (kmalu naj bi ustanovili tudi žensko skupino za različne operativne naloge) - kakršno poznamo danes, sodobna in moderna, je bila ustanovljena 23. avgusta 1990. Bila je prva oborožena, opremljena in usposobljena enota slovenske države, ki je bila sposobna in pripravljena, da se upre agresiji JA.

"V slovenski zgodovini bodo s svetlimi črkami ostali zapišani Toško Čelo, Trzin, Depala vas, preprečitev ekološke katastrofe v Mokronogu in nenazadnje varovanje mirnega odhoda JA iz Slovenije," je povedal minister za notranje zadeve Mirko Bandelj.

Milan Glavonjić

Večer, 13. 3. 1998

Mednarodna kriminalna združba

Aretacije prekupčevalcev

Ljubljana – Tistih nekaj redkih očividcev, ki so v Ljubljani v soboto in nedeljo povsem po naključju od blizu videli, kako so policisti in kriminalisti, večina je bila v civilu, s pomočjo specialcev z generalne policijske uprave bliskovito izpeljali več aretacij, se bodo dogodkov spominjali, kot da so bili priče snemanju ameriške filmske kriminalke oziroma resničnim dogodkom v kakem ameriškem vel mestu.

Razlika je bila predvsem v tem, da pri nas javnost o očitno skrbno načrtovani operaciji ni vedela tako rekoč nič, na oni strani velike luže pa bi televizije in časopisi zadevo podrobno opisali in razložili še isto uro. Deloma je radovednost javnosti na včerajšnji tiskovni konferenci potolažil prvi ljubljanski kriminalist Drago Menegalijski, ki je najprej povedal, da gre za razbičje mednarodne kriminalne združbe, ki so jo spremljali več mesecev tudi s pomočjo posebnih metod in sredstev, da je akcija usmerjala skupina tožilcev za posebne zadeve in da so v njej na svojem območju sodelovali tudi krški policisti in kriminalisti.

Načelnik Menegalijski je dodal, da so razkrinkali skupino ljudi, ki se je ukvarjala s preprodajo mamil, da so konec tedna prijeli 13 osumljencev, štiri so popisali in izpustili, zoper devet aretiranih (eden od njih je bosenski državljan, drugi pa so slovenski) pa bodo sestavili kazensko ovadbo zaradi osmih kaznivih dejanj, povezanih z mamili, in enega kaznivega dejanja, ki zadeva orožje. Osem od devetih bodo privedli k preiskovalnemu sodniku. Kot smo še izvedeli, je bilo pet osumljencev že obravnavanih zaradi poslov z drogo.

Foto Martin Podražnik

Aretacija – Takole se je končala policijska akcija na Karlovski cesti, kjer so v nedeljo zjutraj ustavili passata in »zbezali« ven osumljence.

Med akcijo so našli in zasegli 100 gramov heroína, 200 gramov konoplje, več kot šest kilogramov hašiša, med hišnimi preiskavami pa so odkrili še najrazličnejše snovi, ki so jih poslali v analizo, štiri pištole, ročno bombo, več tisoč evrov gotovine in nekaj tehničnih predmetov, ki so bili očitno ukradeni med vlomi, vendar prave lastnike še iščejo. V akciji je sodelovalo 140 policistov, zaradi interesa preiskave pa bo pri tej informaciji za zdaj tudi ostalo, tako da se še ne ve, kaj vse je treba še preveriti, preden bo vse skupaj končano.

K. D.

Delo, 18. 5. 2004

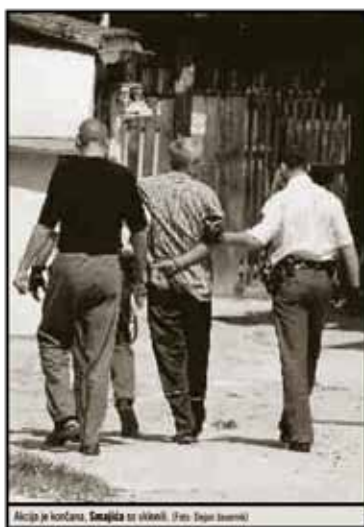
Specialna policija oblegala Trnovo

Okoli 11. ure dopoldne je 63-letni Šerif Smajić v svojem stanovanju v Kolezijski ulici 4 ustrelil skozi okno – Nato je izrekel nekaj resnih groženj ter se zatekel čez dvorišče v stanovanje prijateljice Šerife – Na policijske pozive se ni odzval, zato je nastopila specialna policijska enota – Besnega in obupanega občana so v trenutku obvladali, vse se je končalo brez prelivanja krvi

LJUBLJANA, 18. AVGUSTA

V Kolezijski ulici v Ljubljani, tik ob trnovski cerki, so bili stanovalci in radovedneži danes pričeli približno tri ure trajajoči dramo. V okolišču je mrgolelo policistov, čista mi-mo hiš številka 4 in 4a je bila zaprta, vrhunec pa se je zgodil nekaj po 13. uri, ko so na kraj dogodka prispeli pripadniki specialne policijske enote v polni bojni opremljeni. Po dvorišču pred stavbo so položaje zavzeli ostrostrelci, skupina specialistov pa se je s ščiti v rokah začela v bojni razvrstitvi pomikati proti svojemu cilju v prvem nadstropju. Tja se je zatekel eden od stanovalcev, pozneje smo izvedeli, da je bil to 63-letni Šerif Smajić, ki se kljub pozivom nekaj ur ni hotel predati. Zaradi domneve, da je oborožen in tudi pripravljen uporabiti orožje, ni policija ničesar prepuščila naključju. V bližini je za vsak primer stalo tudi reševalno vozilo.

Množica radovednežev je v pričakovanju najhujšega napela ušesa, na srečo pa se je vse končalo tako rekoč v minuti.

Akcija je končana, Smajić se vlekli. (Foto: Srejo Javornik)

«Glasno glas, grozilo.» (Foto: Srejo Javornik)

Ko so ostrostrelski specialci spustili orožje in ko so policisti odpuščali reševalno ekipo z vozilom, je bilo jasno, da je akcija končana. Brez strela, brez prelivanja krvi. Kmalu so privleli vklepanega možakarja, ki se očitno ni upiral, in ga pospremili v stanovanje na drugi strani dvorišča. Tam so, po naših podatkih, za-

res našli tudi pištolo, s katero je nekaj ur prej sejal strah in sprožil obilno policijsko posredovanje. Preden je bila drama končana, je bilo mogoče slišati kar nekaj različnih dogajanj v Kolezijski ulici. Podahek, da je nekdo streljal, je bil točen, vmes pa se je nekemu pritaknilo, da naj bi eksplodirala bomba; če pa še

ni, se še lahko zgodi, so poslušali najbolj razgreti. Govorili so tudi, da je eden od stanovalcev že tri dni zabarikadiran v stanovanju in grozi na vse strani in podobno.

Vsekakor je šlo za resen položaj, saj je strel, ki je odjeknil dopoldne, nekaterim stanovalcem še vedno odzvanjal v ušesih. V sporočilu policijske uprave Ljubljana so zapisali: «Okoli 11. ure je OKC prejel obvestilo o streljanju v Kolezijski ulici. Na kraju dogodka so policisti ugotovili, da je 63-letni stanovalec ustrelil s pištolo skozi okno svojega stanovanja v večstanovanjski hiši. Pri tem ni bil nihče poškodovan. Po dejanju se je zatekel v stanovanje znanke v sosednji zgradbi in se na pozive policistov ni odzval. Policisti v sodelovanju s pripadniki specialne enote policije so okoli 13.15 osumljenca prišli. Pri opravljanju kriminalističnotehničnega ogleda kraja dejanja je bilo najdeno orožje, revolver. Osumljenec je bila na podlagi člena 157/II zakona o kazenskem postopku odvzeta prostost, policisti in kriminalisti pa v tem trenutku nadaljujejo ugotavljanje vseh okoliščin tega dogodka.»

Današnje dogajanje nam je opisala ena od sosedov. «Za gospoda Šerifa Smajića ne moremo trditi, da je nasilnež. Vemo le to, da je ločen in da prijateljuje z gospo Šerito iz sosednje stavbe. Ko smo danes zaslišali njegov jok, smo mu hoteli pomagati, mislili smo, da je zbolel. Res pa je, da je bil že tri dni pijan. Ko je

soseda v spremstvu dveh moških sosedov stopila v njegovo stanovanje, je jokal in preklinjal po telefonu. Govoril naj bi z nekdanjo ženo in ji grozil, da jo bo ubil, ker ga je zavmila. Sosesta sta vztrajala pri pomoči, kar pa je očitno vinjenega Šerifa vrglo iz ravnotežja. Vstal je in grozil

Nekdo je poklical policijo in začelo se je čakanje. Medtem se je jezni Smajić, sicer slovenski državljani, rojen v Kladuši, umaknil v stanovanje svoje prijateljice, ki je bila tedaj odsotna. Ni mu bilo treba vdreti, kajti ključ je imel pri sebi. No, takrat nihče ni ve-

Po končanem obleganju in srečnem razpletu so nekateri stanovalci Šerifa hvalili, češ da je dober možakar, drugi pa so ogorčeni dopovedovali, da je v preteklosti že povzročal težave. Kakor koli, pomembno je, da policijskim specialistom ni bilo treba uporabiti

Specialno grobo v akciji. (Foto: Srejo Javornik)

preusmerili v tiste, ki so mu hoteli pomagati; stopil je v sobo in se vrnil s pištolo v roki. Mlajša sosesta sta jo jadrno popihala, tedaj pa je za njima odjeknil strel. Na srečo ni nikogar zadel, sledili pa so trenutki groze in strahu, kajti Šerif Smajić se je napolil nadstropje niže in začel tolči po zaklenjenih vratih, za katere so se skrili ogroženi stanovalci.»

del, da se je Šerif zatekel k sosedu brez orožja, zato je sledila že opisana policijska akcija. Pištolo naj bi našli v prostorih, kjer je sprožil dopoldanski strel. Ali je v ozadju tega dogodka zgolj alkoholna omama, pomešana z izbruhom ločenega možakarja, ki ga je zavmila nekdanja žena, bo odkrila nadaljnja preiskava.

vsega znanja, ki ga premorejo za take primere. Ko so odhajali s prizorišča, je po napetih trenutkih zasijalo veselje tudi na njihovih obrazih; bog ve, ali je k srečnemu razpletu s kakšno besedo molitve pomagal tudi duhovnik, ki je ob župnišču z zanimanjem spremljal priprave policistov na akcijo.

Vojko Zakrajšek

Šerif Smajić se je zatekel v prvo nadstropje. (Foto: Srejo Javornik)

Teroristi v izolski ladjedelnici

Pripadniki specialne enote policije iz štirih držav so z realno vajo zaključili tedensko usposabljanje

Tatjana Tanacković

IZOLA – Nad izolsko ladjedelnico, kjer je že daljša časa privezana ladja Marinos D, so včeraj popolne zabrnili helikopterji. Pripadniki specialne enote policije so začeli streljati proti ladji, kmalu zatem se je k ladji pripeljal čoln in se en helikop-

ter, s katerega so se na krov ladje z vrvo spustili specialci in po krajši akciji rešili talce, ki so jih je bil scenarij vaje reševanja v okviru rednega letnega usposabljanja policistov. Specialne enote generalne policijske uprave na področju protiterorističnega delovanja na morju.

Pri vaji so sodelovali tudi pripadniki specialne enote iz Hrvaške, Avstrije in Slovaške.

»Vsako leto imamo zimski in letni tabor, prvič pa pri tem sodelujejo še pripadniki specialnih enot iz treh tujih držav. Usposabljanje je ves teden potekalo na Debelem rtiču, danes pa smo ga končali s to krovno vajo,« je pojasnil poveljnik specialne enote policistov Srečko F. Krobe. Z morja so ladjo zavzemali Hrvati, iz helikopterja so se z vrvo tehniko spustili Avstrijci, naši in slovaški specialci pa so ukrepali s kopnega. V salonu ladje so teroristi namreč zadrževali devet talcev, kamor so nato vdrla specialci in obvladali oba terorista. Podobne vaje so naši pripadniki specialne enote policistov že imeli, realne situacije pa še ne.

Skupaj je v tokratni vaji sodelovalo 94 pripadnikov specialne enote policistov. Krobe je pojasnil, da bodo zdaj napisali poročilo vaje, ki ga bodo posredovali Združenju evropskih protiterorističnih enot, kamor je vključena tudi Slovenija. »Pred vajo so nas obiskali člani izvršnega odbora Združenja in nam povedali, da bo naše poročilo predstavljalo standard za pisanje poročil in usposabljanje v Evropi,« je še povedal prvi mož specialne enote. V sklopu tedenskega usposabljanja so zavzeli tudi manjšo plovilo v gibanju.

Vajo si je ogledala večina direktorjev slovenskih policijskih

Ladjo so zavzemali Hrvati, s helikopterja so se z vrvo tehniko spustili Avstrijci, naši in slovaški specialci pa so ukrepali s kopnega. Foto: Tatjana Tanacković

V Izoli sta bila tudi generalni direktor policije Jože Romšek (levo) in poveljnik specialne enote policistov Srečko F. Krobe.

uprav, prišel pa je tudi generalni direktor policije Jože Romšek. Z vajo je bil zadovoljen. »Specialna enota je elita enota, kar lahko zaznamo iz lastnih izkušenj, saj sem v sedemdesetih letih tudi sam začel v njej. Zanj je zelo pomembno usposabljanje na vseh ravneh. Kot ste videli, to ni bilo štabno ampak operativno usposabljanje. Tu ni šale, fantje so postavljeni v realno situacijo,« je bil zadovoljen Romšek.

Še uspešneje v boju z organiziranim kriminalom

LJUBLJANA – Policia je od tega tedna bogatejša za dve pomembni orodji, ki ju uporabljajo pri kriminalistični analitiki. Veleposlanik Velike Britanije in Severne Irske Tim Simmonds je namreč šefu slovenske policije Jožetu Romšku predal dve licenci za uporabo analitične aplikacije Analyst Notebook, ki jo policijska analitična služba uporablja pri preiskovanju vseh vrst kriminalitete, še posebno v primerih, v katerih se morje postave srečujejo z veliko količino podatkov, tako o kriminalnih kot o kaznivih dejanjih, ki jih imajo ti na vesti.

Takšni računalniški programi so še posebno pomembni za učinkovit boj proti organiziranemu kriminalu, denimo pri preprečevanju ilegalnih migracij, policiji pa so v pomoč tudi pri preiskavah klasičnega kriminala. Analitično delo vedno vključuje tudi določeno stopnjo spekulacije in tveganja, pri čemer je dober rezultat odvisen prav od količine in kakovosti razpoložljivih informacij, ki jih je treba hitro obdelati in analizirati ter oblikovati podlage za nadaljnje ukrepanje. In prav to nalogo je v vseh sodobnih policijah prevzela posebna analitična služba, ki je danes ena najpomembnejših orodij v boju proti kriminalu, je po predaji novih licenc povedal Romšek. Prvi mož slovenske policije je še poudaril, da je lahko samo tehnološko razvita policija uspešna v boju zoper mednarodni organizirani kriminal. Sedem licenc Analyst Notebook sicer slovenska policija pri preiskovanju kriminalitete uporablja že nekaj časa, dve novi licenci, od katerih je vsaka vredna okoli milijon tolarjev, pa bosta možem v modrem gotovo še olajšali delo na tem področju. (sb)

Dnevnik, 16. 6. 2006

Na kratko

Prevoz evrov varujejo zamaskirani specialci

Priprave na prevzem evra so v polnem teku. V naši državi po skrbno pripravljenem logističnem načrtu od 1. septembra poteka predodobava evrskih kovancev bankam. Včeraj je našemu fotografu Alešu Benu uspelo v objektu ujeti močno, tudi z maskiranimi specialci, varovan prevoz gotovine. Ker pošiljke v Slovenijo prihajajo redno že od septembra, smo na Banki Slovenije skušali izvedeti, koliko evrskih kovancev z nacionalnimi simboli je že v Sloveniji oziroma kdaj bo predodobava končana. »Teh zadev ne komentiramo,« nam je dejala Gordana Pipan, pristojna za odnose z javnostmi. Zaradi varnosti so vsi podatki v zvezi z dobavljanjem evrske gotovine strogo varovana skrivnost. Dodajmo, da se bo predodobava evrskih bankovcev bankam predvidoma začela 11. decembra. **U. K.**

Finance, 10. 11. 2006

Raids, avgust 2007

Aretirana pred slaščičarno

Policijski specialci so pri Domžalah v bliskoviti akciji aretirali domnevna izsiljevalca

DAMIJANA ŽIŠT

Pred gostinskim lokalom in slaščičarno Jurček v Depali vasi pri Domžalah so včeraj nekaj po 16. uri policisti in pripadniki specialne enote policije zaradi suma storitve kaznivega dejanja izsiljevanja aretirali dve osebi, za kateri je obstajal sum, da sta oboroženi. Policijska izjava o dogodku, ki je bil zaradi zamaskiranih pripadnikov specialne enote za očitvidce precej šokanten, je kot običajno zelo skopa.

Leon Keder, tiskovni predstavnik policije za odnose z javnostmi za področje kriminalitete, nam je včeraj povedal: "Nekaj po 16. uri je bila na območju Trzina izvedena operativna naloga policije zaradi suma več kaznivih dejanj, storjenih po uradni dolžnosti. Policisti so odvzeli prostost dvema osebama, pri aretaciji pa so sodelovali

pripadniki specialne enote policije, saj smo razpolagali z informacijo, da sta osebi oboroženi. Več informacij zaradi interesa preiskave za zdaj javnosti ne moremo sporočiti." Keder je še povedal, da bo več znano danes, morda bo Generalna policijska uprava sklicala tudi tiskovno konferenco.

Neuradno smo izvedeli, da so aretacijo vodili kriminalisti iz Policijske uprave Novo mesto skupaj s kriminalisti in policisti Generalne policijske uprave ter specialci, saj naj bi se izsiljevanje neke osebe dogajalo na Dolenjskem. Kdo je ta oseba, nam do zaključka redakcije ni uspelo izvedeti. Neuradno pa smo izvedeli ime enega od osumljenih, prijetega v bliskoviti akciji policijskih specialcev, in sicer naj bi šlo za **Nurijo Kuduzovića** iz Ljubljane ali okolice. Osumljeni naj bi bil nekoga izsiljeval na območju Dolenjske, ta je izsiljevanje prijavil policiji, možje v modrem pa so domnevnemu izsiljevalcu nastavili past. Kuduzovića naj bi bili policisti pridržali za 48 ur, nato pa ga bodo s kazensko ovadbo odpeljali k ljubljanskemu preiskovalnemu sodniku.

Večer, 16. 1. 2008

Specialci »onesposobili teroriste na ladji«

IZOLA – Pripadniki specialne enote slovenske policije so včeraj spektakularno rešili skupino talcev, ki jih je ugrabila in na ladji pred Izolo zadrževala skupina teroristov. »Šlo je za za prikazno taktično vajo, ki je bila izvedena vrhunsko, policisti so pokazali veliko motiviranost in visoko profesionalno usposobljenost za izvedbo takšnih in podobnih nalog,« je po vaji povedal Marjan Anzeljc, poveljnik specialne enote. V vaji so sodelovali skoraj vsi od 83 pripadnikov enote in bliskovito, v nekaj minutah, rešili nalogo. Policijska specialna enota je posredovala hkrati z vseh strani – s kopnega, z morja in iz zraka. Na ladjo so vstopali policisti s kopnega, z morske strani z gumenjaka in iz helikopterja. V vaji je sodelovalo več plovil postaje pomorske policije Koper, tudi potapljači, vodnik s psom, letalska policijska enota, šest ostrostrelcev in seveda specialci, ki so v hitri akciji onesposobili ugrabitelje. Vaja na ladji v izolski ladjedelnici je bila sestavni del vsakodnevne usposabljanja za policijske naloge, katere zahtevajo najvišjo stopnjo izurjenosti in psihofizične sposobnosti posameznikov. Policijski specialci se urijo v različnih okoljih za svoja morebitna delovanja – na avtobusih, letalih in tudi ladjah.

Vajo je opazoval tudi Jože Romšek, direktor generalne policijske uprave, ki je pohvalil pripadnike enote in novinarjem povedal, da je verjetnost za podobno teroristično akcijo v Sloveniji sicer majhna, vendar morajo biti specialci pripravljeni na vse. Tako je spomnil, da je tudi on sam začel kariero leta 1973 kot pripadnik voda za posebne naloge, ki je kmalu po ustanovitvi uspešno razrešil primer ugrabitve letala na slovenskem ozemlju. Sicer pa specialna enota vsako leto opravi več (lani je posredovala kar 44-krat) v javnosti sicer manj odmevnih nalog, predvsem v primerih, ko gre za oborožen ali fizičen odpor. Novinarje je zmotilo le dejstvo, da je bila letošnja vaja na morju skoraj do zadnje podrobnosti podobna tisti, ki so jo izpeljali pred dvema letoma, zaradi česar je Romšek obljubil, da bodo to pripombo upoštevali pri snovanju bodočih vaj. **B. Š.** Foto Boris Šutigač

Delo, 20. 6. 2008

LJUBLJANA ► Izsiljevali so Koprčana

Hoteli so avto

Kriminalisti in policijski specialci so v ponedeljek aretirali izsiljevalca, ki naj bi z dvema pomagačema izsiljevala Koprčana. Eden je končal v priporu.

Po končani preiskavi in uspešni aretaciji dveh osumljencev sta predstavnika ljubljanske policijske uprave in uprave kriminalistične službe pri generalni policijski upravi včeraj pojasnila podrobnosti dogajanja. Po prijavi oškodovanca iz Kopra so namreč ugotovili, da so štirje Ljubljančani (dva sta stara 26, eden 23, za enega pa še ugotavljajo) izsiljevali Koprčana, s katerim naj bi se dogovarjali za nakup 67.000 evrov vrednega športnega avtomobila.

Koprčana naj bi konec julija z grožnjami, fizično silo, grožnjami z orožjem na surov in poniževalen način v stanovanju na Rusjanovem trgu v Ljubljani prisilili, da je na ljubljanski urpavi enoti na enega od storilcev prepisal dragocenega lepota.

V "posel" so se nato vmešali ljubljanski kriminalisti, ki so skupaj s po-

licisti specialne enote v ponedeljek aretirali dva od štirih osumljencev. Oba so pripeljali pred preiskovalnega sodnika, ki je enega izpustil na prostost, drugega pa poslal v pripor.

Za izsiljevanje je zagrožena kazen do petih let, za hujšo obliko izsiljevanja pa do osmih let zaporne kazni.

Sicer pa so včeraj v Ljubljani še pojasnili, da je policija letos obravnavala že 307 primerov izsiljevanja ali 54 dejanj več kot lani v enakem obdobju. Vendar se po podatkih policije izsiljevalcem slabo piše, saj kriminalisti uspešno razrešijo skoraj 90 odstotkov vseh primerov. Policija ugotavlja, da veliko oškodovancev izsiljevanja še vedno ne prijavi, ker se boji posledic ali pa upajo, da se bodo izsiljevalci zadovoljili s plačilom zahtevane vsote. **DC**

PIVKA ► V mednarodni policijski vaji so sodelovali specialci iz šestih držav

Teroristi brez možnosti

Pivčane so v minulem tednu presenetili številni policisti s čeladami in črnimi maskami, ki so napadli njihov Krpanov dom. K sreči je šlo za vajo pripadnikov specialne enote policije, ki se jim je pridružilo tudi nekaj kolegov tujih specialnih enot policije. Specialci so se urili v napadu na objekt pod nadzorom teroristov in osvobajanju talcev.

Štiridnevno usposabljanje je potekalo še v Gotenici in Postojni, zaključilo pa se je prejšnji teden v Pivki. Po scenariju naj bi neznana teroristična skupina v dvorani Krpanovega doma zajela skupino talcev. Krpanov dom so kmalu obklopile policisti spe-

cialne enote, pripravili načrt vdora v objekt in si z razstrelivom utrli pot v dom.

Zaradi zahtevnosti nastale krizne situacije pri reševanju množičnega zajetja talcev je v okviru mednarodne povezave specialnih policijskih enot Evropske unije v vaji sode-

Foto: Milan Tomažin

Pred vdorom v Krpanov dom so specialci pripravili natančen načrt

lovalo tudi deset policistov avstrijske Kobre, poljske enote Boa in litovske Aras ter po dva predstavnika delovne skupine za zgradbe iz slovaške Lynx ter portugalske Goe. Mednarodna enota policijskih specialcev je na koncu teroriste onesposobila, talce rešila, za ranjene pa so poskrbeli reševalci.

Zaključni del vaje sta si ogledala tudi generalni direktor policije **Jože Romšek** in njegov namestnik **Matjaž Šinkovec**. Poveljnik specialne enote **Marjan Anzeljc** je ob tem ocenil, da so specialci pokazali visoko raven strokovnosti in usposobljenosti ter odlično pripravljenost za posredovanje v zahtevnih primerih.

LE, DC

V pivškem Krpanovem domu so teroristi zajeli skupino talcev

Primorske novice, 5. 11. 2008

Zajednička vežba slovenačkih i srpskih specijalaca

„Pirati u Jadranu“

Slovenačka specijalna jedinica (specijalna enota) policije, kao i sve ostale jedinice te namene bivše SFRJ, formirana je još davne 1972. Kroz skoro četiri decenije, slovenački specijalci prolazili su kroz razne događaje i stasavali u mnogim akcijama. Raspadom Jugoslavije, svako je otišao na svoju stranu i u okviru sposobnosti, profesionalno se usavršavao. Posle 19 godina, sredinom juna 2009. u blizini Ankarana, slovenački i srpski specijalci imali su zajedničku vežbu - oslobađanje talaca na brodu.

Voda ronilačkog tima Specijalne

Nedaleko od Ankarana na slovenačkom primorju, pripadnici Specijalne enote i SAJ, odradili složenu akciju spasavanja talaca sa trajekta

Saradnja sa regionom

Posle ulaska u Evropsku Uniju i pristupanja Slovenije NATO, Specijalna enota razmenjuje iskustva, organizuje specijalističku obuku i razne seminare, sa evropskim jedinicama kao što su: francuski RAID, austrijske „Kobres“, nemački SEK iz Baden-Virtenberga, španska UEI i specijalne jedinice iz regiona Hrvatske, BiH, Češke, Slovačke, Crne Gore, Albanije i Italije.

- Slovenci su bili oduševljeni nama. Posebno im je bila interesantna naša komunikativnost. Lepo smo se družili, a po njihovim tvrdnjama, najviše su se iznenadili našim vedrim duhom - prepričava Stolić.

Podrška sa kopna: srpski tim na položaju

antiterorističke jedinice MUP Srbije Sladjan Stolić, otkrio nam je detalje ove vežbe.

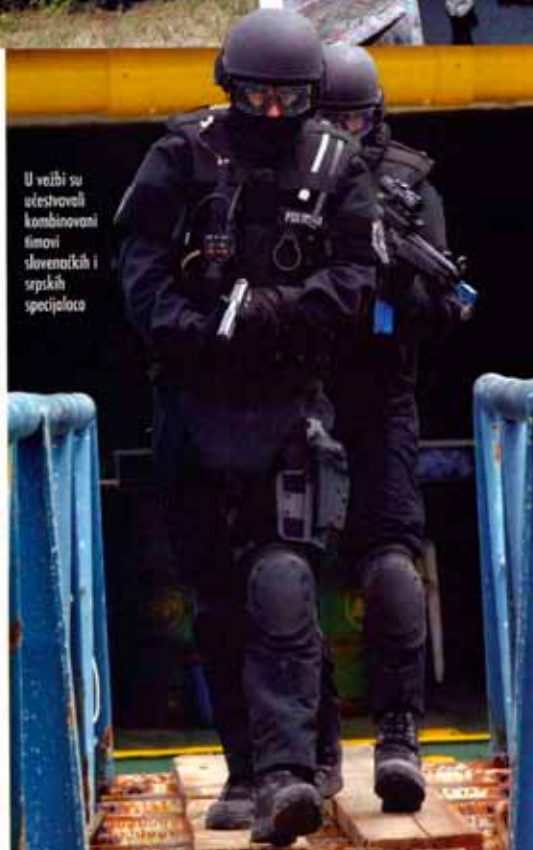
- Naš petodnevni boravak u Sloveniji, bio je zaista organizovan na vrhunskom nivou - ističe Stolić. - Domaćini su nas sjajno ugostili. Radna poseta Specijalnoj jedinici počela je u Ljubljani, gde im je glavna baza. Tu je prvo organizovano takmičenje u borbenom gađanju. Nas sedmorica, koliko nas je ukupno bilo, nadmetali smo se sa njima na poligonu. Sami stredževi bili su odlično osmišljeni i vrlo teški za rešavanje. Sem teških meta, bila je potrebna i zavidna kondicija kako bi se brzo odradili. Na kraju, Slovenci su neznatno bili bolji, ipak su na strelištu koje je njima dobro poznato.

Vrhunski profesionalci

Po rečima našeg sagovornika, pripadnici Specijalne enote, krajnje profesionalno obavljaju svoje svakodnevne zadatke. Opremljeni su raznim oružjem i opremom.

- Kao i svuda u svetu, ova jedinica zahteva vrhunsku opremu. U njenom arsenalu brojni su modeli raznog naoružanja i materijalno-tehničkih sredstava, a pojedine, jednostavnije sisteme razvija i lično. U voznom parku ima oko 50 vozila - uglavnom džipove Puch 320 (Mercedes-Benz G), kombinovana vozila VW, tri plovna sredstva, četiri BOV, vođeni top i teretno vozilo. Sem

U vežbi su učestvovali kombinovani timovi slovenačkih i srpskih specijalaca

toga, koriste usluge letачke policijske jedinice, odnosno helikoptere BELL. Svaki specijalac, prema sopstvenim sklonostima bira pištolj, uglavnom se opredeljuju za Beretta 92 i SIG-Sauer... Od „dugih“ cevi, najčešći su HK MP5, snajperi .308 Winchester SIG 3000 (za dnevna dejstva) i SSG (za noćna dejstva), puškomitraljezi 5,56 mm Ullimax 100. Specijalci nose crne uniforme i standardnu zaštitnu opremu.

Usledio je odlazak na slovenačko primorje u kamp „Debeli rič“, mesto na kome se pripadnici Specijalne enote profesionalno usavršavaju.

- I tu smo bili oduševljeni njihovim pristupom poslu - nastavlja Stolić. - Ono što bih izdvojio, primetno je da su slovenačke kolege prilično opušteno u obavljanju svakodnevnih aktivnosti. Međutim, kada smo stigli na mesto gde je planirana vežba, održali su sastanak na kome se tačno znalo ko će šta da radi. Vodilo se računa o najsitnijem detalju.

Akcija kao na filmu

Vežba oslobađanje talaca na brodu, zahtevala je nekoliko faza priprema.

- Prvo što smo uradili, bilo je izvođenje po segmentima, kako bi se upozнали sa brodom. U pitanju je bio trajekt, na kome bi po unapred pripremljenom scenariju, grupa terorista držala zatočene taoce. Razrađivale su se tri varijante oslobađanja talaca i to paluba, salon i restoran. To su mesta koja su na-

Akcija. V petek rešili moškega iz okolice Maribora, ki je bil pogrešan od četrtka.

Specialci osvobodili ugrabljenega

Maribor. Specialna enota policije je v petek iz kremenja ugrabiteljev rešila moškega iz okolice Maribora, ki je bil pogrešan že dan prej.

Vdrli so specialci

„Policisti so locirali objekt, v katerega je vdrila specialna enota. Tam so bili pogrešani moški in trije osumljenci, zadnjim so odvzeli prostost,” je skopo policijsko poročilo

Policijske uprave Maribor, kjer o podrobnostih informacijah zaradi interesa preiskave molčijo. Včeraj so policisti dva osumljenca privedli k dežurnemu preiskovalnemu sodniku.

Organizator poškodovan

Neuradno smo izvedeli, da naj bi bila med ugrabljenim moškim, ki naj bi ga zadrževali v objektu na Ruški ce-

sti, in osumljenci ugrabitve v ozadju tudi druga kazniva dejanja.

Iz zanesljivih virov smo izvedeli, da naj bi bil organizator ugrabitve med intervencijo specialcev poškodovan. Sicer pa so policisti zoper njega podali kazensko ovadbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja hude telesne poškodbe, goljufije in ogrožanja varnosti. B. L.

Žurnal 24, 19. 10. 2009

Kranjske bombaše specialci prijeli tik pred hrvaško mejo

Poskusa uboja pred kranjskim klubom Million osumljeni štirje, povod naj bi bila spor in pretep zaradi dekleta

Miran Šubic

Kranj – V manj kot 24 urah so slovenski policisti in kriminalisti končali uspešno akcijo lova na štiri osumljence za bombni napad na gručo mladih v nedeljo zjutraj pred hotelom Creina v Kranju, kjer je nočni lokal.

Specialci so tik pred hrvaško mejo včeraj nekaj minut čez eno uro zjutraj prijeli dva od četverice, ki sta bežala iz Slovenije. Druga dva so prijeli v passatu, ki je obtičal pri kraju Ožakovo. Že prej so jih v akciji policijskih uprav Kranj, Postojna, Ljubljana in Novo mesto izsledili pri Novem mestu, pri Metiki pa četverica ni ustavila policistom in je divje pobegnila: »Prijeti so stari 21, 25, 20 in 39 let, eden je doma z Gorenjskega (domnevno gre za **Damirja Muzafiroviča**), drugi trije s Primorske, vsi so državljani Slovenije. Dva sta že bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivih dejanj preprodaje mamil oziroma premoženjskih deliktov,« je dejal šef gorenjskih kriminalistov **Boštjan**

Lindav. Zdaj je že znan tudi povod za dogajanje pred lokalom Million v Kranju. V nedeljo zgodaj zjutraj sta se zaradi dekleta sprla in pozneje pretepla 20-letnik in 21-letni prijeli osumljenec. Po pretepu med obema sta 21-letnik in 25-letnik odšla proti staremu delu Kranja v smeri naselja Planina, nato pa sta se vrnila skupaj z za zdaj še neznanim človekom in opazila 20-letnika z dekletom. Ta je poklical na pomoč svoje prijatelje v lokalu in potem je eden od omenjene dvojice vrgel ročno bombo M 75 v gručo mladih: »Osumljence sumimo poskusa uboja, povzročitve splošne nevarnosti in nedovoljenega prometa z orožjem. Oba sta po dejanju poskušala pobegniti z vozilom, ki pa se je zagostilo ob potopni stebriček na izhodu iz starega dela pri Čebelici,« je še povedal Lindav. Na Gorenjskem so poleg forenzikov trdno delali tudi policisti in kriminalisti, skupno pa je sodelovalo več kot 100 policistov in kriminalistov, specialci pa so v nočnih pogojih in v gozdu končali akcijo, ki so ji bili pripravljeni pomagati tudi Hrvati iz PU Karlovac.

»Na Gorenjskem celo upada število najhujših kaznivih dejanj, obravnavamo 4341 ovadb in dobro raziskanost kaznivih dejanj – opažamo pa te nove oblike kriminala, uporabo eksplozivnih sredstev. PU Kranj nima zasadenih 80 delovnih mest, kljub temu se trudimo, da občani tega ne bi občutili,« je dejal direktor PU Kranj **Simon Velički**.

Preiskava še traja, osumljeni bodo privedeni k preiskovalnemu sodniku, poskušali bodo ugotoviti, kdo je vrgel bombo, ki bi lahko resnično povzročila tragedijo med mladimi (uradno: osem ranjenih, dva huje, sedem poškodovanih avtomobilov, dva avtobusa in objekti).

Letos maja sta dva obtoženca (sojenje v Kranju poteka) vrgla bombo na stavbo PU Kranj, nedeljski napad je drugo tako dejanje – obe je policija hitro raziskala. V Sloveniji pa narašča število kaznivih dejanj (146 letos) z uporabo orožja (letos devet odstotkov več kaznivih dejanj in 17 odstotkov več takih prekrškov), kar je seveda resno opozorilo vsem.

Kako varna je naša mladina?

Kranj – Na novinarski konferenci na PU Kranj je spregovoril tudi prvi človek slovenskih kriminalistov

Aleksander Jevšek, ki je poudaril, da se ljudje ob takih primerih opravičeno vprašajo, ali je mladina varna na zabavi v diskoteki, da o prometu niti ne govorimo. Ni želel komentirati, ali je projekt javne varnosti (takrat so zaprli mnoge policijske postaje in oddelke) skriv za dejstvo, da – na primer – problematika soseske Planina vedno temelji tudi na kaznivih dejanjih, kriminalu. Poudaril pa je, da policija pospešeno šola nove policiste v Tacnu in bodo s kadri v najkrajšem času pomagali tudi PU Kranj. Zahvalil se je vsem, ki so pomagali bliskovito končati aretacijo osumljencev v tem primeru.

Dnevnik, 27. 10. 2009

TREDA È UNO DEI MIGLIORI TAVOLI DA VIGILANTE AL MONDO.

TRIMARK INTERNATIONAL S.p.A. è una società a partecipazione paritetica

Specialna enota policije

Urjenje, urjenje in še enkrat urjenje

Specialci morajo biti nenehno v odlični telesni pripravljenosti – Ker terorizma pri nas ni, največkrat sodelujejo pri lovu na hujše zločince, iskanju morebitnih podtakanih bomb, varovanju ob najvišjih državnih obiskih

[illegible][illegible]

Specijalna enota je razdeljena na dva sektorja. V prvem opravlja klasično operativno delo, drugemu pa sestavljajo oddelki za bombno zaščito, oddelki infiltratorjev in oddelki za izpitništvo. Specijalna enota lahko ima 119 pripadnikov, trenutno jih šteje 94. Lamsko jeno so oblikovali izmed najprijaznejših, na katerega se je prijavilo 37 policistov, karu se bo začelo izbiranje primernih kandidatov. Skozi usposabljanje in selekcijo se jih bo naizdarej prebilo kar polovica ali še manj.

[illegible]

Tudi slovenski specialci imajo svoj »epikurejski teden«, katerega vidimo v filmih in dokumentarnih o elitnih moztih po svetu. Praveprav gre za dva tedna, ki iz prelijevo na terezu v Gotski, kjer so izpostavljeni veliki fizični in psihični napori. Kandidati lahko kadarkoli sami odstopajo. Kakor ta-

Prošperacija stanovst slovenskih pu-

linjskih spektaklov je od 28 do 34 let, pove Petko. Najraje imajo policisti z daljšim stažem na policijskih postajah, saj so izkušenejši in zreliji. Pri operacijah je ključnega pomena, da se človek odzove zbrano, da ne prevladajo čustva. Vse oborožene sile poznajo način, kako to doseči – sili. Posredek razpisovalni

U ovom slučaju preporučuje se nastaviti uzeti dozu, dokler ga ne izpiše bez pojavnosti. «Uz preporuku na uputstvu koja kaže najbolji oblik davanja, na molim da, da bi pri operativnosti deli nastale kašnjenja kad u faze. Vidimo se lakše porijetno re predviđene situacije, operaciju lakše razumjeti, a ciljati ne svi, ali ih izvesti tako, kao u predviđeni. Isti je u mogućnosti, sa razumijem lakše prilagoditi» potpuno pomoćnik poravnati.

Trženje specijala je dobavljeno povećano utrošku na upotrebljivost. Obično dolazi od tri

mem in, ko go razpisajo, se vse drugo preklicijo. Poskrbljeno je za uspešnost, da se bi vsakodnevno treningi postali običajni. Določene segmente specialnih operacij kadrovske enote do dvakrat na mesec, taktične vaje imajo tri- do štirikrat na leto, izhaja pa jim povprečna pomanjkanje poligonov, primernih in dovolj varnih objektov, kjer bi lahko vadili. Strležišča hodijo dvakrat na teden, a tudi enkrat, če so potrebna in običajna.

Med specialisti je tudi veliko aktivnih in uspešnih športnikov, ki se redno udeležujejo policijskih in vojaških tekmovanj. V patrolnem delu na šibitku, domov, se

leku na Poljski, denimo, že enajst let zagotavlja nujno pravo konkurence, ekipno zmagovalce na policijskih igrah, v svojih vrstah pa imajo tudi odlične posameznike, na primer, polsistito, ki zadnji dve leti velja za najboljšo strelo v slovenji, alpiniste, močnejše borilnih veščin, kolesarje.

opredeljujejo policijska in Gorenjski in v Tacnu, po tuči smrtiila vsake v Vipavi, na Počki in v Kranju. Seveda ne gre za streljanje v tarčo in število žrtev, ampak za borbeno vajo, pri čemer se popolni načrti operativne strukture v silah nasprotujejo.

«Kar se tiče opreme, tujo črta trenutno in upošlota določa, kar potrebujemo. Problem lahko nastane s kalibrni boji posredoma, državi smo zadevam, denarju, s skrajšani vojski» pove pomočnik poveljnika

Milan Fleško, Specialni trenutno uporablja več kot dvajset let stare oklepnike. Vsak policist je opremljen s pištolo šeststrelkovskega kalibra in z brezstrelko fleklo-kick, v dohodnih situacijah pa posamezni specialisti uporabljajo tudi drugo orodje, kot sta: čistostranske nožice.

Je kaj počna slovenski specifičnost? Na vrhu sestanka sfilirskih naših je predstavništvo naše države, a na tleh pa nas [sic] nimajo opazila s tvojimi. Tako sodelujejo pri takih in pri pravih slovenskih težavah kar nekaj delov, varovanja naših državnih in drugih državnih predstavnikov, varovanja slovenskih objektov, službo za ustrezno oprejanje vseh pripadnikov, pa tudi prenosnih poslovalnih enot, ministrstva za ustrezno nadzire in drugih državnih organov, državi dala imajo le s vzdrževanju lastne opre

Lani so imeli 84 operativnih akcij, največkrat v sodelovanju s sodno kriminalistično policijo.

Opaviti se postaje, koji trage
tine premiare u sedmici na
varovani tajni voljele. Na pr-
mer, razloga predstojnika Dmetrija
Medvedeva, ki je bil na obisku pri
nu, koderhje nati pri bti "obli-
zbi" potopitaki akcijai, lani so
magistrali izbi pogrešno seste
in spornih niti potopitaki. Zelo de-
jav je bil oddelci pooblašteni za
akcije, ki je bil posredovni sluzni-
stiskot. Otvorjena je bil za preve-
tine bovine priložje in prave-
me različnih klasifikacijskih oris,
pregledni po so Hmaji samostoj-

predmetov in jih osem deaktivirali, naštevajo Purika. Deaktivirali? No, kontrolirano uničili, se pravi, razstrelili. Tudi to sebe, kot ga vidimo v holovodskih eksplozivnih filmih, ko spopade s klobučni predložen našno pravo šaro in sili lepotico, je prepovedal preveč naravnost.

Specijalizirani timovi nastupaju u četiri ili šestnaest disciplina: poljskičko atletičtvo, vježbanje, u okviru međunarodno poznate Aikido, u kateru su uključeni specijalni policajci iz švedskih i danskih policija, mnogi državni i policijski timovi iz Švicke i Norveške, pa se redno sudjeluju skupštini takmičarima. Prve pobjede doživjeli su na vježbanju na Norveški, koji bio tu bio na Poljskom, predložio se u Poljskoj, samim prvim, koji, u su se u sedmici specijalci iz Austrije, Litve i Poljske, Portugalu (pa se u sedmici na kolopasu

serviski. Mednarodno sodelovanje je ključnega pomena v izrednih primerih. An specialna enota posamezne države se torej sama sooča

Vredno je poudariti, da na 14. svetni pripraviščeni hudi je bilo 14 slovenskih aktivnosti, poosebno tiskanje poveljstva. In vse to delajo za krmilo, kaj viti plač, od narodnih proizvodov, kaj imajo le, da sta razreda vili slobodni plač razred - 91 evrov hrane, in kaj počno stali? Spet so na trehletnih vajah.

ŠTAKI IMAM:
Foto: **MILOŠ TOMAŠIČ**

David S. Halpern

PROBATION ON THE LONG CASE

Авторы не несут ответственности за содержание статьи.

SPUST S HELIKOPTERIMA NA PREDKLANČJE SE PLOVLO

FORAMALDO-COPIES: 4/11/2014

Delo, 6. 3. 2010

Slovenački ronionci u poseti SAJ Akcije kao lekčija

Saradnja i stručno usavršavanje dve specijalne policijske jedinice se nastavlja. Uvek ima nešto novo da se nauči - zajednički poručuju podvodni specijalci

Prošlo je dve godine od prvog susreta slovenačkih i srpskih specijalaca - ronionca u Ankarani. Tada je pao dogovor o uzvratnoj poseti. Milan, Matijaž, Toni, Zlatko, Bojan i Klemen, boravili su u bazi SAJ sedam dana.

Oduševljeni smo domaćinima, Srbijom, Beogradom, gostoprimstvom - u delu izgovora Matijaž Tomešić, viši policijski inspektor, koji je u Specijalnoj enoti slovenačke policije preko dvadeset godina. - Možda najveći utisak na nas ostavio je izgled baze. Zaista fenomenalno. Mislim da retko koja jedinica u Evropi, ima ovakve uslove, kao što to imaju momci iz SAJ. Meni je ovo prvi put da sam u Srbiji.

Ronjenje u Savi i Dunavu

Gostima iz Slovenije to je bio veliki izazov. Pretraga na velikoj reci kakav je Dunav, ozbiljan je poduhvat.

- Da, kod nas na rekama nema velikih brodova - nastavlja Matijaž. - Ovdje smo uvek imali kontradiverzionu pretragu plovila. Radili smo i prelaženje Save uz pomoć zračni. Moćite u ovakvim vodama biti maksimalno oprezni, jer reka ne prešta i kažnjava naj-

bitnom poslu. U njihovoj jedinici nije lako postati ronilac.

- Nigde nije lako ući u ronilački tim. Prvo zato što morate da pokažete afinitet.

Drugo, stvoriti dobrog ronionca, iziskuje veliki novac i ulaganja. Kod nas svaki pripadnik jedinice mora da prođe osnovnu ronilačku obuku. Mi na tim os-

novnim kursovima tačno vidimo ko je za ovaj poziv, a ko ne.

Po rečima Tomažina, zajednička obuka i usavršavanje imaju poseban značaj.

- Za godinu ili dve, svaka jedinica ima nekoliko ozbiljnih akcija. Svaka je na svoj način i drugačija. Upravo, ovo okupljanje daje mogućnost da pričamo o njima. Razmenjujemo iskustva, to su stvari iz kojih se dosta nauči. Nama je boravak u Beogradu, istinski značio, kao što je i vašim specijalcima bio od koristi seminar u Ankarani.

Obožavaju Beograd

Slađan Stojić, vođa ronilačkog tima SAJ, bio je gost slovenačkih kolega.

- Vi ste i tada pravili reportažu. Bili smo ugošćeni fenomenalno. Prvo smo bili u Ljubljani, a onda su nas vodili u ronilački centar na Jadranu. I tada sam vam rekao, ako se sećate, da su ova dva susreti, ako nema sujete prava stvar. Za sada je nema, atmosfera je sjajna, a uz raponan rad nađe se vremena za druženje - otkriva Stojić.

Slovinci su pored obaveznog obilaska nekoliko atraktivnih turističkih destinacija Beograda, imali želju da obidu "Kuću cveća".

- Dopunili su se Skadarlija, svaki dan su jeli roštilj, a tražili su da ih odvedemo na Titov grob. Nažalost, taj dan kada smo hteli da idemo, "Kuća cveća" nije bila otvorena. Nema veze vodićemo ih kada ponovo dođu u Beograd - poručuje kroz smeh Slađan Stojić. I.Ž.

marju grešku. Momci iz SAJ bili su divni domaćini.

Milan Tomažin, instruktor ronjenja u jedinici je od 1987. a regionalna saradnja i zajednička obuka vidi kao najbolji put do vrhunskih rezultata u ovom za-

Že tretje leto zapored je zmagala specialna enota policije. (MNZ)

Specialci so bili najboljši

Absolutni zmagovalec 10. policijskih iger je specialna enota policije, ki si je ta naslov priborila že tretje leto zapored. Igre so se v Tacnu končale v petek, tekmovalcem pa sta za dosežke čestitala vodja službe generalnega direktorja policije **Tomaž Pečjak** in olimpijonek **Miro Cerar**, so sporočili s policije.

Dvodnevne igre, v okviru katerih so se policisti med drugim pomerili v judu, samoobrambi, policijskem mnogoboju, streljanju z zračno in avtomatsko puško ter pištolo, so se kot običajno končale s petkovo finalno tekmo v odbojki na mivki.

Na sklepni slovesnosti je zbrane policiste nagovoril Tomaž Pečjak, ki je skupaj s sodelavci najboljšim tekmovalkam in tekmovalcem slavnostno podelil tudi priznanja, medalje in pokale. V generalni razvrstitvi so tekmovalci ponovili lanske letošnji rezultat; tretje mesto si je priborila Policijska uprava (PU) Koper, drugo mesto PU Ljubljana, absolutni zmagovalec je bila specialna enota policije.

Generalni direktor policije **Janko Goršek** je sicer tekmovalce pozdravil ob četrtkovem odprtju iger. Izpostavil je, da je šport v policiji pomembna vrednota, policijske igre pa dvigujejo ugled slovenske policije, saj ob takih dogodkih pridejo do izraza kolektivni duh, dobro sodelovanje in pripadnost. Tako Goršek meni, da so policijske igre več kot le tekmovanje, temveč so tudi preizkus ekipnega sodelovanja, enotnosti in požrtvovalnosti. (čk)

Večer, 30. 5. 2011

Rdeči PANTERJI DRUGI na svetu

SVETOVNO PRVENSTVO SPECIALNIH ENOT. NEVERJETNI USPEH SLOVENSKIH POLICIJSKIH SPECIALCEV!

Piše **Janez Črnak**
Fotografije **arhiv SE UPS**

Specialne enote, tako policijske kot vojaške, so enote, ki so posebej izurjene in opremljene za opravljanje visoko tveganih nalog, ki jim druge službe niso bile kos. Enote so večinoma zavite v skrivnostnost in se o njih zelo malo ve. Njeni

pripadniki, način usposabljanja, vrste akcij, metode delovanja so bolj ali manj skoraj povsod skrivnost. Primerjava teh enot med seboj je vedno občutljiva in nevhvaležna tema. Vendar so tudi tekme specialnih enot, na katerih se te lahko primerjajo med seboj. Obstaja več tekmovanj, vendar je le eno, ki s svojo zgodovino, tradicijo, zahtevnostjo in nepredvidljivostjo vabi k sebi najboljše na svetu. Tekmovanje že od leta 1983 prireja legendarna nemška specialna enota GSG 9, ki je znana po svoji odmevni akciji reševanja ugrabljenega letala letalske družbe Lufthansa leta 1977 v Mogadišu v Somaliji. Tekmovanje z imenom Combat Team Conference je tokrat potekalo enajstič in je tudi tokrat zbralo medse najboljše na svetu. Med drugim tudi slovensko Specialno enoto policije.

München, 1972

Zgodovina specialnih enot sega zelo daleč v zgodovino človeštva. Že v antiki so poznali posebej izurjene može za bojevanje, pomembno vlogo pa so specialne enote dobile v drugi svetovni vojni, ko so marsikje spremenile tok dogodkov. Novejša zgodovina je bila mejnik v ustanavljanju specialnih enot. Temu so botrovale olimpijske igre leta 1972 v Nemčiji, kjer je palestinska teroristična skupina, imenovana Črni september, ugrabila in ubila 11 izraelskih športnikov. Takrat so bolj ali manj vse države v svetu spoznale, da s tedanjo opremo, izurjenostjo in načinom delovanja niso več kos čedalje močnejšim in nevarnejšim terorističnim skupinam. Po tem dogodku so države začele druga za drugo ustanavljati svoje specialne enote. Tudi

Polet, 23. 6. 2011

KRIMINALLEC OBVLADAN – Da je specialna enota pripravljena na naloge z najvišjo stopnjo tveganja, sta se strinjala tako ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal kot tudi namestnik generalnega direktorja policije Matjaž Šinkovec. FOTOGRAFIJE LJUBO VUKELIČ

Rdeči panterji se dan za dnem urijo za pomoč, udarnost in ostrino

Vrhunsko usposobljena specialna enota Slovenske policije opravlja najtežje varnostne in druge naloge v državi. Na vaji so pokazali, kako obvladati kriminalca, ki beži z avtom, in prikazali aretacijo za štirimi stenami

LJUBLJANA – »Miruj! Na tla in ne upiraj se!« je včeraj v bližini Šentvida došlo do ust policijskih specialcev, ko so iz vozila potegnili osumljenca. To je bil zgolj prikaz dela pripadnikov specialne enote Slovenske policije, a svoje veščine so pokazali tako nazorno, da so predstavniki sedme sile ostali skoraj brez besed. Da vrag vzame šalo, ko specialci stopijo v akcijo, se je nakazalo že, ko so simulirali zasledovanje belega golfa in aretacijo osumljenca. Ko so vozilo onesposobili z bodečim traktorjem, tako imenovanim stingerjem, so ga do zob oboroženi in zamaskirani mošče v črnem okolili. S policijskimi palicami so razbili avtomobilsko šipe in osumljenca skozi odprtino potegnili na zelenico prej, kot bi povprečnemu državljanu iz avta uspelo izveči napol prazno nakupovalno vrečko.

Se pred simulacijo aretacije je območje preletel policijski helikopter, s katerega sta se po vrvi spustila pripadnika specialne enote in – kar je bilo za mnoge začudenje – še policijski pes. Tega seveda »zavijejo« v posebno opremo, da se med spustom ne poškoduje. V hangarjih je sledil prikaz aretacije osumljenca, ki se skrivajo za štirimi stenami. Pokalo, streljalo (s slepimi naboji), švigalo in drlo se je kot v napetih akcijskih filmih. Vse dokler niso imeli zlikovci na hrbtu zvezanih rok.

Čeprav morajo pripadniki specialne enote pri svojem delu večkrat pokazati mišice, posebna skupina, ki izvaja nadzor nad uporabo prisilnih sredstev, doslej ni ugotovila nobenih nepravilnosti pri uporabi sile. Ker je pri njihovem delu veliko nepredvidenih okoliščin, je pri vstopanju v objekt, kjer pričakujejo neljube dogodke, vedno navzoč

pripadniki pred časom dokazali na svetovnem prvenstvu v bližini Kölna v Nemčiji, kjer so v hudi konkurenci 40 držav zasedli drugo mesto. Od desetih kategorij so kar v treh pometili z vsemi nasprotniki, med drugimi tudi s specialci, ki veljajo za elito, to so, denimo, ameriški in izraelski.

Specialna enota zaposluje 92 posebej izurjenih mož, ki se iz dneva v dan urijo, da so na razpolago 24 ur na dan. Razumljivo se najhitreje formirajo in odzivajo v akcijo v rednem delovnem času, saj so policisti takrat za odhod pripravljeni v od petih do 15 minutah. Če jih v pokličejo, ko so doma, se prva skupina opremljenih policistov na kraj dogajanja pelje še po 40 minutah, preostali pa približno v eni uri. Namestnik generalnega direktorja policije **Matjaž Šinkovec** je pojasnil, da se zberejo v dveh urah, če je predvideno, da mora biti sesta-

ENI PO TLEH, DRUGI PO ZRAKU – Specialci so iz helikopterja spustili tudi psa.

BREZ MILOSTI – Čeprav imajo močje v črnem na rokah rokavice, bi težko rekli, da s kriminalci delajo v rokavicah ...

tudi policist, usposobljen za dajanje prve pomoči.

Da je specialna enota Slovenske policije vrhunsko pripravljena za vse zahtevnejše akcije, so njeni

vljena celotna enota, a je dodal, da je ta čas po navadi vsaj za polovico krajši.

Milan Pleško, pomočnik poveljnika specialne enote, je povedal, da

so lani izvedli 90 operativnih akcij, v katerih je bilo v petih primerih treba nujno posredovanje. Poleg resnih in nevarnih akcij sodelujejo tudi pri varovanju določenih oseb, zaščitnih prič, prevozu denarnih pošiljk in nevarnega tovora, prijetju oseb, v hišnih preiskavah in deaktiviranju eksplozivnih naprav. V ta namen imajo poseben oddelek za protibombno zaščito, ki šteje 17 članov. Še več dela so imeli v letošnjem polletju, ko so izvedli skoraj toliko operativnih akcij (81) kot v vsem lanskem letu. Med drugim so sodelovali v sklepnih fazah realiza-

cije in prijetja storilcev hujših kaznivih dejanj s policisti uprave kriminalistične policije, nacionalnega preiskovalnega urada in sektorja kriminalističnih policij posameznih uprav. Ravno zato, ker imajo pri svojem delu večkrat opraviti z najhujšimi storilci kaznivih dejanj, je identiteta nekaterih pripadnikov specialne enote zaradi njihove varnosti prikrita, prav tako si obraz za krivajo z maskirno kapo. Spoznali jih boste po znaku na desnem roka-vu, in sicer rdečem karantanskem panterju.

MITJA FELC

Varnost ni nekaj samoumevnega

Kot je pojasnila notranja ministrica Katarina Kresal, so se za prikaz vaje odločili, ker so po strelnem napadu na Norveškem dobili veliko vprašanj o delovanju specialne enote Slovenske policije, ki opravlja tudi najzahtevnejše naloge v zvezi s protiterorističnim delovanjem. Po njenih besedah je omenjeni dogodek, ki se je zgodil v mirni, zelo strpni državi, pokazal, da varnost ni nekaj samoumevnega. Pri tem je opozorila, da so prvi na kraju dogodka po navadi uniformirani policisti, ki so »najslabše plačani in najslabše opremljeni, svojo glavo pa nosijo na prodaj«.

Foto: GPU

Letos že 81 operativnih akcij

LJUBLJANA ► Pripadniki policijske specialne enote (SE) so v letošnjem prvem polletju izvedli 81 operativnih akcij, kar je več kot v vsem lanskem letu. Sodelovali so v sklepnih akcijah realizacije in prijetja storilcev hujših kaznivih dejanj po vsej Sloveniji. Svoje delo so včeraj prikazali na vaji. Da gre za ekipo, pripravljeno za naloge z najvišjo stopnjo tveganja, sta se strinjala tudi notranja ministrica **Katarina Kresal** kot namestnik generalnega direktorja policije **Matjaž Šinkovec**, ki sta si ogledala vajo.

Primorske novice, 3. 8. 2011

Oborožen rop v Luciji

Štiri minute strahu se roparjema tokrat niso izplačale

*Oborožena roparja iz lucijske banke odnesla večjo količino denarja
Streljala na policijsko blokado – Štiri ure po ropu sta se predala specialcem*

LUCIJA – Dobro oborožena in zamaskirana italijanska državljana sta včeraj ob 9.40 vstopila v poslovalnico Banke Koper v Luciji. Eden je z avtomatskim orožjem (škorpionom) ustrahoval približno deset strank in uslužbenke, drugi pa polnil vrečke z blagajniških pulov in iz priročnega sefa. Po štirih dolgih minutah sta roparja jadno zapustila bančno poslovalnico, sedla na motor za kros in se odpeljala skozi Lucijo proti Maliji. Čeprav sta rop očitno skrbno načrtovala (saj sta kot tujca poznala stranske poti), se je slovenska policija (vse enote Policijske uprave Koper, specialna in letalska enota) včeraj res dobro odrezala: po dobrih štirih urah sta se nevarna roparja, ki sta celo streljala na policiste v blokadi, morala predati.

Začelo se je ob 9.40, ko sta zlikovca, stara 22 in 24 let, doma iz okolice Bergama v Italiji, s krinkami na glavi vstopila v bančno poslovalnico. V tistem trenutku je bila o tem obveščena služba za varovanje in minuto kasneje tudi operativno-komunikacijski center Policijske uprave Koper. Eden od dveh roparjev je v italijanski zakrca: »Tišina, vsi v kot!«, drugi pa je iz priročne torbe povlekel približno tri četrta metra dolgo macolo in moral sedemkrat udariti po zaščitnem, s posebno folijo prepletenem kaljenem steklu, da ga je razbil, ter preskočil pult. Tam je grobo odrinil enega od uslužbenec in začel polniti vrečo z denarjem z blagajniškega pulta. Pri zadnji blagajni se jima je nekoliko postavila po robu uslužbenka, zato ji je ropar primazal močno klofuto in pobral denar. Toda prav ona jima je po besedah **Deana Jurica**, vodje koprskih kriminalističnih policije, s svojim pogumom preprečila dostop do trezorja in odvzem še večjih količin denarja.

Po štirih minutah sta roparja odvrгла macolo, skrla orožje in izstopila iz bančne poslovalnice. Zunaj sta snela krinki, sprva korakala mirno, potem pa se pognala do motorja, ki je bil parkiran približno 100 metrov stran, in oddrvela. Ker so policisti izvedeli, v katero smer sta se podala, so jima kljub veliki gneči na cestah (turisti so se vračali z dopusta) pravočasno postavili blokado na več krajih. Tako sta se pripeljala do blokade na Gažonu, ustavila sta se 100 metrov pred njo in po Jurice-

Kot nam je povedal Marino Mahnič, nekdanji piranski podžupan, ki je bil talec med strankami v poslovalnici, se nihče ni upal upirati, saj sta bila roparja zelo agresivna in zelo živčna oziroma nemirna. Verjetno sta delovala pod močnim stresom ali pod vplivom kakšnih substanc, je ugibal Mahnič, ki je ocenil, da sta bila ravno zaradi tega nepredvidljiva in zato nevarna.

Vih besedah izstrelila najmanj štiri naboje proti policistom. »En naboj je najverjetneje po odboju od kamnite ograje zadel policista v nogo, vendar ni povzročil hujše rane. Obrnila sta motorno kolo in zapeljala na prvo kolovozno pot, kjer sta ga odvrгла. Policisti so ga kasneje našli, ob njem pa precejšnjo količino denarja in nekaj predmetov, ki sta jih uporabila med ropom,« je povedal šef koprskih kriminalistov.

Kmalu zatem sta se iskalni akciji pridružila helikopterja, od katerih je eden pripeljal skupino 15 pripadnikov specialne enote. O nevarnih in oboroženih roparjih so bili obveščeni tudi pripadniki italijanske in hrva-

ške obmejne policije. Policija je s pomočjo medijev (predvsem radijskih in spletnih) sproti obveščala javnost, kako poteka iskanje. Prebivalce na območju med staro in sedanjo Šmarsko cesto so opozorili, da sta zunaj nevarna in oborožena roparja, ki ne oklevata pri uporabi orožja.

V sklepni iskalni akciji so ju specialci odkrili v gozdičku pod staro Šmarsko cesto. »Predala sta se mirno. Na poziv specialcev sta dvignila roke, vendar sta imela oba ob pasu orožje. Pri prejetju nista bila ranjena. Na njiju ni bilo vidnih ran. Res pa je, da so ob ogledu motornega kolesa našli sledove krvi in še ugotavljamo, od kje je ta.«

»Najverjetneje ju bomo ovadili za kvalificirano obliko oboroženega ropa po drugem odstavku kazenskega zakonika. Zaradi streljanja na policiste bomo dejanje verjetno okvalificirali kot poskus umora (o tem se bomo posvetovali s tožilstvom) ter nedovoljeno posest in promet z orožjem,« je dejal prvi koprski kriminalist in pojasnil, da morajo v 48 urah napisati kazensko ovadbo in osumljenca prepeljati pred preiskovalnega sodnika.

BORIS ŠULIGOJ

Rado Grdina, član uprave Banke Koper za podporo poslovanju, je pojasnil, da je bančna poslovalnica v Luciji urejena v skladu s predpisanimi standardi, ki jih zahtevajo varnostna stroka in zavarovalnice. Alarm je bil sprožen takoj, vendar varnostna služba potrebuje določen čas, da pride do banke. Tudi če bi prišla prej, ne bi mogla preprečiti dejanja, saj sta bila roparja do zob oborožena in, kot je pokazalo kasnejše streljanje, pripravljena na vse. Dejanja niso mogli preprečiti niti varnostne kamere in vsi drugi varnostni ukrepi.

DO ROPARJEV NEPRIJAZNA LUCIJA – To je bil v 15 letih tretji bančni rop v Luciji, drugi v poslovalnici Banke Koper (na fotografiji), ki pa je imela pred 15 leti svoje prostore drugje. Ropi v lucijske banke se očitno ne splašajo, saj so organi pregona vse tri raziskali in prijeli storilce. FOTO BORIS ŠULIGOJ

Delo, 17. 8. 2011

Silva
Krizman

KOMENTAR

Kot v filmu ...

Ne, v okolici Kopra včeraj niso snemali filma. Prvi delovni dan po podaljšanem koncu tedna se je približno uro po odprtju lucijske poslovne enote Banke Koper začel z oboroženim ropom. In nadaljeval z lovom na pobegla roparja, vrednim filmskega scenarija. Rezultat? Prijeta roparja, banka je denar dobila na zaja. Primer so rešili v skorajda rekordnem času.

Mnogi vozniki, ki so se včeraj znašli v nepreglednih kolonah na istrskih cestah, so se spraševali, kaj se dogaja. Ob pogledu na policijske blokade je bilo jasno, da nekaj zelo resnega, saj sta nad širšim območjem Kopra krožila kar dva helikopterja. Obroč okoli dveh roparjev, ki sta med begom tudi streljala na policiste in enega ranila, je postajal vse tesnejši. In se zgodaj popoldne dokončno sklenil.

V policijskem pri-držanju sta končala italijanska državljana, ki sta pred svojim podvigom očito dobro načrtovala vsako podrobnost. Tudi pot svojega bega, ki za tiste, ki ne poznajo dobro istrskega zaledja, ni prav enostavna. Tarče verjetno nista izbrala naključno, poti tudi ne. In zagotovo nista bila v Sloveniji na turističnem obisku ter se mimogrede domislila, da bi še malo ropala. Še posebej glede na to, da sta bila dobro oborožena.

Zgodba, ki se je razpletla hitro, bi lahko imela tudi dramatične posledice: za zaposlene v banki, za ljudi, ki so v tistem trenutku prišli urejati svoje denarne zadeve, za policiste, ki so nevarna roparja lovili.

Vse bolj prihajajo do izraza negativne posledice evropskega "prostega pretoka oseb in blaga". Kajti včerajšnji rop ni bil prvi, v katerem so na Primorskem delovali Italijani. Spomnimo se samo serijskih ropov zlata. In tisti, ki spremljajo kriminalno dogajanje v Italiji, dobro vedo, kako brutalni so lahko tamkajšnji storilci.

Jasno je, da Italijana nista ropala zato, ker ne bi imela česa dati v usta. In morda se bo med nadaljnjim postopkom celo izkazalo, da to ni bil njun prvi in edini podvig na slovenskih tleh.

Že po ravnanju policistov na blokadah je bilo jasno, da gre tokrat še kako zares

Potem ko sta oropala banko v Luciji se je za roparjema začel spektakularni lov - Pri Gažonu je krogla roparja oplazila

Roparja sta skrbno izbrala tarčo in čas ropa

Italijanska roparja ujeli v

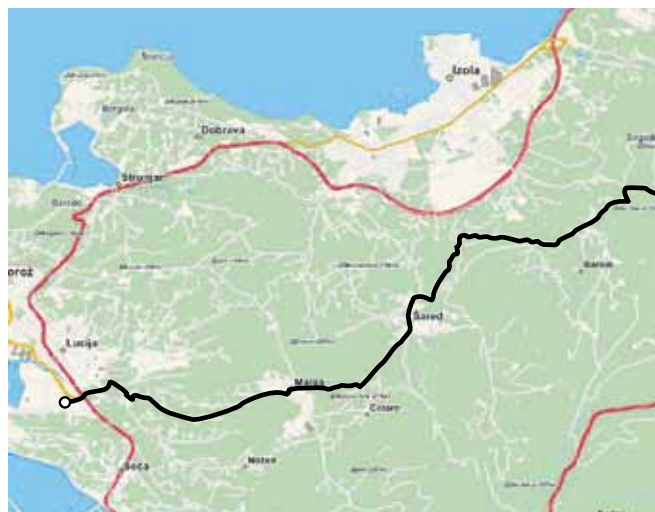
Dobre štiri ure je včeraj trajal beg dveh italijanskih roparjev, ki sta jutraj oropala banko v Luciji. Pri Gažonu je eden od njiju z razdalje sto metrov streljal na policista. Večino denarja sta pustila ob motorju, s katerim sta bežala. Mlada Italijana sta po štirih urah razumela ukaz policijskega specialca in mirno dvignila roke.

LUCIJA, GAŽON ▶ Eden najbolj spektakularnih ropov v zadnjih letih se je v včeraj po 9.30. V poslovalnico Banke Koper v trgovsko poslovnem centru v Luciji sta vstopila dva mlajša moška z rutama čez obraz. Eden je izza pasu pasu potegnil pištolo, v italijanščini nekaj strankam ukazal, naj se poberejo v kot, drugi pa je medtem z macolo razbil steklo nad blagajniškim pul-tom.

Oba sta nato preskočila pult, uperila pištolo proti uslužbencem in zahtevala

denar. Med pobiranjem denarja sta tudi udarila uslužbenko in uslužbenca banke. Kot je povedal vodja koprskih kriminalistov **Dean Jurič** se je predvsem uslužbenka roparjema pogumno postavila po robu in jima preprečila, da bi prišla še do večje količine denarja, ne da bi roparja to opazila. Fizično se jima sicer ni uprla, jima pa je preprečila dostop do delov trezorja.

Koliko denarja sta vzela, na policiji včeraj še niso povedali, prav tako o višini ple-na molčijo na Banki Koper.

Domnevna pot (črna), po kateri sta mimo glavnih cest bežala roparja od Lucije proti meji

Z banke so nam sicer povedali, da je bilo v prostoru takrat deset strank, da sta roparja oklofotala oba uslužbenca, da pa ju nista ranila.

Roparja sta sicer pobrala denar s pulta in iz trezorja banke, ga stlačila v vreče, preskočila pult in zbežala proti motorju, ki sta ga parkirala na drugi strani ceste. Tam sta zajahala rdeč beem-jev kros motor z nemško registrsko tablico in odbrzela čez križišče proti Ma-liji.

Krogla brez moči

Medtem je koprski operativno komunikacijski center ob 9.41 prejel klic o ropu in nemudoma obvestil vse patrulje na terenu. Po neuradnih informacijah naj bi ena od patrulj opazila dvojico na drvečem rdečem

kros motorju in obvestila, v katero smer sta se odpeljala. Ker sta roparja govorila italijansko, so policisti pravilno sklepali, da se skušata čim prej prebiti do italijan-ske meje.

V nekaj minutah je policija že postavila blokade

Italijanskima roparjema grozi ovadba za oborožen rop (zagrožena kazen od treh do 15 let zapora), eden od njiju bo zaradi streljanja na policista najverjetneje ovaden za poskus umora (zagrožena kazen najmanj 15 let zapora), oba pa bodo ovadili še za nezakonito posest orožja (zagrožena kazen do petih let zapora).

na cestah proti Kopru, eno tudi pri Gažonu. Približno 20 minut po obvestilu OKC sta se roparja na motorju pripeljala do Gažona in zagledala policiste. Še preden so ju ti sploh začeli ustavljati, je voznik ustavil motor, eden od njiju pa je na policiste celo streljal. "Izstrelil je najmanj štiri naboje, eden pa je po odboju, najverjetneje od kamnitega zidu, zadel policista v nogo. Na srečo ga krogla ni huj poškodovala," je povedal Jurič.

Roparja sta nato naglo obrnila in zbežala v smer, od koder sta se pripeljala, ter zavila na prvo makadamsko pot. Po približno sto metrih vožnje po kolovozu sta motor pustila in zbežala peš. Ni še znano, ali sta na kolovozu padla ali sta motor namenoma odvrгла in beg nadaljevala peš.

Kriminalist je označil sledove streljanja na policista

Foto: Zdravko Primožić/FPA

Foto: Zdravko Primozic/FPA

Foto: Zdravko Primozic/FPA

Gažon z okolico je bil včeraj več kot tri ure popolnoma obkrojen in blokiran

policista - Nazadnje sta se predala policijskemu specialcu

goščavi nad Kopro

motorju, druga pa nekaj metrov stran. Del denarja iz torb naj bi se tudi razstrel po tleh. Ob motorju so našli tudi predmete, ki sta jih uporabila med ropanjem, niso pa našli orožja, zato je lov roparjev postal še toliko bolj nevaren.

Koprskim policistom in kriminalistom so priskočile na pomoč vse razpoložljive patrulje policijske uprave, z

začeli prečesavati teren ob 12.30.

Razumela po slovensko "Stoj!"

Ob 13.55 je pripadnik specialne enote sporočil, da so v gozdu med obema šmarskima cestama našli in prijeli oba roparja. Po neuradnih informacijah naj bi se pred tem skrivala v

imela pri sebi, neuradno pa naj bi imela dve pištoli in avtomatsko pištolo škorpion.

Potek dogodkov: *

- 09.38 - roparja vstopita v prostore banke
- 09.41 - roparja zapustita banko
- 09.41 - obveščen OKC
- 09.45 - postavljene prve blokade
- 10.01 - roparja streljata na policista v Gažonu
- 10.05 - policisti najdejo zvrnjen motor
- 10.40 - območje začne preletavati helikopter
- 12.30 - teren začnejo prečesavati specialci
- 13.55 - specialce sporoči, da sta roparja vklejena

* rekonstrukcija na podlagi uradnih virov ter naših opažanj in ocen

Policija je prek medijev opozorila domačine, ki živijo med staro in novo šmarsko cesto, naj ne hodijo iz hiš, naj zaklenejo svoja vozila, da jih roparji ne bi ukradli in z njimi zbežali, in naj bodo tudi sicer previdni. Medtem so številne policijske patrulje blokirale obe šmarski cesti in ob uperjenem orožju temeljito pregledale sleherni avto ter potnike.

Bankovci v travi

Policisti so motor hitro našli, ob njem pa dve torbi denarja. Ena je ležala tik ob

Brnika sta prileteli tudi posadki z dvema policijskima helikopterjema in pregledovali teren med Gažonom in Kopro, zaradi težke prehodnega, zaraščenega terena pa so poklicali na pomoč tudi specialno enoto policije. V Koper je prihitelo 15 specialcev, ki so

neki baraki, ko so ju specialci prijeli, pa sta se prebijala skozi gozd. "Predala sta se mirno, na poziv pripadnika specialne enote sta dvignila roke, za pasom pa sta še vedno imela orožje," je pojasnil Jurič. Zaradi interesa preiskave ni hotel povedati, kakšno orožje sta

Foto: Zdravko Primozic/FPA

Za roparji so oprezali iz zraka, na tleh pa so jih iskali policisti s psi, policisti, kriminalisti in specialci. Posebej so si ogledovali zvrnjen motor (na dnu fotografije)

Jurič je bil včeraj zadovoljen s potekom akcije in predvsem s hitrim prijetjem roparjev. Poudaril je, da je

šlo za hitro in obsežno akcijo policije, v kateri je sodelovalo 15 pripadnikov specialne enote, posadki z

dvema helikopterjema, vse razpoložljive enote koprške uprave, obvestili pa so tudi hrvške in italijanske kolege. "Glede na hitro obvestilo smo pravočasno izvedli blokade in bili uspešni. Zahvalil bi se tudi medijem, ki so objavili opozorilo domačinom in tujcem, saj smo upravičeno sklepali, da bi lahko roparja napadla, ukradla vozila in nadaljevala beg," je dejal Jurič.

DANIJEK CEK

Roparja sta Italijana z območja Bergama, stara 22 in 24 let. Čeprav sta veliko denarja pustila ali izgubila ob motorju, sta ga ob aretaciji imela še vedno veliko pri sebi. Koprski kriminalisti včeraj še niso uspeli ugotoviti, ali sta mladeniča znana policistom v Italiji, so pa ugotovili, da je bil nemški motor ukraden v Italiji. Po aretaciji so ju odpeljali na policijsko postajo v Lucijo, kjer ju bodo še danes imeli v pridržanju.

Foto: Danijel Cek

Dean Jurič pojasnjuje prva dejstva roba četrte ure po privedbi roparjev na policijsko postajo v Lucijo

Protibombni oddelek specialcev

Slovenija

Prvi gre v akcijo robot

Mitja Felc

Pripadniki slovenske specialne enote so izurjeni za najtežje varnostne naloge. Zadnja resna akcija, ki so jo izvedli, je bilo iskanje surovih roparjev, ki sta se lotila poslovalnice Banke Koper v Luciji in med begom orožje uperila v policiste ter izstrelila svinčene kroglice. A specialci v svojih vrstah nimajo le policistov, ki zamaskirani in do zob oboroženi preganjajo kriminalce, temveč tudi takšne, katerih delo je prav tako lahko zelo adrenalinsko, a malo bolj umirjeno. Ukvarjajo se s protibombno zaščito.

Naloga tega oddelka je operativno in neposredno izvajanje nalog protibombne zaščite, pirotehničnih in protibombnih pregledov ter bombnih preiskav. Zmotno je misljenje, da se ukvarjajo z najdenimi neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, ki so še vedno posejana po Sloveniji, predvsem na območju soške fronte. Uničenje takšnih bomb je namreč naloga civilne zaščite, a jim protibombni specialci brez težav priskočijo na pomoč, ko je to potrebno. Sicer pa se oddelek bolj posveča razstrelivom in bombam, ki jih najdejo pri preiskovanju kaznivih dejanj.

Oddelek šteje 17 izurjenih policistov za protibombno zaščito, ki po večini vsi prihajajo iz drugih oddelkov specialne enote. So edini v Sloveniji usposobljeni za izvajanje teh nalog in seveda edini, ki se s tem tudi ukvarjajo. V nasprotju s kolegi iz specialne enote pri svojem delu načeloma niso zamaskirani.

Nepogrešljiva igrača

Za varno delo imajo posebno opremo in obleko. Marsikaj lahko razkrijejo s prenosnim rentgenom, pri rokovanju s sumljivim paketom pa si nadenejo posebno zaščitno protibombno obleko, ki jih lahko reši pred najhujšim, če peklenski stroj slučajno pokaže zobe. Da je ne oblečejo le zaradi lepšega, pove že dejstvo, da

je delo v njej vse prej kot prijetno. Obleka tehta kakšnih 35 kilogramov, da ima bombni strokovnjak jasen pogled, pa skrbi prezračevanje v čeladi in gretje stekla, da se vizir ne rosi. Ima pa še tako vrhunska obleka veliko pomanjkljivost – prsti so povsem nezaščiteni, saj bi bilo z okornimi rokavicami nemogoče delati. Če razmere dopuščajo, si pomagajo s posebno manipulatorsko roko.

Ko menijo, da bodo položaj lahko rešili na daljavo, se sumljivim paketom in napravam ne približujejo, temveč v boj pošljejo nepogrešljivi

vega sodelavca in najljubšo igračo – robota. Slovenski specialci se lahko pohvalijo z enim najsodobnejših robotov, narejenim prav za rokovanje z razstrelivi. Upravlja ga lahko brezžično, kadar teren to dopušča, za območje z ovirami (denimo zidovi ali hišami) pa je primernejši kabelski način krmiljenja. Medtem ko v boj pošljejo stroj, je šofer brez težav na varnejši strani, saj ima robot nameščenih pet kamer, s katerimi ga usmerjajo. Kamera je tudi na vodnem topu, s katerim običajno razstrelijo sumljive predmete.

Foto Ljubo Vukelič

Slovenski specialci se lahko pohvalijo z enim najmodernejših protibombnih robotov.

Največ je protibombnih pregledov

Policija je pristojna za eksplozivna sredstva, ki so predmet kaznivih dejanj ali prekrškov ter druga sredstva, ki so jim predana, pa niso posledica vojaških aktivnosti. Oddelek za protibombno zaščito specialne enote policije si je v letih od 2005 do 2010 ogledal 54 krajev eksplozij, ki jih je obravnavala policija. Stokrat so posredovali, ko so menili ali sumili, da je neki puščen predmet lahko eksplozivna naprava. V tem času so deaktivirali 20 peklenjskih strojev. Ko so njihovi kolegi v modrem ali drugi državni organi pri svojem delu in pri hišnih preiskavah našli eksplozivna sredstva in pirotehniko, so jim na pomoč priskočili 323-krat. Največ je bilo protibombnih pregledov. Kar 1912 so jih našli v petih letih. To izvajajo predvsem ob obiskih varovanih oseb ali na večjih javnih prireditvah.

Nedelo, 21. 8. 2011

Pohvala za prijetje roparjev

Ankaran – Generalni direktor policije **Janko Goršek** je včeraj na Moretinih sprejel policiste, ki so sodelovali pri iskanju, predvsem pa ob aretaciji roparjev banke v Luciji sredi avgusta. Pohvalil je ekipo policistov in poudaril, da so ti lahko uspešni le, če med seboj sodelujejo, se spoštujejo in si zaupajo.

Italijanska državljana sta 16. avgusta dopoldne oropala bančno poslovalnico v Luciji. Z grožnjo z orožjem sta ustražovala uslužbence banke in najmanj 11 strank v banki ter odnesla veliko količino gotovine, nato pa se odpeljala z motornim kolesom.

Priče so policistom povedale, da sta zbežala po cesti iz Lucije do Seče, kjer sta zavila na cesto proti naselju Korte nad Izolo. Med begom sta celo streljala na policista. V iskanje so se nemudoma vključile vse razpoložljive policijske enote PU Koper pa tudi vodniki službenih psov, helikopterji in specialna enota. Okoli 14. ure so storilca prijeli prav pripadniki specialne enote. **sta**

Srečen konec drame z "ugrabljenim" letalom

Uspešne skupne vaje vojaškega letalstva, policije in letaliških služb so lahko ključne, če pride do najhujšega

Jan Konečnik

Brnik – Nad glavnim slovenskim letališčem se sliši brnenje navidezno ugrabljenega potniškega letala, ki je po vzletu z mariborskega letališča nenadoma skrenilo iz začrtane smeri in začelo namesto proti Budimpešti leteti v smeri Novoga mesta.

»Nekaj trenutkov po vzletu je pilot letala oddal znak za pomoč v sili s kodo 7500, kar pomeni ugrabitev letala, in s kontrolno zračnega prometa prekinil vse stike. Iz vojaškega oporišča v Cerkljah sta takoj poleteli vojaški prestrezniki letališča PC-9, ki sta v 15-minutni pripravljenosti in v zraku ujeli ugrabljen letalo. Po vizualni identifikaciji letala sta pilotu vojaških letal začela manevr prisilnega pristanka,« je razložil **Leon Finžgar** iz letalstva Slovenske vojske in dodal, da je »prisilni pristane v takšnem primeru najnevarnejši manever, saj lahko pilot pod grožnjami in prisilo ugrabiteljev nenadoma zavije ali ponovno poskuša dvigniti letalo«.

Specialci, gasilci in ostrostrselci

Finžgar je še povedal, da bi v najhujšem primeru, torej če bi bilo treba zaradi teroristične grožnje letalo sestreliti, takšno odločitev moral sprejeti obrambni minister.

Po uspešnem prisilnem pristanku letališke službe letalo vodijo do tako imenovane točke »F«, pozicije, ki je na letališču najugodnejša za namestitvev ostrostrselcev, policije, gasilcev, zdravstvene in drugih služb ter tudi vizualnega pregleda nad plovilom. Ko letalo ustavi motorje, vodenje pogajan od vojske prevzame policija.

»Pred pristankom letala se v bližini stavi vzpostavi krizni štab, ki poskuša navezati stik z ugrabitelji. V tem primeru so nepridipravi zahtevali vodo, ki jim jo je specialna enota dostavila skupaj s komunikacijskim sredstvom, ki omogoča varnejše pogovore med njimi in pogajalci. V primeru resnične ugrabitve letala se seveda zavaruje tudi celotno letališče in prekine zračni promet,« je povedal policist **Željko Savič** in dodal, da je ena večjih težav tudi ta, da se v takšnih primerih običajno ne ve, koliko potnikov se je dejansko »prelevilo« v ugrabitelje.

Ugrabitelja obvladali brez streljanja

Med pogajanjem pa nenadoma eden od članov posadke poskuša pobegniti iz letala, pri čemer ga ugrabitelji ustrelijo. Po krajšem premisleku se krizni štab odloči za posredovanje. Člani policijske specialne enote s pomočjo manevra preusmerjanja pozornosti z dveh strani vdrejo v letalo in takoj jim uspe prevzeti nadzor nad plovilom.

Potem ko je na vaji vojske in policije »ugrabitelji« ustrelili bežečega pilota, so specialci vdri v letalo in obvladali nepridiprava. Upamo, da bodo tako uspešni tudi, ko bo šlo zares.

Na srečo je ugrabitelj le eden in uspe jim ga obvladati brez uporabe strelnega orožja. Ko policisti letalo izpraznijo in odpeljejo vse vpletene na identifikacijo, sledi protibombni pregled in seveda kriminalistična preiskava.

»Na Aerodromu Ljubljana se zavedamo, da je treba redno preverjati pripravljenost osebja, sredstev in opreme za zagotavljanje varnosti v izrednih situacijah. Tako so vse naše službe tudi enkrat na leto vključene v vajo, kjer sodelujejo

različne službe in organizacije s področja zaštite in reševanja,« je povedal **Brane Kankelj** z Aerodroma Ljubljana in dodal, da sta v kritičnih situacijah dobro sodelovanje in odzivnost vseh teh organizacij lahko ključnega pomena.

Dnevnik, 21. 9. 2011

Sredi tržnice razstrelili sumljivi kovček

Ljubljana – Včeraj okoli poldneva so obiskovalce osrednje ljubljanske tržnice preseneli policisti, ki so s trakom oblepili skorajda tretjino tržnice. Del med Tromostovjem in Mesarskim mostom so morali zapustiti vsi prodajalci, tudi drugim obiskovalcem je bil tja prepovedan vstop. Očitno je zmedo povzročil kovček, ki ga je nekdo odložil pod stojnico na

Pogačarjevem trgu. Medtem so na stojnicah znotraj trakov med drugim kupce vabili kupi zdravih jurčkov, kot je bilo videti od daleč ne samo zdravih poletnih gobanov, temveč tudi ajdovčkov.

Policisti so sumljivi kovček odkrili in specialisti za razstrelitvo so ga s pomočjo robota razstrelili, vendar se je izkazalo, da je bil kovček prazen. **W**

Dnevnik, 7. 10. 2011

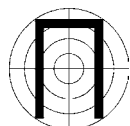
СПЕЦНАЗ ЗАРУБЕЖЬЯ

Зоран МИЛОШЕВИЧ
Фото из архива автора

ПОЛИЦЕЙСКИЙ СПЕЦНАЗ СЛОВЕНИИ

Специальная группа министерства внутренних дел Республики Словения Specijalna Enota (SE) является высокоподготовленным и хорошо оснащенным подразделением полиции. Ее по праву можно считать серьезным сдерживающим фактором распространения в стране терроризма и других преступных проявлений.

ОДРАЗДЕЛЕНИЕ было создано в 1990 году, но его история уходит корнями в 1970-е годы. Именно тогда в различных странах мира стали формироваться подобные группы. Причиной этому послужили известные кровавые события на Мюнхенской Олимпиаде 1972 года, а также террористические вылазки хорватских экстремистов в Югославию.

СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

21 ИЮЛЯ 1972 года глава СФРЮ Иосип Броз Тито выпустил специальную директиву о формировании в Югославской народной армии и в республиканских секретариатах внутренних дел специальных подразделений по борьбе с партизанами. Вызвано это было тем, что существующий уровень организации, навыков и оборудования штатных подразделений милиции был явно недостаточным, чтобы

успешно бороться с новым видом преступлений — терроризмом. Кроме внешнеполитического фактора — расстрела террористами израильских спортсменов на Олимпиаде в Мюнхене, существовал и внутривнутриполитический фактор. Действующие в тот период в республике силовые структуры, по сути, провалили первый серьезный экзамен: во время ликвидации хорватской террористической группы «Феникс» 21 июня 1972 года югославские подразделения понесли большие потери, что было прямым следствием полного отсутствия опыта проведения контртеррористических операций.

Исходя из этого, секретариат внутренних дел Социалистической Республики Словения (как и в других республиках союзной Югославии) приступил к реализации вышедшей директивы. Буквально через несколько дней был организован 40-дневный курс противопартизанской борьбы, который длился с 24 июля по 1 сентября 1972 года в Угаре, неподалеку от Рибницы. В ходе него проводились тренировки по стрельбе из личного оружия, изучались средства связи, топография, проводились тренировки по ведению наблюдения и документирования, горному делу, управлению автомобилем, оказанию первой помощи. Немало времени уделялось и физподготовке, рукопашному бою, совершенно марш-бросков по пересеченной местности. Обучение проходило в самых различных условиях (в жару и в дождь, ночью и в труднопроходимой местности). Руководитель курса после окончания занятий в своем докладе отметил, что прошедшие здесь обучение сотрудники способны выполнить любую задачу, но предупредил, что в будущем подобные

42 МАРТ 2012 БРАТИШКА

Bratiška, marec 2012

SPECIALNA ENOTA

Specialna enota Uprave za policijske specialnosti je policijska enota, namenjena protiterorističnemu delovanju in izvajanju najzahtevnejših nalog policije, kot so prijetje storilcev najhujših kaznivih dejanj, naloge na področju protibombne zaščite, varovanje najvišjih domačih in tujih predstavnikov oblasti, spremstva vrednostnih ali nevarnih pošilk, opravljanje nalog ob naravnih in drugih nesrečah ter druge naloge. Enota izvaja naloge ob vsakem času, na območju celotne države, na več lokacijah hkrati, tudi neodvisno od drugih služb policije, ki jim sicer nudi vso ustrezno podporo.

RAZVOJNA POT

- 1973** Ustanovitev Specialne enote RSNZ v stalni sestavi; predsednik tedanje SFRJ zaradi sovražnega delovanja skupine »Feniks« in napovedi politične migracije, da se bo število njenih članov še povečalo, izda ukaz za formiranje specialnih enot, katerih namen je bolj proti terorizmu, v vseh republikah nekdanje skupne države.
- 1977** Ustanovitev Zaščitne enote milice, znotraj katere je bila organizirana Četa milice za posebne naloge z Vodom za posebne naloge kot predhodnico današnje Specialne enote. Obdobje do leta 1990 je zaznamovalo iskanje ustreznega modela organiziranosti ter prelivanje kadra znotraj Zaščitne enote milice.
- 1990** Ustanovitev Specialne enote Ministrstva za notranje zadeve, ki je postala samostojna organizacijska enota znotraj ministrstva, podrejena neposredno ministru. To obdobje so zaznamovale priprave na osamosvojitve Republike Slovenije.
- 1991** Aktivno sodelovanje v osamosvojitveni vojni, kjer si je enota utrdila pridobljeno zaupanje.
- 2000** Specialna enota postane ob reorganizaciji Ministrstva za notranje zadeve in policije notranja organizacijska enota Generalne policijske uprave.
- 2010** Z reorganizacijo Generalne policijske uprave se ustanovi Uprava za policijske specialnosti, v sklopu katere delujejo Specialna enota, Center za varovanje in zaščito, Letalska policijska enota in Operativno-komunikacijski center.

